

Nô tỳ Isaura

Bernardo Guimarães

Dịch giả: Cao Xuân Hạo

Lời giới thiệu

Trước khi trở thành bộ phim vô tuyến truyền hình nhiều tập nổi tiếng vào bậc nhất trên thế giới, Nô tỳ Isaura vốn là một thiên tiểu thuyết rất lớn của văn học Brazil thế kỷ thứ XIX. Được viết vào năm 1875 do ngòi bút của Bernardo Guimarães (1825_1884), nhà thơ, nhà văn và giáo sư, cuốn tiểu thuyết này minh họa cho phong trào phản kháng mãnh liệt lên án và đòi bãi bỏ chế độ chiếm hữu nô lệ đang dấy lên rầm rộ trên khắp đất nước Brazil lúc bấy giờ (chế độ này tồn tại đến năm 1888). Sự kiện trong truyện xảy ra vào khoảng thập kỷ 1830, dưới triều vua Pêdrô đệ nhị.

Là con gái một nô tỳ lai da đen và một viên quản lý người Bồ Đào Nha, Isaura được nữ chủ nhân một điền trang ở Campos thuộc tỉnh Rio de Janeiro nuôi dạy như một tiểu thư con nhà giàu. Vào tuổi hai mươi, nhan sắc của nàng được mọi người chiêm ngưỡng: dung nhan như một nữ thần, mái tóc đen dài và rậm, dáng dấp như một nữ hoàng.

Nhưng rồi nữ chủ nhân qua đời trong khi chưa kịp trả tự do cho cô gái, bỏ nàng lại làm một mối ngon cho dục vọng của Leoncio, người chủ mới của điền trang. Bị ép uống, hành hạ, Isaura phải trốn đi với cha, sau khi Leoncio không chịu để ông này chuộc con về.

Ở Recife, số phận run rủi cho Isaura gặp Alvaro, một thanh niên giàu có có tư tưởng chống chế độ nô lệ. Một tình yêu mãnh liệt nảy nở giữa hai người. Nhưng Alvaro vì thiếu tỉnh táo đã đưa nàng đến dự một buổi dạ hội của giới thượng lưu, trong đó Isaura bị lộ tung tích.

Trong câu chuyện đầy những tình tiết bất ngờ này, đây chỉ là đoạn giữa chừng. Người đọc hồi hộp cầu mong cho cuộc tình duyên đầy gian truân của đôi bạn kết thúc tốt lành...

CHƯƠNG I

Vào những năm đầu của triều đại Don Perdro, trên dải đất Goitacases phì nhiêu và trù phú, có một điền trang tuyệt đẹp trải dọc con sông Paraíba, cách thị trấn Campos mấy dặm đường.

Một toà dinh thự nguy nga với những đường nét hài hoà mọc lên trên vùng đồng bằng canh tác, dưới chân mấy ngọn đồi phủ rừng đã có phần được những người tiểu phu khai phá. Quanh vùng ấy, thiên nhiên hãy còn giữ nguyên vẻ hoang dã nguyên thủy, nhưng trong khu vực gần dinh thự bàn tay con người đã thuần phục cái thế giới thực vật quá phần vinh để gây dựng những khu vườn cây ăn quả, những bãi chăn súc vật tươi tốt và những vườn hoa cỏ xén phẳng phiu. Lác đác đó đây mới thấy những cây đại thụ - những cây xoài khổng lồ, những cây thông bá hương và những khóm chuối - hắt bóng lên cảnh vật như những di tích còn lại của sức sống mãnh liệt của rừng xưa. Hoạ hoàn hảo mới thấy một dãy tường, một hàng rào hay một quãng hào hồ. Những cánh đồng cỏ và những khu trồng trọt lân cận được phân giới bằng những lũy tre khiến cho toàn cảnh nom như một khu công viên rộng mênh mông.

Toà nhà trông thẳng ra mấy ngọn đồi. Trước mặt nhà là dãy thềm bậc đá dẫn đến một khung cửa bảm đầy những cây leo lúc nào cũng nở hoa. Phía sau toà dinh thự là khu nhà phụ thuộc: những túp lều của nô lệ, những dãy chuồng bò và những kho chứa thóc và rơm rạ. Xa hơn nữa là những khu vườn hoa, vườn trồng cau và một khu vườn ăn quả rộng mênh mông chạy dài ra đến bờ sông.

Ấy là một buổi chiều tháng mười quang đãng và yên tĩnh. Mặt trời như vẫn chần chừ không muốn lặn; nó cứ nổi lênh bênh cuối chân trời, treo lơ lửng trên những đám mây viền kim tuyến chốc chốc lại đổi màu. Một làn gió nhẹ và thơm khê lay động đám cây con và những tàu lá dừa soi mình trên nước sông trong vắt.

Ánh tà dương đỏ rực chiếu thẳng vào các cửa kính trông như thể ở bên trong các phòng lửa đã tràn ngập khắp nơi. Cảnh vật chìm trong im lặng. Mấy con bò cái tơ nằm dưới bóng cây cao nhai cỏ chậm chậm, dáng hiền hoà. Đàn gà vịt tha thẩn đi nhặt thóc quanh nhà, mấy con cừu chốc chốc lại kêu lên vài tiếng "bê-ê-bê bê-ê-bê", và mấy con thỏ thông thả về chuồng, thỉnh thoảng cất tiếng rống buồn bã. Toà nhà dường như hoàn toàn hoang vắng. Chỉ có mấy cánh cửa lớn ở phía trước và mấy cánh cửa sổ ở phòng khách mở rộng là còn cho biết rằng trong nhà vẫn có người.

Bỗng trong bóng hoàng hôn êm ả nổi lên những tiếng dương cầm thánh thót, rồi một giọng nữ du dương và tha thiết, tươi mát và trong trẻo lạ thường, cất tiếng hát. Giọng hát tuy có phần bị nén lại nhưng vẫn có một âm hưởng vang dội. Điệu hát buồn buồn, nghe như xa vắng khiến người ta nghĩ đến lời than thở của một tâm hồn bị dày vò đau đớn.

Lời hát rằng:

Từ thuở lọt lòng tôi đã thờ
Không khí đắng cay của kiếp nô lệ
Như một mầm cây gieo xuống
Một mảnh đất bị rửa sạch
Suốt đời tôi than khóc
Thân phận kẻ tôi đòi.
Hai cánh tay tôi bị kìm hãm
Chẳng còn ôm ấp được ai
Đôi môi và đôi mắt của tôi
Nào có dám nói lấy một lời âu yếm
Trời cho tôi một quả tim

Chỉ để tôi đau khổ hơn nữa mà thôi.
Trong gió đồng nội cất lên
Hoa toả hương ngầy ngất
Chim chóc tự do ca ngợi
Vẻ đẹp của rừng
Riêng kẻ nô tỳ tội nghiệp
Làm gì có được một lời ca!
Hãy im đi, kẻ nô tỳ đáng thương
Lời than của mi đây tội lỗi
Mi không có quyền
Hát lên những niềm vui cực
Đời mi nào phải của mi
Mà tim mi cũng không: hãy nhớ lấy.

Giọng hát dịu êm chỉ có thể làm cho khách càng thêm muốn lại gần người đang hát: đó chỉ có thể là một nàng tiên, hay một thiên thần. Vậy ta hãy bước thêm những bậc thềm để vào tiền sảnh. Ở bên phải dãy hành lang, một cánh cửa cao hể mở cho phép ta nhìn vào một căn phòng khách trang hoàng lộng lẫy. Ngồi trước dương cầm là một thiếu nữ dáng dấp như một bà hoàng. Khuôn mặt trông nghiêng của nàng, tương phản với mái tóc dày đen nhánh, nổi rõ trên màu gỗ huyền của cây đàn. Nhưng nét mặt ấy thanh tú và trang nhã một cách tự nhiên đến nỗi ai nhìn cũng phải thấy tâm hồn xao xuyến và lý trí tê dại đi. Da nàng cùng màu với những phím ngà trên đàn - một màu trắng mịn và êm. Cổ nàng vẽ thành một nét dịu dàng tiếp tục những đường cong của thân hình nàng một cách vô cùng duyên dáng. Mái tóc dài lượn sóng chảy xuống hai vai nàng thành những búp màu hạt huyền dày rậm và phủ gần kín hết cả lưng tựa của chiếc ghế nàng đang ngồi. Trên vầng trán mịn màng, ánh sáng của trời chiều nhuộm một màu hồng ấm áp. Nó khiến người ta nghĩ đến những chiếc chao đèn huyền diệu lưu giữ ở bên trong qua lớp tơ mờ ảo, ngọn lửa thiêng của niềm cảm hứng. Lúc này nàng đang quay mặt ra cửa sổ và mắt nàng nhìn đắm đắm vào cõi xa xăm.

Vẻ đẹp của người thiếu nữ đang hát còn được cách trang phục rất giản dị - hết sức sơ sài nữa là đằng khác - làm cho nổi bật lên hơn nữa. Một tấm áo dài bằng vải mỏng màu thiên thanh tô rõ thêm cái thân hình thanh tú và dáng ngồi trang nhã của nàng. Những nếp gấp của tấm váy khâu nhú lượn tròn xung quanh tấm lưng thon thả của nàng như một đám mây nhẹ: trông nàng như một Vệ nữ từ dòng suối nhô lên hay một thiên thần hiển hiện từ làn sương mờ ảo. Một cây thập tự nhỏ bằng huyền thạch đeo trên cổ bằng một dải lụa đen là món trang sức duy nhất của nàng.

Dứt lời ca, cô thiếu nữ ngồi yên một hồi lâu, dáng mơ mộng, mấy ngón tay thon thả còn đặt trên phím đàn, như đang lắng nghe những dư âm của bài ca tan dần trong ánh chiều.

Bỗng tấm màn mu-xơ-lin trên cánh cửa mở vào một phòng trong được vén lên, một nhân vật mới bước vào phòng khách.

Đó cũng là một người đàn bà, và cũng đang ở cái tuổi tràn đầy ánh hào quang của thanh xuân. Cách trang phục sang trọng và tinh tế, dáng đi đài các của nàng làm cho nàng có cái vẻ hơi kiêu cách mà các thiếu nữ con nhà trâm anh thường có, ngay cả những khi họ chỉ một mình. Quả vậy, Malvina vốn tự hào về nhan sắc và địa vị xã hội

của mình, nhưng đôi mắt xanh rất to của nàng cho thấy rõ nàng là người có tấm lòng nhân hậu.

Malvina lặng lẽ đến cạnh người thiếu nữ vừa hát, dừng lại đứng sát sau lưng nàng và nhẹ nhàng đặt bàn tay lên vai nàng.

- Isaura... - Malvina khẽ gọi.

- Ô! phu nhân! - Isaura hơi giật mình - Em không biết có phu nhân ở đây.

- Không sao cả, em cứ hát đi. Giọng em hay quá. Nhưng giá em hát bài nào khác thì hơn. Sao em thích cái bài buồn thảm ấy đến thế?

- Em thấy nó hay quá, và lại... À phải! Em không được nói...

- Em cứ nói đi, Isaura ạ. Chị đã bảo là em đừng dẫu chị điều gì, đừng sợ gì cả kia mà!

- Bài hát này làm em nhớ đến mẹ em, người mà em chưa từng biết mặt. Nhưng nếu phu nhân không thích, em sẽ không bao giờ hát bài ấy nữa.

- Quả thật chị không thích lắm, Isaura ạ. Nghe em hát bài ấy người ta có thể tưởng em bị bạc đãi, nghĩ rằng em là một người nô tỳ khốn khổ bị những người chủ xấu bụng hành hạ. Thế nhưng em cũng biết rằng chẳng thiếu gì những người tự do ước ao có được một cuộc sống như em. Em được chủ quý trọng. Em được giáo dục như một tiểu thư con nhà quý phái. Em xinh đẹp, và da em trắng trẻo mịn màng đến nỗi không ai có thể tưởng tượng rằng có một ít máu Phi Châu tuần hoàn trong các mạch của em. Hơn nữa em cũng biết rằng trước khi qua đời mẹ chồng của chị đã gởi gắm em lại cho hai vợ chồng chị. Chị sẽ suốt đời tôn trọng ý nguyện của người đàn bà thánh thiện ấy. Em cũng biết đây: chị đối với em là một người bạn nhiều hơn là một bà chủ. Không đâu Isaura ạ, - Malvina nói tiếp, giọng trách móc nhẹ nhàng, chị mong sẽ không bao giờ nghe thấy em hát bài ca buồn bã ấy nữa. Nếu không, chị không bao giờ cho phép em chơi dương cầm nữa đâu.

- Nhưng thưa phu nhân, em chỉ là một nô tỳ. Sự giáo dục mà em được hưởng, cái nhan sắc mà mọi người ra sức ca ngợi, nào có ích gì cho em đâu? Cùng lắm đó cũng chỉ là những thứ trang hoàng bên ngoài trên túp lều của một kẻ nô lệ da đen. Dù có trang hoàng thế nào, đó cũng chỉ là một túp lều khốn khổ.

- Em than thân trách phận sao, Isaura?

- Em đâu dám, thưa phu nhân? Em không có lý do gì để làm như vậy. Chẳng qua em muốn nói rằng mặc dầu được hưởng nhiều đặc ân, em cũng nhận rõ vị trí của em trong toà nhà này.

- Thôi đi, Isaura, chị thừa biết cái gì làm em buồn rồi. Và lại bài hát kia cũng cho thấy rõ. Đẹp như em, chắc chắn là phải có người yêu!

- Ô thưa phu nhân! Làm gì có ạ!

- Có thì đã sao? Chẳng có gì lạ hết! Nào thú thật đi, em có người yêu cho nên mới buồn khổ vì nổi không được là người tự do, không được quyền tự do yêu người đã chinh phục trái tim em và cũng đem lòng yêu em tha thiết chứ gì?

- Em xin phu nhân tha thứ cho em, - cô nô tỳ đáp với một cười ngây thơ - Phu nhân lầm rồi. Em không hề nghĩ đến chuyện đó.

- Thật không đấy? Em không không dấu được ai đâu, Isaura yêu quý ạ. Em đang yêu và một người xinh đẹp và có học thức như em khó lòng có thể phải lòng một anh nô lệ, trừ khi đó là một anh nô lệ giống như em, nhưng làm gì có một người nô lệ như vậy! Chị cho là em yêu một thanh niên tự do tuần tú, cho nên tiếng hát của em mới buồn như vậy. Nhưng em đừng buồn phiền nữa Isaura ạ, chị hứa với em là chỉ nay mai em sẽ được tự do. Chỉ cần đợi Leoncio về là xong. Chị không muốn một thiếu nữ như em phải chịu mãi thân phận nhục nhã của một nô tỳ.

- Thưa phu nhân, xin phu nhân tin cho rằng em không hề nghĩ đến tình yêu, và càng không hề nghĩ đến tự do. Chẳng qua có những lúc em buồn vô cớ thế thôi.

- Cũng chẳng sao. Chính chị muốn cho em được tự do, và em sẽ được tự do.

Đến đây, cuộc trò chuyện giữa hai người đàn bà bị cắt ngang, có hai người kỵ mã dừng ngựa trước thềm.

Hai cô vội chạy ra cửa sổ.

CHƯƠNG II

Hai người kỵ mã vừa xuống ngựa là hai chàng thanh niên tuần tú, ăn mặc sang trọng. Họ từ thị trấn Campos đến. Cứ trông cái dáng dấp thoải mái của họ khi đi vào nhà, cũng biết ngay đó là những người thân thuộc.

Quả nhiên một trong hai người là Leoncio, chồng của Malvina, và người kia là Henrique, em trai của nàng.

Trước khi kể tiếp câu chuyện, ta hãy dừng lại trong chốc lát để làm quen với hai nhân vật mới này.

Leoncio là con một của trang chủ quý tộc Don Almeida, chủ nhân của khu điền trang rộng rãi mà ta đang đến thăm. Don Almeida đã già nua ốm yếu lắm rồi khi cậu con trai lấy vợ: đám cưới được cử hành một năm trước khi câu chuyện của chúng ta bắt đầu. Ngài đã uỷ thác cho Leoncio cai quản toàn bộ tài sản và đã lên định cư ở Thủ đô với niềm hy vọng sẽ điều trị được những bệnh tật đang làm khổ ngài.

Leoncio từ bé đến lớn bao giờ cũng được nuông chiều. Những sự chiều chuộng vô hạn độ của song thân đã từ lâu làm cho tâm hồn chàng hư hỏng và trí tuệ chàng lệch lạc. Là đứa trẻ nghịch ngợm và vô kỷ luật, Leoncio đã mấy lần phải đổi trường học, và sở dĩ cậu thi đỗ chẳng qua cũng là nhờ danh vọng của gia đình: các thầy dạy cậu không bao giờ dám xúc phạm đến ngài Almeida tôn quý.

Được ghi danh vào trường Y học, ngay từ năm thứ nhất Leoncio đã chán ngành này. Với sự ưng thuận của song thân, cậu dời đi Olinda để học Luật. Nhưng sau khi đã phung phí một phần gia sản của phụ thân để thoả mãn những sở thích hoang tàn của mình, chẳng bao lâu cậu đã mất hết hứng thú đối với ngành Luật. Tin chắc rằng chỉ có châu Âu mới cho phát triển trí thông minh và thoả mãn chí ham hiểu biết. Leoncio bèn viết thư cho phụ thân và lập tức được ngài ưng thuận cho sang Pháp. Ở Paris, Leoncio đã tìm thấy cái thế giới của xa hoa và của những lạc thú dễ dàng vốn thích hợp với mình, cho nên cậu rất ít khi đến trường nghe giảng, và có đến trường chẳng cũng chỉ để mua vui. Người ta lại càng khó lòng có thể gặp cậu trong các thư viện, các câu lạc bộ văn hoá hay các viện bảo tàng. Ngược lại, cậu rất chuyên cần lui tới các hiệu cà phê, các tiệm rượu, các hí viện và các phòng khách thính thời thượng, và chẳng bao lâu cậu đã trở thành một trong những trang công tử đàng điếm nhất của chốn thủ đô. Sau mấy năm cư trú ở Paris, xen kẽ với những thời gian nghỉ ngơi ở các trung tâm hưu dưỡng có suối nước khoáng và với những chuyến ngao du ở các đô thành lớn nhất châu Âu, những món chi tiêu điên rồ của cậu đã tổn hại đến gia sản đến mức ngài Almeida tôn quý, mặc dầu thương con rất mực, vẫn buộc lòng phải gọi cậu về Campos để tránh cho gia tài khỏi khánh kiệt hoàn toàn. Và để khỏi làm cho cậu chạnh lòng vì một cách kết thúc quá đột ngột cái thời chơi bời hoang phí của cậu, người cha hào phóng ấy liền xữ dụng ánh hào quang của một triển vọng kết hôn đầy hứa hẹn về tài chính.

Leoncio giác ngộ rất nhanh quyền lợi của mình và lên đường về nước không chậm trễ. Chàng trai đã hấp thụ các cung cách của giới thượng lưu châu Âu một cách hoàn hảo đến nỗi người ta có thể tưởng chàng là một công vương chính hiệu. Nhưng với cái vỏ hào nhoáng và trang nhã bên ngoài ẩn nấp một tính cách ti tiện và một tâm hồn đã suy đồi vì trác táng. Những xu hướng tốt lành và hào phóng vốn là bẩm sinh trong tính cách của chàng không đủ sức ngăn ngừa cho chàng khỏi hấp thụ những quan điểm đồi bại được minh hoạ bằng những tấm gương còn tai hại hơn nữa.

Khi rời châu Âu trở về nước, Leoncio đã hai mươi lăm tuổi. Ngài Don Almeida, sau khi chọn lựa lời lẽ một cách công phu, đã nói cho chàng hiểu rằng đã đến lúc chàng phải nghĩ đến tương lai và chọn lấy một nghề nghiệp. Chàng đã hưởng khá đầy đủ những lạc thú mà tài sản của cha mẹ có thể cung cấp, và bây giờ chàng phải học cách quản lý, nếu không phải là gia tăng, cái di sản mà không chóng thì chầy sẽ nằm trọn trong tay chàng.

Sau nhiều lần do dự đắn đo, Leoncio quyết định theo đuổi nghề thương mại, mà chàng thấy độc lập và chắc chắn hơn cả. Nhưng những cách suy nghĩ táo bạo của chàng trong lĩnh vực này chẳng bao lâu đã làm cho cha chàng khiếp sợ. Công việc nhập cảng và xuất cảng hàng hoá, dù là ở quy mô lớn, cũng như công việc buôn nô lệ da đen, ngài Almeida đều thấy là những lối làm ăn bất lương, hèn hạ, không xứng đáng là bao với cái địa vị xã hội và nền giáo dục tinh vi mà ngài cho là đã ban cấp cho người kế nghiệp duy nhất của ngài.

Về phía mình, Leoncio không thoả mãn với những công việc kinh doanh vụn vặt kiểu mua sỉ bán lẻ. Chàng chỉ quan tâm tới những cuộc đầu tư lớn vào những thủ thuật ngân hàng và những chuyến buôn đại quy mô trong đó có thể đầu tư những số vốn kếp xù. Vốn đã từng lui tới Thị trường chứng khoán ở Paris và các thủ đô Âu châu khác, chàng tự thấy mình đủ thông thạo để điều khiển những ngân hàng cỡ lớn hoặc những xí nghiệp công nghệ phồn vinh.

Tuy vậy cha chàng cũng vẫn không sẵn lòng giao tài sản của mình cho nhà kinh doanh tài chính trẻ tuổi này, vì kể cho đến giờ này chàng chỉ tỏ ra có khả năng phung phí những món tiền lớn trong một thời gian rất ngắn nhiều hơn là có khả năng xử dụng vốn liếng, để thu lại lợi nhuận. Cho nên Don Almeida quyết định không bàn đến chuyện này nữa, hy vọng rằng chàng trai sẽ tỏ ra chín chắn hơn.

Nhận thấy cụ thân sinh bắt đầu lảng tránh thường xuyên việc chi cho chàng những món tiền cần thiết cho việc thực hiện các ý đồ của mình, chẳng bao lâu Leoncio đã đi đến chỗ kết luận rằng hôn nhân là phương tiện đơn giản nhất và tự nhiên nhất để gây dựng một sản nghiệp riêng.

Ở thủ đô có một nhà doanh nghiệp rất giàu vốn là bạn thân của Don Almeida, từ lâu đã hứa gả cô con gái là Malvina cho con trai ngài. Leoncio và Malvina gặp nhau, yêu nhau và lấy nhau trong một khoảng thời gian tương đối ngắn. Ít lâu sau, mẹ Leoncio mất. Người đàn bà đáng kính này sinh thời chẳng được hạnh phúc là bao nhiêu. Don Almeida là một người thô lỗ và lạnh lùng, không mấy quan tâm đến cuộc sống vợ chồng. Ngài sống một cuộc đời phóng đãng làm cho vợ ngài đau khổ rất nhiều. Khổ nhất cho bà là bao nhiêu con cái của bà sinh hạ đều chết lúc còn nhỏ, chỉ trừ mỗi một mình Leoncio.

Bà tiếc nhất là Trời không cho bà có được một mụn con gái để làm bạn với bà và an ủi bà khi đã già yếu.

Tuy vậy sự tình cờ đã muốn rằng bà có được niềm an ủi này trong một sinh vật yêu kiều và mỏng manh, cuối cùng cũng đã lấp đầy được cái khoảng trống không trong trái tim bà. Một đứa bé nô lệ đã ra đời ngay trong nhà bà, và bà đã lập tức trút hết tình thương yêu vào đứa bé ấy.

Isaura - đứa bé ấy chính là nàng - vốn là con của một nô tỳ lai da đen làm hầu phòng cho phu nhân Almeida, cũng là gia nhân trung thành nhất của bà. Ngài Almeida, vốn là người vô đạo, coi tất cả nô tỳ như những súc vật giống cái dành riêng cho mình và vẫn thường nhìn cô hầu phòng xinh đẹp của vợ với đôi mắt đầy thèm muốn. Cô gái lai da đen trong một thời gian đã cố hết sức cưỡng lại những mưu đồ dâm dăng của chủ nhân, nhưng rồi cuối cùng cũng không chống cự nổi khi ngài dùng đến sức mạnh phũ phàng. Khi biết chuyện này, phu nhân Almeida chìm ngập trong một nỗi đau buồn tuyệt vọng.

Bị hạ nhục trước những lời trách móc cay đắng của vợ, ngài Almeida không còn dám cưỡng ép người nô tỳ đáng thương kia nữa, nhưng mặc dầu đã hết sức cố gắng, ngài cũng không sao xoá được cái cảm giác ghê tởm của người nô tỳ đối với ngài. Cầm giận vì bị cự tuyệt, ngài trả thù bằng cách sai người ấy làm đủ các thứ việc nặng nề và hễ sơ xuất một chút là ra tay trừng trị bằng những hình phạt khủng khiếp nhất. Ngài không cho cô ta làm việc hầu hạ trong nhà nữa, vì ở đây cô chỉ được giao những việc nhẹ cần đến sự khéo léo tinh vi, đuổi cô ta ra ở lều và bắt làm những việc đồng áng nặng nhọc, lại ra lệnh cho viên quản lý không nường nhẹ cô ta khi giao việc cũng như khi trừng phạt. Viên quản lý này là một người đàn ông ở tuổi trung niên, tính vốn nhân hậu hơn chủ. Ông ta đã đem lòng thương xót cô nô tỳ, và hơn nữa, đã xúc động sâu xa trước vẻ kiêu diễm của cô. Ông không những không hành hạ cô ta, mà còn cưng chiều hết mức và tặng rất nhiều quà cáp, đến nỗi chín tháng sau cô ta sinh hạ được một đứa con gái. Tức giận điên cuồng, Don Almeida đuổi viên quản lý ra khỏi trang viện, bắt cô nô tỳ làm những việc hết sức nặng nhọc và hành hạ cô ta đủ điều, đến nỗi cô ta chết trong khi đứa con hãy còn ẵm ngửa.

Nàng Isaura xinh đẹp đã ra đời như vậy. Song le, như để đền bù cho cái thân phận cô cút của nàng đã có một người đàn bà thánh thiện cúi mình trên chiếc nôi của đứa trẻ đáng thương và hết lòng che chở nó dưới đôi cánh tử bi của mình.

Đối với phu nhân Almeida, đứa hài nhi đáng yêu này là một ân sủng của Trời để đền bù lại những nỗi buồn mà cách sống phóng đảng của chồng bà đã gây ra. Bà thề với vong linh của người đàn bà lai da đen kia là sẽ chăm sóc đứa bé, sẽ nuôi dạy cho nó thành người như thể chính con mình đẻ ra.

Và phu nhân đã giữ đúng lời hứa. Khi đứa bé đến tuổi đi học, phu nhân dạy cho nó học đọc, học viết, học khâu vá và học cầu nguyện. Sau đó bà lại tìm thầy dạy âm nhạc, dạy khiêu vũ, dạy vẽ, dạy tiếng Ý và dạy tiếng Pháp cho cô bé. Bà mua sách cho cô bé đọc. Nói tóm lại, bà cố hết sức làm sao cho cô bé được dạy dỗ hết sức tối ưu, như thể đó là con đẻ của bà, coi việc này như một điểm danh dự của bà. Về phía mình, Isaura, đã xinh đẹp lại được Trời phú cho một tư chất thông minh nhạy bén, luôn luôn làm cho bà hài lòng, vượt xa những điều bà kỳ vọng. Kinh ngạc trước những bước tiến nhanh chóng của cô bé, phu nhân Almeida thường tìm mọi cơ hội để cho trí thông minh của cô bộc lộ ra trước mắt mọi người, như người ta vẫn đem khoe ánh hào quang lấp lánh của một viên ngọc quý mà mình được chiếm hữu.

Từ nay, phu nhân coi đây là niềm điểm phúc của đời mình. Phu nhân thường nói:

- Trời đã không muốn ban cho tôi một mụn con gái do chính tôi xé ruột đẻ ra, nhưng Trời đã ban cho tôi một đứa con gái tinh thần.

Tuy nhiên, điều làm cho người ta ngạc nhiên hơn cả ở cô bé kiêu điểm này là cách cư xử giản dị, khiêm nhường mà cô giữ được đối với những người cùng thân phận. Mặc dầu được săn sóc nuôi dưỡng hết mức, cô không bao giờ tỏ ra kiêu ngạo hay hống hách đối với những người nô lệ khác. Cách giáo dục cầu kỳ không hề mảy may làm thay đổi lòng nhân hậu tự nhiên và tính nết hiền dịu của cô. Cô bao giờ cũng vui vẻ ân cần đối với các nô tỳ, ngoan ngoãn và lễ độ đối với các chủ nhân.

Dĩ nhiên Don Almeida rất khó chịu với sự tình này. Ngài cho rằng cách cư xử của phu nhân đối với Isaura chẳng qua là một thói đồng đảng dờ hời của một mẹ đàn bà không bình thường. Ngài thường thốt lên, giọng thương hại:

- Thật ngu xuẩn! Việc gì lại sức dạy dỗ cái con ngốc ấy như vậy? Chẳng bao lâu nữa lớn lên nó sẽ cười vào mặt cho ấy! Về già là các bà đều đâm ra như thế, bà thì suốt ngày đâm ra cầu nguyện với than thở, bà thì quay ra nuôi chó con hay gà con, riêng bà này thì lại một mực muốn biến cái con lai da đen kia thành một bà chúa. Một cách giết thì giờ tổn công tổn của. Mà thà có thu được lợi lộc gì cho cam! Thôi, trong khi bà vất vả với nó như thế thì ít nhất bà cũng làm ơn làm phúc miễn cho tôi những lời giáo huấn ngớ ngẩn và những lời phê phán nhục nhằn của bà...

Ít lâu sau lễ cưới của Leoncio, cả gia đình trở về sống trong toà dinh thự ở Campos. Chính lúc bấy giờ ngài Almeida đã quyết định cho con trai hưởng trọn quyền sở hữu điền trang. Ngài trao luôn cho Leoncio cả quyền cai quản lẫn quyền chiếm hữu nô lệ. Ngài nói là ngài tự thấy mình đã quá già, quá mệt mỏi, khó bề gánh vác việc cai quản điền trang. Giải quyết xong xuôi việc trao quyền thừa hưởng gia tài, ngài lập tức lên đường đi Thủ đô. Về phần phu nhân, bà tỏ ý muốn ở lại với con trai. Don Almeida thuận lòng ngay.

Malvina, cô vợ trẻ của Leoncio, tuy là người thuộc dòng dõi quý tộc, song có tâm hồn nhạy cảm và đại lượng. Nàng quan tâm ngay đến Isaura, lại còn đem lòng yêu mến cô bé nữa. Dĩ nhiên Isaura vốn hiền dịu và khiêm nhường, xinh đẹp và thông minh đến nỗi ai tiếp xúc với cô cũng đều đem lòng yêu mến và quý trọng ngay từ đầu. Cho nên chẳng bao lâu cô không những trở thành người nữ tỳ ưa chuộng của Malvina mà còn là người bạn gái thân thiết của nàng nữa. Vốn quen được hưởng những thú vui của chốn kinh thành, nàng rất mừng là đã tìm thấy ở cái nơi hẻo lánh mà nàng sẽ phải coi là nhà mình này một người bạn đáng mến như vậy.

Một hôm Malvina nói với mẹ chồng:

- Sao mẹ không trả tự do cho cô bé này? Một con người nhạy cảm như Isaura sinh ra không phải để làm nô tỳ, mẹ ạ.

- Con nói rất phải, con ạ, - vị phu nhân già đáp dịu dàng, - nhưng biết làm thế nào được con? Mẹ không đủ can đảm trả lại tự do cho con chim xinh đẹp mà Trời đã gửi để xoa dịu những nỗi đau của mẹ. Và lại, trả tự do cho nó để làm gì kia? Ở đây, cứ như thế này nó chẳng được tự do là gì? Nó còn được tự do hơn cả mẹ nữa ấy, vì mẹ không còn thấy thú vị gì trong cuộc sống, mà cũng chẳng còn sức để hưởng những ngày còn lại nữa. Con muốn mẹ để cho nó cất cánh bay đi ư? Thế nếu nó lạc mất, nếu nó không còn tìm được lối về lồng cũ nữa thì sao? Không được đâu con ạ. Chẳng nào mẹ còn sống, mẹ vẫn muốn giữ nó bên cạnh mẹ, mẹ vẫn muốn nó là của mẹ, nó chỉ thuộc về một mình mẹ mà thôi. Có lẽ mẹ chỉ là một cụ già ích kỷ, nhưng mẹ còn sống có được bao nhiêu đâu: nó chẳng phải hy sinh gì nhiều lắm! Mẹ chết đi rồi, nó sẽ được tự do, và mẹ sẽ lo việc để lại cho nó một món tiền kha khá.

Quả nhiên vị phu nhân già đã mấy lần tìm cách sửa đổi tờ di chúc đã viết từ trước để thêm những điều khoản bảo đảm được tương lai cho đứa con nuôi. Nhưng với sự đồng loã của con trai, Don Almeida đã viện khi lý do này khi lý do khác để lần lượt trì hoãn cái việc mà theo như ngài nói quả quyết với vợ, chỉ là một thủ tục thuần túy hình thức, cho đến cái ngày phu nhân liệt giường sau một cơn bệnh cấp phát rồi lịm dần đi, không một phút nào còn trở lại đủ tỉnh táo để bày tỏ những ý nguyện của mình.

Bấy giờ Malvina liền tự phát nguyện với bản thân là sẽ che chở cho cô bé khổ khổ và trông nom cô bé đúng như người đàn bà quá cố từng mong ước. Isaura khóc rất lâu, người đã từng đối với cô là một người mẹ ân cần và đầy tình thương xót. Cô vẫn giữ thân phận nô tỳ, và nay, không còn được sự che chở của người mẹ nuôi nhân hậu nữa, cô trở thành miếng mồi ngon cho một gã đàn ông hư hỏng, độc đoán và tàn nhẫn.

CHƯƠNG III

Bây giờ ta lại phải làm quen với Henrique, em trai Malvina. Đó là một chàng thanh niên đẹp trai và sang trọng trạc hai mươi tuổi, tính tình hời hợt và ưa sĩ diện như một phần lớn thanh niên ở tuổi này, nhất là trong số con nhà thế gia, nhưng mặc dầu có vài tính xấu như đã nói, chàng ta vẫn có lòng nhân ái và không thiếu những ý hướng cao thượng. Chàng là sinh viên y khoa, và nhân lúc bấy giờ là tiết nghỉ hè, Leoncio đã mời chàng về thăm chị và cùng sống ít ngày trong khung cảnh thôn dã với hai vợ chồng.

Như trên kia đã nói, hai chàng thanh niên từ thị trấn Campos cùng cưỡi ngựa về điền trang: hôm qua Leoncio đã lên thị trấn để đón em vợ.

Trước khi cưới vợ, Leoncio chỉ thỉnh thoảng mới về ở với bố mẹ một vài hôm, cho nên chưa có dịp để ý đến Isaura. Nhưng nay đã về ở hẳn trong trang viên, chàng bắt đầu chú tâm nhiều đến nhan sắc kiều diễm khó lấy gì sánh nổi của cô nô tỳ này. Chàng đã lấy được một người vợ tuyệt vời, nhưng chắc chắn không phải vì tình yêu - và chẳng xưa nay chưa bao giờ chàng có được một tình cảm có thể gọi được bằng danh hiệu này. Chàng cưới vợ theo phong tục, và vì vợ chàng trẻ đẹp, cho nên chàng cũng thấy mình có một mối ham thích nào đấy. Mối ham thích này được thoả mãn trong hưởng thụ ái ân và cũng tắt ngấm cùng với sự hưởng thụ này.

Số phận của Isaura đã run rủi cho nàng trở thành người có sức làm rung động trái tim phóng đảng này và thức tỉnh những cảm xúc mới mẻ trong lòng chàng. Leoncio lập tức đem lòng ao ước nàng một cách mù quáng, mỗi tình này mỗi ngày một tăng lên, và cứ mỗi lần bị cự tuyệt nó lại càng mãnh liệt thêm. Trong cả giới đàn ông, Leoncio chắc chắn là người ít quen bị từ chối hơn cả. Và không có gì có thể lái cho chàng thoát ra ngoài mối đam mê cuồng nhiệt này, vì xét cho cùng - chàng nghĩ vậy - Isaura là vật sở hữu của chàng, và nếu sức thuyết phục của chàng tỏ ra vô hiệu thì bao giờ chàng cũng vẫn còn có thể dùng đến vũ lực. Về phương diện này chàng quả là đứa con xứng đáng với cha mình.

Trong khi ruồi ngựa bên cạnh Henrique, Leoncio không lúc nào thoát khỏi sự ám ảnh của hình bóng Isaura, cho nên chàng không sao cưỡng được ý muốn đem nàng ra nói chuyện với em vợ. Thế là chàng kể lể hồi lâu về Isaura, say sưa miêu tả những vẻ đẹp của cô nô tỳ, và không hề giấu giếm những ý đồ bất chính của mình. Henrique quả tình đã đỏ mặt vì xấu hổ và tức giận khi nghĩ đến chị mình, nhưng vẫn bị câu chuyện thu hút và cảm thấy nóng lòng muốn biết người con gái có một không hai này.

Sáng hôm sau, ngày hai chàng thanh niên về, sau khi phủi bụi bàn ghế và xếp dọn phòng khách, Isaura ngồi thêu bên cạnh cửa sổ. Nàng đợi các chủ nhân thức dậy để dọn bữa ăn sáng hầu họ. Chẳng mấy chốc Leoncio và Henrique đã xuống, nhưng chưa bước quá ngưỡng cửa phòng khách hai người đã đứng sững lại nhìn cô gái. Isaura không biết, cứ ngồi thêu như cũ.

- Sao, cậu thấy thế nào? - Leoncio thì thầm hỏi em vợ - Cứ như một thiếu nữ Andalusia hay một cô gái thành Napoli ấy nhỉ!

- Không, quyết không phải, cô ấy còn hơn thế nhiều, - Henrique đáp, hồn xiêu phách lạc - Đó là người thiếu nữ Brazil lý tưởng!

- Cậu đùa đấy chứ, nàng còn đẹp hơn tất cả các cô gái Brazil mà tôi đã từng gặp, đẹp hơn không biết bao nhiêu mà kể! Giá nàng là người tự do, nàng đã làm cho hàng trăm đàn ông mất hồn rồi! Chị cậu cứ nài tôi trả tự do cho nàng, viện lí đó là ý nguyện cuối cùng của mẹ tôi. Nhưng tôi đại gì từ bỏ một của báu như vậy. Sở dĩ mẹ tôi đã quyết nuôi dạy nàng như con đẻ, chắc chắn không phải với ý định sẽ phóng thích cho nàng đi đâu thì đi, phải không nào? Hình như ba tôi đã có lần muốn nhượng bộ trước lời cầu xin tha thiết của cha nàng, một người Bồ Đào Nha nghèo khổ sống ở gần vùng này, muốn xin chuộc nàng về. Nhưng ba tôi đã đòi một số tiền chuộc cực lớn, đến nỗi lão kia đành

chịu thua, cho nên về phía ấy chẳng có gì đáng lo. Henrique ạ, một cô nô tỳ như thế kia làm sao có thể đánh giá bằng tiền được?

- Cô ta thật tuyệt diệu - Henrique đáp, giọng mơ màng - nếu nàng là một cung nữ phương Đông, nàng sẽ át hết mọi người, và sẽ được vua chọn làm chánh cung. Nhưng tôi cũng xin thưa với anh rằng giữ trong nhà một cô nô tỳ xinh đẹp, đầy sức quyến rũ như vậy tôi thấy có phần bất ổn, thậm chí có phần nguy hiểm đối với sự hoà thuận giữa anh với chị tôi đấy. Tôi hy vọng là cho đến nay hai anh chị vẫn hoà thuận đấy chứ?

- Tôi không ngờ cậu lại là người coi trọng đức hạnh một cách nghiêm ngặt đến thế, - Leoncio nói mỉa. - Nhưng cậu đừng lo: Malvina không hề có ý nghi ngờ. Và lại chính Malvina là người mong cho đàn ông chiêm ngưỡng Isaura hơn ai hết. Và cô ta mong như vậy là phải. Isaura khác nào một thứ mỹ nghệ phẩm sang trọng mà người ta phải đem bày thường xuyên trong phòng khách. Chẳng lẽ cậu lại muốn tôi treo những tấm gương Venetia của tôi ở dưới bếp sao?

Vừa lúc ấy Malvina bước vào phòng, tươi mát và vui vẻ như một buổi sáng tháng năm, làm cho câu chuyện giữa hai chàng thanh niên phải gián đoạn.

- Chào hai ngài đàn ông lười biếng! - Malvina reo lên, giọng trong trẻo. - Đã dậy rồi cơ đấy!

- Hôm nay trông em vui tươi quá nhỉ! - anh chồng mỉm cười đáp. - Em vừa gặp con chim xanh mỏ vàng nào chẳng?

- Chưa gặp, nhưng thế nào rồi cũng sẽ gặp thôi. Quả là em rất vui, và em muốn rằng hôm nay sẽ là một ngày hội cho mọi người. Nhưng cũng còn tùy thuộc vào anh nữa đấy, Leoncio ạ, cho nên em cứ sốt ruột mong anh thức dậy. Hôm qua em đã định nói chuyện với anh, nhưng vì cậu Henrique đến cho nên em quên khuấy đi mất.

- Việc gì thế Malvina?

- Anh có nhớ lời anh đã hứa với em không? Một lời hứa thiêng liêng đấy. Lẽ ra anh phải thực hiện nó từ lâu, và hôm nay em nhất định bắt anh phải thực hiện đấy!

- Thật ư? Lời hứa gì vậy?

- Thôi, anh đừng có giả vờ quên! - Malvina cười lớn nói. - Anh đã hứa là sẽ làm giấy trả tự do cho Isaura.

Gương mặt Leoncio sa sầm ngay xuống.

- À phải, anh biết rồi, - chàng đáp xằng. - Nhưng chẳng lẽ lại làm ngay bây giờ, trước mặt cô ấy? Có nên để cho cô ấy nghe những chuyện chúng ta bàn không?

- Thì có sao đâu nào? Nhưng thôi tùy anh, - Malvina nói đoạn nắm tay Leoncio kéo ra hành lang.

Rồi quay về phía em trai, nàng nói:

- Henrique đợi anh chị một lát nhé. Chị đi pha trà đây.

Ban này, mãi đến khi Malvina bước vào phòng Isaura mới nhận thấy sự có mặt của hai người đàn ông đang vừa quan sát nàng từ xa vừa thì thầm bàn tán với nhau. Nàng cũng chẳng hiểu gì khi nghe hai vợ chồng Malvina đối đáp mấy câu vừa rồi. Khi hai người ra khỏi phòng, nàng cũng đứng dậy, nhưng chưa kịp bước ra cửa thì Henrique đã ra hiệu bảo nàng đứng lại.

- Thưa ngài cần gì ạ? - Isaura hỏi, hai mắt khiêm nhường nhìn xuống đất.

- Đợi chút, cô bé, tôi có chuyện cần nói với em.

Chàng thanh niên bỗng ngừng bật, đứng lặng đi một lát như sững sờ trước vẻ đẹp long lanh của Isaura. Lúc này chàng Henrique của chúng ta trông vụng dại hết sức trong khi đối diện với vẻ tôn quý và thanh thần của người nô tỳ. Isaura ngạc nhiên nhìn chàng thanh niên, chờ nghe chàng nói. Cuối cùng Henrique cũng sức nhớ ra rằng tuy kiêu diễm như vậy Isaura cũng chỉ là một con nô tỳ, và chàng cũng nhận thức được mình lỗ bịch đến nhường nào khi tỏ ra ngây dại như thế. Cố làm ra vẻ tự nhiên và khinh suất, chàng lại gần cầm lấy tay Isaura nói:

- Cô bé lai ạ, cô chẳng biết cô đẹp mê hồn như thế nào đâu. Chị tôi nói đúng, thật đáng tiếc là một cô bé xinh đẹp như thế này lại phải chịu thân phận nô tỳ suốt đời. Giá em là người tự do, chắc chắn em sẽ là hoa hậu của các phòng khách thính.

- Thưa ngài tôi không biết ạ, - Isaura vừa đáp vừa rút tay lại. - Xin ngài cho phép tôi đi ra.

Ở lại đây chút đã, tôi có làm gì em đâu. Hơn nữa tôi sẵn sàng hiến tất cả những gì tôi có để cho em được trả tự do, nếu điều đó có thể làm cho em yêu mến tôi. Em quá xinh đẹp, không thể chịu thân phận tù hãm mãi được. Trước sau rồi cũng có ngày một người đàn ông nào đó bắt cóc em ra khỏi nhà này, và em có nguy cơ rơi vào tay một người xa lạ không biết đối xử với em một cách trân trọng đúng như em đáng được đối xử. Tại sao tôi đây lại không phải là người sẽ làm cho em trở thành một bà chúa, một khi tôi chính là em trai của cô chủ của em?...

- Ôi! Thưa ngài, - Isaura vội ngắt lời chàng thanh niên, - ngài ăn nói với tôi như vậy mà không thấy xấu hổ sao? Nhất là khi tôi lại chính là nô tỳ của chị ngài? Thiếu gì những cô gái đẹp mà ngài có thể tán tỉnh...

- Không đâu, Isaura ạ, không có ai được như em đâu, tôi xin thề như vậy! Em hãy nghe cho kỹ: ở đây tôi là người duy nhất có thể chuộc lại tự do cho em. Tôi hoàn toàn có thể buộc Leoncio phải trả tự do cho em, tôi biết những ý đồ của anh ta đối với em, và đó là những ý đồ bỉ ổi mà tôi không thể chịu được. Không những tôi sẽ chuộc lại tự do cho em, mà còn cho em tất cả những gì một người con gái như em hằng ao ước: lụa là, vàng ngọc, xe ngựa, tôi tổ để hầu hạ em. Tôi sẽ là người yêu em say đắm không bao giờ cạn nguồn dục vọng. Tôi sẽ không bao giờ bỏ em để đi theo bất kỳ ai, vì em có giá hơn tất cả các tiểu thư của xứ Brazil gộp lại.

- Trời ơi, thưa ngài! Isaura thốt lên, giọng mỉa mai, - tâm hồn ngài thật cao thượng, làm cho em hoang mang quá, ngài làm cho em mất trí mất. Không được đâu, em xin ngài

hãy đem những lời vàng ngọc ấy nói với những ai đáng được hưởng tấm lòng quảng đại của ngài. Còn về phần em, em bằng lòng với số phận của em.

- Sao em nở tàn nhẫn như vậy, Isaura? Em hãy nghe anh... - Chàng thanh niên vừa lắp bắp vừa xiết Isaura vào lòng.

- Thưa ngài! - nàng vừa kêu lên vừa đẩy Henrique, - xin ngài hãy buông tôi ra!

- Anh van em, Isaura, - chàng năn nỉ - một lần thôi, cho anh hôn một lần, rồi anh sẽ buông em ra.

- Nếu ngài cứ như thế, tôi sẽ hét lên cho mà xem. Thật không có lấy được một lúc nào yên để làm việc, lúc nào người ta cũng đến quấy rầy tôi với những lời bày tỏ mà tôi chẳng muốn nghe chút nào.

- Chà, kiêu kỳ nhỉ! - Henrique trấn tĩnh lại, cười gằn. - Quả thật cô chẳng thiếu thứ gì, kể cả những dáng điệu khinh mạn của các bà lớn. Thôi tôi xin bà chúa đừng giận...

- Thôi đủ rồi, thưa ngài, - người nô tỳ kêu lên, nổi bực tức dâng lên đến cực độ, - một ông Leoncio còn chưa đủ hay sao mà bây giờ lại đến cả...

- Sao, em nói sao? Cả Leoncio nữa à? Ôi tên khốn kiếp, tôi đoán quả không sai... nhưng chắc em thấy anh ta tán tỉnh dễ nghe hơn tôi phải không?

- Tôi nghe ông ấy cũng như nghe ngài thôi, thưa ngài.

- Tôi cũng thừa biết Isaura ạ. Lòng trung thành đối với cô chủ vốn quý trọng em như vậy, không thể cho phép em đáp lại những lời tán tỉnh của gã đàn ông phóng đảng ấy. Nhưng tôi đây thì phải khác chứ. Vì lý do gì mà em đối xử với tôi tàn nhẫn như vậy?

- Tôi mà tàn nhẫn với các chủ nhân! Tôi van ngài, xin ngài đừng nhạo báng một con nô tỳ tội nghiệp...

- Tôi nào có nhạo báng gì đâu, Isaura! - chàng thanh niên vừa kêu lên vừa tìm cách ôm lấy Isaura.

Vừa lúc ấy có những tiếng hoan hô giẽu cợt vang lên sau lưng hai người. Henrique quay phắt lại, cụt hứng hoàn toàn. Leoncio đứng trong khung cửa, hai tay khoanh trước ngực, trên môi nở một nụ cười chế nhạo.

- Giỏi lắm, cậu em ạ! - Leoncio ném về phía Henrique. - Rõ là cậu ứng dụng mấy bài luân lý của cậu một cách hết sức cừ khôi. Đến đây để tán tỉnh mấy con nô tỳ, thật đáng khâm phục.

- Câm ngay, đồ phá đám! - Henrique giận dữ gầm lên.

Phản xạ đầu tiên của chàng là xông vào Leoncio, hai quả đấm giơ cao, toan dùng vũ lực đáp lại những lời phỉ báng hỗn xược của ông anh rể. Nhưng rồi chàng trấn tĩnh lại, thấy dùng lời lẽ đánh trả thì hơn. Dù sao tình thế đối với Henrique cũng thuận lợi hơn. Chàng liền bình tâm lại, nói với một nụ cười cay độc:

- Xin lỗi anh, tôi không ngờ sự quan tâm của anh đối với vật quý bày ở phòng khách lại tha thiết đến mức làm cho anh phải theo rình nghe trộm như vậy. Tôi thấy anh nhiệt tình với con nô tỳ này hơn cả với trang viên và với vợ anh. Tội nghiệp cho Malvina, tôi lấy làm lạ sao chị tôi không biết rõ hơn con người mà chị tôi đã lấy làm chồng.

- Cậu thử nói lại câu vừa rồi xem! - Leoncio quát, vẻ hăm dọa.

- Anh nghe rõ quá rồi còn gì, - Henrique đáp một cách đầy tự tin. - Anh nên biết rằng cách xử sự xấu xa của anh trước sau rồi chị tôi cũng biết.

- Cậu mê sáng hay sao thế Henrique?

- Ngài tưởng tôi mù hay sao? Thôi chào ngài, tôi xin rút lui. Tôi mà lại đi tranh giành một con nô tỳ với ngài thì thật ô nhục.

- Này Henrique, khoan đã...

- Vô ích, ngài ạ. Xin chào ngài.

Henrique đi rồi, Leoncio đứng ngẩn ra một lát. Chàng lấy làm tiếc đã thách thức Henrique một cách thiếu thận trọng. Chàng không ngờ hẳn lại biết rõ nỗi đam mê của mình đối với Isaura và cả những nỗ lực của mình nhằm chinh phục nàng. Quả tình Leoncio có nói chuyện nàng với Henrique một cách không đề phòng, nhưng lời lẽ của chàng đều nói ra bằng một giọng bông lơn, không thể coi là những bằng cứ đầy đủ để Henrique buộc tội chàng phản bội vợ chàng. Chắc hẳn Isaura đã nói gì với hẳn: chính điều này làm cho chàng bức mình hơn cả. Thật ra Leoncio chẳng quan tâm gì mấy đến sự êm ấm trong gia đình. Điều làm cho chàng tức giận đến cùng cực là những ý đồ của chàng đối với cô nô tỳ đáng yêu có thể bị ngăn trở.

- Cái thằng điên ấy có thể làm hỏng việc của ta, - chàng càu nhàu một mình. - Thế nào nó cũng ton hót với Malvina.

Leoncio trầm ngâm nghĩ ngợi một lát, rồi mắt chàng đưa về phía Isaura lúc bấy giờ đang khép nép đứng ở góc phòng khách, run rẩy sợ sệt từ khi ông chủ đột ngột bước vào. Nàng đã lặng im chứng kiến cuộc đấu khẩu giữa hai người đàn ông như con mồi bị thương thẳng thốt nhìn hai con ác thú tranh nhau quyền được ăn thịt mình. Nàng hồi hận đến phát khóc lên vì trong một lúc bức bối đã để lộ ra những sự thật nguy hiểm như vậy về Leoncio. Sự sơ suất của nàng chắc chắn sẽ là cội nguồn của một sự bất hoà nghiêm trọng trong nhà, và nàng nhất định sẽ là nạn nhân đầu tiên của nó.

Hai người đàn ông đã chạm trán nhau, nhưng đó cũng chỉ như hai đám mây vẫn diễm nhiên bay tiếp trên bầu trời sau khi chạm nhau toé chớp. Và tia chớp này chỉ có thể đánh vào đầu người nô tỳ khốn khổ mà thôi.

CHƯƠNG IV

Trông thấy Isaura, Leoncio nói:

- À! Em vẫn đứng đấy ư?

Bối rồi, cô gái không dám rời chỗ nấp, trong lòng cầu xin Trời đừng để cho ông chủ trông thấy mình và cũng mong ông ta đừng nhớ tới mình. Lời cầu xin ấy tỏ ra quá tham lam.

- Những chuyện yêu đương của cô có vẻ rôm rả đấy nhỉ, - Leoncio giễu cợt - cô nghe những lời tán tụng của cái thằng nhãi ranh ấy đấy à?

- Cũng như em đã nghe những lời tán tụng của ngài thôi, chẳng qua vì em không có cách nào khác. Một đứa nô tỳ dám nhìn chủ một cách có tình ý đáng bị trừng phạt nghiêm khắc.

- Cô đã kể những gì cho cái thằng ngốc ấy nghe?

- Em ư? - người nữ tỳ lúng túng, - Em không hề nói điều gì có thể xúc phạm đến ngài hay đến ông Henrique cả.

- Hãy coi chừng đấy Isaura ạ, đừng tìm cách dối tôi. Cô không nói gì về tôi đấy chứ?

- Em không nói gì về ngài đâu ạ.

- Cô có dám thề không?

- Em xin thề, - Isaura lắp bắp.

- Coi chừng đấy, Isaura ạ, hãy coi chừng. Kể cho đến nay, tôi đã kiên nhẫn chịu đựng thái độ cự tuyệt khinh mạn của cô, nhưng tôi không thể dung thứ cho cô lắng nghe những lời tán tỉnh của bất kỳ ai ngay trong nhà tôi, gần như ngay trước mặt tôi. Tôi lại càng không thể dung thứ cho cô bép xép những chuyện kín của tôi. Nếu cô đã không chấp nhận tình yêu của tôi thì ít nhất cũng đừng làm cho tôi nổi giận.

- Em xin lỗi ngài, nhưng người ta cứ theo em tán tỉnh như vậy có phải là lỗi của em đâu?

- Có thể cô có lý, - Leoncio lầm bầm, nhưng tôi thấy rõ là phải đưa cô ra khỏi nhà này và đem cô đi giấu ở một nơi nào thật kín để cho những kẻ khác khỏi thèm khát cô...

- Thưa ngài, tại sao lại như thế ạ?

- Thôi đủ rồi. Hôm nay tôi không thể nghe cô nói thêm điều gì nữa. Người ta nhìn thấy tôi và cô đứng ở chỗ này thì không tiện. Sau này ta sẽ bàn tiếp. Hiện giờ phải làm sao cho cái thằng ngốc kia khỏi bày mưu tính kế với Malvina. Tôi đưa hân về đây thật dại quá!

- Lạy chúa, xin chúa rủ lòng thương xót, che chở cho ngôi nhà này thoát khỏi tai họa, - Isaura lâm râm cầu nguyện trong khi nhìn theo ông chủ đang ra khỏi phòng.

Những cuộc tấn công thường xuyên của Leoncio mỗi ngày một thêm bức bách, làm cho Isaura vô cùng lo lắng, không được lấy một phút nào yên ổn nữa. Vốn đã quyết tâm kháng cự đến chết nếu cần, Isaura luôn luôn nghĩ đến số phận mẹ nàng trước đây vì

qua những lời bóng gió của mấy người nô lệ già trong trang viên kể lại, nàng cũng hiểu được phần chính của câu chuyện. Và nàng có linh cảm rằng tương lai của nàng chỉ có thể đen tối hơn thế nữa mà thôi.

Đôi khi Isaura cảm thấy rằng chỉ có cách nói hết cho Malvina biết mới chấm dứt được những mưu toan tội lỗi của Leoncio và do đó cũng tránh được những tấn bi kịch thảm khốc nhất. Nhưng Isaura quá yêu thương cô chủ trẻ của nàng, không nỡ nói chuyện với Malvina về một đề tài như vậy được. Nàng biết rằng những lời bộc bạch của nàng chỉ có thể đẩy Malvina xuống một vực thẳm sâu muợn và đắng cay sẽ vĩnh viễn chôn vùi cái ảo giác êm dịu trong đó người vợ bất hạnh này đang sống. Isaura thà chết như mẹ nàng một nghìn lần trong cảnh bất công còn hơn là gây nên nỗi khổ tâm cho cô chủ và làm cho bầu trời quang đặng trên đầu cô tối sầm lại.

Cha đẻ của Isaura, người duy nhất ở đời ngoài Malvina ra còn quan tâm đến nàng, lại không đủ sức che chở cho nàng thoát khỏi những sự truy bức đang đe dọa nàng. Trong cơn tuyệt vọng, cô nữ tỳ trẻ tuổi chỉ còn biết khóc thầm nỗi bất hạnh của mình và cầu xin Trời cứu vớt.

Bây giờ ta đã hiểu rõ hơn cái âm hưởng đau khổ xen lẫn lo âu của nàng khi hát khúc vãn ca yêu thích nhất. Malvina đã nhầm khi nghĩ rằng nàng buồn là vì một mối tình thầm kín. Thật ra Isaura vẫn giữ nguyên một cõi lòng hoàn toàn trinh bạch. Giá cô chủ trẻ nhạy cảm và đầy lòng nhân hậu ấy biết nguyên nhân thật của nỗi buồn ấy, cô còn xót xa cho nàng biết nhường nào!

CHƯƠNG V

Isaura cầm cái giỏ thêu lên và sắp sửa ra khỏi phòng khách, một mực quyết ẩn mình vào một xó xỉnh nào trong nhà hay một bụi rậm nào ở tận cuối vườn cây ăn quả. Nàng hy vọng làm như thế sẽ tránh được sự tái diễn của những cảnh nhục nhằn và tủi hổ mà nàng vừa chứng kiến. Nhưng nàng vừa đi được ba bước đã thấy một nhân vật kỳ quặc đứng sừng sững trước mắt nàng.

Đó là một quái nhân thực sự, hay ít ra cũng là một thứ người dị hình dị tướng. Đầu hăn to tướng mọc những món tóc dày lờm chờm, thân hình hăn còi cọc tóp teo, hai cái chân vòng kiềng của hăn ngắn cùn cợn. Trông hăn giống loài khỉ hơn là loài người. Hăn làm cho người ta nhớ tới những thằng hề dị dạng thời Trung thế kỷ chuyên làm trò giải trí cho các bậc vua chúa và cận thần của họ. Thiên nhiên đã quên lấp cho hăn một cái cổ, và cái đầu méo mó của hăn như mọc ra từ một khối u to tướng nhô hăn lên thành ngọn như một cái mũ chụp. Tuy nhiên nếu nhìn kỹ ta thấy những nét mặt của hăn cũng có phần cân đối đều đặn, lại còn có vẻ khôn ngoan, hiền lành và hóm hỉnh nữa.

Chắc chắn là Isaura đã hoảng sợ thét to lên nếu nàng không phải là đã quen mắt từ lâu với hình ảnh quái dị này. Đây chính là Belchior, người làm vườn cho điền trang này từ bao nhiêu năm nay: mặc dầu thân hình cổ quái, anh ta đã làm công việc một cách nghiêm túc và có tinh thần tự trọng. Sự tình cờ, mà cũng có thể là một ý thích ngang ngược nào đó của chủ nhân, đã tạo nên sự tương phản giữa người làm vườn và những đoá hoa mà anh ta trồng: người trồng hoa xấu xí bao nhiêu thì vẻ đẹp của hoa lại càng nổi bật bấy nhiêu.

Một tay Belchior cầm một cái mũ rơm rộng vành kéo lê trên mặt đất, còn tay kia anh ta ôm một bó hoa to tướng cầm đủ các loài hoa, giơ lên ngang mày để che bớt cái mặt xấu xí của mình. Giờ đây anh ta giống như một cái bình sứ đáng cổ quái mà người ta thường đặt trên các tủ buýp phê hay trên đỉnh các cột trụ cột làm vật trang trí.

- Lạy chúa cứu giúp! - Isaura nghĩ bụng khi trông thấy người làm vườn. - Chỉ còn thiếu có anh này nữa thôi... Nhưng dù sao anh ta cũng dễ chịu hơn mấy người kia. Mấy người kia toàn làm khổ mình, hành hạ mình, còn anh này thì nhiều khi lại biết cách làm cho mình cười nữa.

- Xin chào anh Belchior! - nàng nói to lên. - Anh đến đây có việc gì?

- Thưa tiểu thư Isaura, - anh làm vườn ngượng ngùng nói lúng búng. - tôi... tôi đến...

- Tiểu thư! Tôi mà anh gọi là tiểu thư ư?... Thế ra anh cũng vậy sao, anh Belchior? Anh mà cũng chế giễu tôi nữa à?

- Tôi? Tôi mà chế giễu tiểu thư? - anh làm vườn bối rối hỏi lại. - Đời nào tôi lại thế. Tôi mà dám ăn nói vô lễ với tiểu thư thì sâu bọ khoét lưỡi tôi đi!

Chẳng qua tôi đến là để đem biếu tiểu thư mấy cái bông này, vì thưa tiểu thư, tiểu thư cũng là một cái bông...

- Thôi anh đừng gọi tôi là "tiểu thư" thế nữa! - cô gái sốt ruột nói. - Tôi tên là Isaura, tôi là nô tỳ của phu nhân Malvina...

- Đúng thế, cô gái đẹp ạ, - người gù cười gằn, - nhưng lại cũng có điều chắc chắn nữa: cô là người ngự trị trong trái tim tôi, và giá được hôn chân cô tôi sẽ sung sướng vô cùng.

- Bây giờ đã đỡ hơn rồi đấy, - Isaura thở dài. - Thà anh ăn nói như thế còn hơn.

- Isaura ạ, tôi chỉ là một người làm vườn nghèo khổ, tôi biết lắm, nhưng tôi chăm chỉ làm ăn, và không bao giờ cô có thể thấy tôi đi bít tất len thủng, tôi đã dành dụm được hơn nghìn quan. Nếu cô cũng thích tôi như tôi thích cô, tôi sẽ tìm cách chuộc lại tự do cho cô. Với lại tôi sẽ cưới cô làm vợ. Vì cô sinh ra không phải để làm nô tỳ.

- Tôi xin cảm tạ những ý định tốt của anh, - Isaura ngắt lời, - nhưng anh chỉ phí thì giờ vô ích thôi, anh Belchior ạ. Chủ tôi không bao giờ để cho tôi ra đi đâu.

- Thật là ác độc! Cầm tù người đàn bà đẹp nhất thế gian!... Nhưng cũng không sao đâu Isaura ạ. Tôi thà làm nô lệ cho một nô tỳ như cô còn thích hơn làm chủ một nghìn ông chủ. Cô không thể tưởng tượng tôi ao ước được lấy cô đến nhường nào đâu, Isaura ạ! Mỗi lần tưới hoa, tôi lại mơ tưởng đến cô, nhớ cô không sao nói cho hết...

- Thật à! - cô gái thốt lên. - Tình tứ nhỉ!

- Isaura! Belchior nói tiếp, - cô hãy rủ lòng thương kẻ tội tở của cô đang quỳ dưới chân cô...

- Anh đứng dậy ngay đi! - Isaura sốt ruột ngắt lời. - Các chủ nhân mà trông thấy anh quỳ như thế thì còn ra cái gì? Mà họ kia rồi... Kìa, anh Belchior!

Quả nhiên, một phía là Leoncio, phía kia là Henrique, đều đang quan sát hai người.

Khi đã ra khỏi phòng khách, lòng bức tức và căm giận ông anh rể, Henrique đến gặp chị ở phòng ăn, nơi Malvina đang pha cà phê, và trút nỗi căm giận của mình thành những lời lẽ bất cần gieo mỗi lo âu và nghi ngờ vào tâm trí người thiếu phụ. Chàng ta nghiêng rằng nói: - chị Malvina ạ, chồng chị chỉ là một thằng du côn khốn nạn!

- Anh ấy làm gì cậu thế? - Malvina hỏi, kinh ngạc trước cơn giận đột ngột của cậu em trai.

- Em thương chị quá, thật tội nghiệp cho chị!...

- Có chuyện gì thế Henrique? Cậu nói đi nào!

- Cầu Chúa cho chị đừng bao giờ biết chuyện này! Thật là xấu xa...

- Nhưng có chuyện gì xảy ra mới được chứ? Cậu nói rõ ra đi, - Malvina kêu lên, mặt tái xanh, hơi thở hỗn hển.

Nhìn gương mặt thất sắc của chị, Henrique chợt thấy hối tiếc về những lời lẽ bất cần mà chàng vừa thốt ra, và lúc bấy giờ chàng mới chợt hiểu ra rằng mình đóng một vai trò thảm hại trong khi gieo mầm xích mích giữa hai vợ chồng từ trước tới nay vẫn sống hoà thuận. Nhưng muộn mất rồi, dù có muốn làm cách gì cũng không thể giảm bớt những hậu quả khủng khiếp của những lời đã trót nói ra.

- Không có gì đâu, chị Malvina ạ, - Henrique cố gượng cười. - Chồng chị lì lợm như con lừa ấy, chỉ có thế thôi.

- Không, Henrique, cậu giấu tôi, khi cậu đến đây, cậu đang giận điên lên, mắt cậu quắc lên, vẻ mặt hầm hầm...

- Kìa chị! Chị biết rõ tính em mà! Em xưa nay vẫn thế, động một chút là cáu tiết lên. Nhưng chỉ một nhóang là hết.

- Cậu làm chị sợ quá...

- Thôi, chị uống đi, - Henrique vừa nói vừa đưa cho chị một tách cà phê. - Uống vào là hết sợ ngay.

Malvina cố trấn tĩnh lại, nhưng những lời lẽ của Henrique đã xói vào chỗ sâu kín nhất trong lòng nàng như một con rắn độc, và đã tiêm nọc độc vào đấy.

Vừa lúc ấy Leoncio từ phòng khách bước vào, và câu chuyện tạm thời được gác lại. Cả ba người ngồi uống cà phê. Họ uống rất nhanh, và không trao đổi với nhau một câu nào. Chưa chi, họ đã thủ thế với nhau, chưa chi mỗi người đã nhìn hai người kia bằng một khoé mắt nghi kỵ. Uống xong, họ đứng dậy ngay và ra khỏi phòng, nhưng không hiểu sao cả ba đều đi về phía phòng khách. Henrique và Malvina vịn tay nhau đi dọc

theo dãy hành lang phía ngoài cửa ra vào. Leoncio thì lại đi qua cái phòng trong ăn thông với phòng khách.

Chẳng qua họ đều đi đến chỗ mà họ biết là người họ đều đang nghĩ đến hiện đang có mặt: người ấy, mặc dầu hoàn toàn ngây thơ vô tội, hoặc giả chính vì hoàn toàn ngây thơ vô tội, đang gây nên sự bất hoà giữa bọn họ.

Họ đã đến kịp để chứng kiến đoạn kết của một màn kịch lố lằng, trong đó Belchior đang quỳ mọp dưới chân Isaura. Tuy nhiên, Leoncio quan sát cảnh này qua cánh cửa sổ hé mở của một căn phòng xép cho nên không trông thấy Henrique và Malvina, vì hai người này đã dừng lại trong dãy hành lang ngay trước cửa ra vào. Thấy Belchior thì thụp trước mặt Isaura, Leoncio kêu lên:

- Ô! Ô! Thế ra trong nhà tôi có một thần tượng mà mọi người đều phụng thờ và mọi người đều đến nghiêng mình thi lễ! Bây giờ đến lượt anh làm vườn nữa!... Chào Belchior, thật đẹp mắt!... Cứ diễn tiếp cái trò hề ấy đi, xem được đấy. Nhưng cũng xin anh biết cho rằng chăm sóc thứ hoa này chẳng cần đến tay anh đâu. Anh nghe rõ chưa, anh Belchior?

- Xin ngài thứ lỗi cho, - người làm vườn vừa nói lắp bắp vừa run rẩy đứng dậy. - Tôi chỉ muốn đem mấy cái bông này để cắm vào mấy cái bình trong phòng khách.

- Thế mà lại phải quỳ xuống trao cho một con nô tỳ! Trông đẹp mắt lắm. Nhưng nếu anh còn giở cái trò này trong nhà tôi, xin anh biết cho rằng tôi sẽ tổng cổ anh đi ngay, có tặng thêm mấy cái đá vào cái lưng gù của anh nữa.

Khiếp vía, Belchior loạng choạng lui ra, trong khi Leoncio đang rộng hai tay đi về phía cô thiếu nữ.

- Isaura! Isaura yêu quý của anh! - Leoncio nói. Chàng phát âm tên nàng với những âm điệu cực kỳ âu yếm.

Bỗng một tiếng thét lạnh lạnh làm cho Leoncio như bị đóng đinh tại chỗ. Malvina đứng trong khung cửa, mặt tái mét, gần như bất tỉnh, phải tựa vào vai Henrique đang ôm lấy chị cố đỡ cho nàng khỏi ngã khuỵu xuống.

- Ôi! Henrique! - Malvina thốt lên khi đã hoàn hồn, - bây giờ thì chị đã hiểu ban nãy em muốn nói chuyện gì...

Đoạn nàng quay ngoắt lại chạy về phòng riêng, một tay đặt lên trái tim đang muốn vỡ tung, tay kia cầm mũi - xoa cổ giấu những giọt lệ, đang tràn lên đôi mắt kiêu diễm.

Leoncio, thảng thốt vì sự trùng phùng khủng khiếp vừa xảy ra, đi đi lại lại trong phòng khách, tâm trạng hết sức bối rối. Chàng giận Henrique đến ngạt thở, vì cho rằng chính hắn ta gây ra những biến cố phiền toái sáng nay, và cố nghĩ cách ra khỏi tình thế nan giải này.

Về phần Isaura, trong vòng chưa tới một tiếng đồng hồ mà phải chịu đựng đến ba cuộc tấn công liên tiếp, nàng thấy choáng váng như người bị say nắng. Nàng chạy ra vườn

cam mong trốn thoát mọi người, hoảng hốt như con thỏ rừng khi nghe tiếng sủa của đàn chó săn đang thở hổn hển chạy qua cánh đồng đuổi theo nó.

Henrique, cảm phần vì hành động của ông anh rể, không thèm nhìn mặt anh ta nữa. Chàng lấy súng sẵn bỏ đi, định suốt ngày hôm ấy sẽ đi bắn chim trong rừng và ngay sáng hôm sau sẽ lên đường về thủ đô.

Lũ nô tỳ không còn dám tin ở mắt mình nữa khi thấy đến bữa ăn trưa chỉ có một mình Leoncio ngồi ở bàn ăn. Leoncio có cho người mời Malvina, nhưng nàng kêu khó ở, không chịu rời phòng riêng. Leoncio phát khùng lên. Chàng toan gạt hết bát đĩa xuống đất rồi đến tát vào mặt thằng em vợ hỗn láo đã gieo sự bất hoà trong gia đình. Phải chậ vật lắm chàng mới tự kiềm chế được, và khi đã bình tĩnh lại, chàng suy xét rằng tốt hơn cả là cứ làm như thể không có chuyện gì xảy ra, và tỏ một thái độ dửng dưng, nếu không phải là cao ngạo, trước nỗi bất bình của vợ và sự hằn học của cậu em. Và lại chàng cũng biết là không có cách gì che giấu lâu hơn nữa những ý đồ tội lỗi của mình trước mắt Malvina. Tuy vậy, Leoncio vốn không bao giờ biết hối hận là gì, dù chỉ chút đỉnh thôi, và lại càng không thể nào nghĩ đến chuyện xin lỗi vợ, cho nên chàng quyết định đối phó với trận cuồng phong đang sắp nổ ra bằng một thái độ hoàn toàn bình thản. Chính tính kiêu ngạo, và hơn nữa, sự khinh miệt không bờ bến của Leoncio đối với giới đàn bà, đã mách cho chàng cách ứng xử đó.

Sau bữa ăn trưa, Leoncio sai đóng yên cương, cưỡi ngựa qua các đồn điền cà phê suốt mấy tiếng liền - một việc mà xưa nay chàng chẳng mấy khi làm. Khi mặt trời đã xế bóng, chàng trở về nhà, điềm nhiên ngồi vào bàn ăn, và ăn rất ngon miệng. Rồi chàng ra phòng khách, ngả người thật thoải mái trên chiếc đi - văng êm nhất và châm một điếu xì gà.

Đúng vào lúc ấy Henrique đi bắn chim về. Chàng đi tìm chị khắp nhà nhưng chẳng thấy đâu. Cuối cùng mới biết Malvina đóng cửa nằm lì trong phòng ngủ. Nàng xanh xao, phờ phạc, và đôi mắt đỏ hoe cho biết rằng nàng đã khóc nhiều.

- Cậu đi đâu thế Henrique? - nàng thều thào. - Sao cậu bỏ đi một mình như vậy?

- Em tưởng đối với chị, được ở nhà với anh Leoncio là thú vị hơn cả, không phải thế sao?
- Henrique nói mỉa.

- Đừng nhắc đến con người đó! Chị đã lầm. Bây giờ chị đã hiểu mình sống với một con người gian xảo. Như thế còn tệ hơn là sống một mình.

- Em lấy làm mừng là chị đã trông thấy tận mắt những điều mà em không có đủ can đảm để nói với chị. Bây giờ chị tính sao?

- Chị tính sao thì em sẽ thấy rõ ngay bây giờ. Hẳn đâu rồi? Em có trông thấy hằn ở đâu không?

- Em chắc hằn đang ở phòng khách. Ban nãy em thoáng thấy có ai nằm ở đi-văng ấy.

- Được. Cậu đi với chị ra đấy đi.

- Chị đi một mình không được sao? Em không muốn nhìn mặt tên phản bội ấy nữa.

- Không được, cậu phải ra với chị. Chị đã đợi cậu cả ngày; chị cần có người nâng đỡ và bảo vệ. Bây giờ chị sợ hấn lắm.

- Vậy chị muốn em làm vệ sĩ chứ gì? - Henrique kết luận. - Thôi được. Để xem tên đại bọm ấy có cả gan xúc phạm đến chị không. Nào ta đi!

CHƯƠNG VI

- Ông Leoncio, - Malvina mở đầu, giọng run run, trong khi bước lại gần chiếc đi - văng chồng nàng đang nằm, - tôi muốn nói với ông vài điều, nếu ông cho phép.

- Anh bao giờ cũng sẵn sàng vâng lệnh em, Malvina ạ, - Leoncio vừa đáp vừa thản nhiên ngồi dậy, vờ như không nhận thấy cái giọng trang trọng của vợ trong khi nói câu vừa rồi, - có chuyện gì thế?

- Tôi muốn nói với ông, - Malvina nói, cố sức làm cho gương mặt xinh xắn của mình có được một vẻ thật dữ tợn, nhưng không được, - tôi muốn nói với ông rằng ông đã lãng nhệch tôi ngay trong nhà tôi một cách hết sức dè tiện!

- Trời ơi! Em nói gì lạ thế em? Em nói rõ hơn một chút đi, anh chẳng hiểu gì cả.

- Vô ích, ông ạ, ông già vờ ngạc nhiên cũng chẳng ăn thua gì đâu. Ông biết rất rõ chuyện gì đã xảy ra. Của đáng tội, lẽ ra tôi phải biết từ trước. Thời gian gần đây ông không còn như trước nữa, ông đối xử với tôi một cách thờ ơ lạnh nhạt...

- Malvina hiền dịu của tôi ơi! Ai lại đi nghĩ rằng tuần trăng mật phải kéo dài vĩnh viễn bao giờ? - Leoncio cười phá lên. - Nếu thế thì chán chết, em ạ!

- Bây giờ anh lại chế giễu tôi nữa ư? - người thiếu phụ quát lên, hai má đỏ bừng. Trong đôi mắt xanh lơ thoáng hiện những ánh chớp phẫn nộ.

-Kìa Malvina, em đừng nổi khùng lên như thế, anh nói đùa đấy mà. - Leoncio vừa nói vừa tìm cách nắm lấy tay vợ.

Malvina giằng lấy tay ra, nói:

- Thật là một cử chỉ đúng lúc đúng chỗ! Ông buông tôi ra. Thật ghê tởm. Thật đáng xấu hổ cho cả ông lẫn tôi.

- Nhưng em phải nói rõ ra chứ?

- Tôi chẳng có gì phải nói rõ ra cả, ông thừa hiểu rồi. Ngược lại, tôi có quyền đòi hỏi...

- Vậy thì em cứ đòi hỏi đi...

- Ông phải tìm ra một giải pháp cho tương lai của con nô tỳ mà ông đã quen thói quý mọp dưới chân, - Malvina nói thẳng một mạch không ngừng lại thở. - Ông trả lại tự do

cho nó đi, ông hãy bán nó đi, ông muốn làm thế nào thì làm, nhưng giữa nó và tôi phải có một người vĩnh viễn ra khỏi nhà này. Và đi ngay bây giờ. Ông hãy chọn đi.

- Ngay hôm nay à?

- Ngay bây giờ.

- Em khó tính thật đấy, - Leoncio nói sau một phút do dự. - Mà cũng rất bất công đối với chồng. Em biết rằng đã từ lâu anh có ý định trả tự do cho Isaura, nhưng để thường em tưởng việc đó chỉ lệ thuộc vào anh mà thôi hay sao? Việc này còn phải hỏi ba chứ!

- Thật là một cách thoái thác kém cỏi, ông ạ! Cụ thân sinh của ông đã trao lại tất cả đám nô lệ cho ông cùng một lúc với gia sản, và tất cả những gì ông thấy cần làm, cụ sẽ đều ưng thuận hết. Nhưng nếu ông thích Isaura hơn tôi...

- Malvina, đừng nói những lời phỉ báng như vậy!

- Phỉ báng à? Thật không? Dù sao, ông cũng phải quyết định chọn lấy một thái độ đối với người con gái này, nếu ông không muốn tôi vĩnh viễn đi khỏi đây. Còn về phần tôi, tôi không cần nó hầu hạ tôi nữa. Isaura quá đẹp đối với cương vị một người hầu.

Henrique nãy giờ nhấp nhồm, vội nói xen vào.

- Leoncio ạ, tôi đã nói mà! Bày đồ quý trong phòng khách tai hại như thế đó!

- Đồ quý chẳng có gì nguy hiểm nếu không có những kẻ vô lương tâm xen vào: những kẻ sẵn sàng phá hoại cuộc sống của người khác để thực hiện ý đồ của mình, - Leoncio đáp xẵng.

- Stop lại đã, thưa ngài! Vấn đề là phải làm sao cho ngài đừng bưng những của quý ấy từ phòng khách vào buồng ngủ... không chóng thì chầy, sự bê bối sẽ lộ ra giữa ánh sáng ban ngày, và tôi không tưởng tượng được tại sao tôi phải khoanh tay ngồi nhìn trong khi danh dự của chị tôi bị chà đạp.

- Cậu im ngay! - Leoncio gầm lên, hăm hè xông vào Henrique.

Malvina vội xen vào giữa hai người đàn ông.

- Tôi xin hai người! - nàng nói, giọng rất xẵng. - Cứ thế này đã đủ xấu hổ rồi, không cần thêm cả những trò lố bịch vào nữa. Tôi đã nói xong với ông Leoncio những điều cần nói, bây giờ đến lượt ông ta phải quyết định. Nếu ông ta muốn xử sự, như một người tử tế, ông ta còn có đủ thời gian: Nếu không, tôi sẽ bắt ông ta trả giá một cách đích đáng.

- Được rồi, Malvina ạ. - Leoncio đáp. - Tôi sẽ làm tất cả những gì thuộc quyền hạn của tôi để cô được thoả mãn. Nhưng trước hết tôi phải thưa chuyện với cha tôi, và cô cần biết rằng ông cụ chưa bao giờ có ý định trả tự do cho Isaura. Bằng chứng là để thoát khỏi sự quấy rầy của cha để Isaura (ông này cũng muốn chuộc cô ta về), ông cụ đã đòi một số tiền chuộc lớn đến nỗi lão này không bao giờ có thể gom góp nổi.

Leoncio vừa dứt lời thì một giọng nói sang sảng vang lên ngay bên cạnh. Có người từ ngoài thềm vừa bước vào tiền sảnh.

- Có vào được không ạ?

- Ông cứ vào, dù ông là ai, - Leoncio mừng rỡ, bám lấy cơ hội trì hoãn cuộc nói chuyện không lấy gì làm thú vị đối với chàng.

Nhưng ta sẽ thấy rằng Leoncio chẳng có lý do gì để mừng. Quả vậy, người khách mới vào chính là ông Miguel, nguyên quản lý điền trang này, và là cha đẻ của Isaura, trước đây đã bị Don Almeida đuổi đi một cách thô bạo.

Leoncio chưa gặp ông lần nào, cho nên tiếp đón ông khá niềm nở.

- Xin mời ông ngồi, và xin ông cho biết mục đích của chuyến đến thăm.

Người mới đến kính cẩn cúi chào ba người đang ngồi trong phòng, rồi quay sang Leoncio nói:

- Chắc ngài là Leoncio?

- Chính tôi, người sẵn sàng hầu chuyện ông.

- Vậy chính ông là người tôi cần gặp để nói chuyện về sự thất ước của cụ thân sinh ông. Câu chuyện rất đơn giản, và tôi chắc có thể nói trước mặt hai vị này, vì họ đều là người nhà thì phải?

- Đúng thế, - Leoncio nói. - Giữa ba chúng tôi không có gì phải giấu nhau.

- Vậy tôi xin đi ngay vào việc, - người kia vừa nói vừa rút trong túi áo khoác ra một cái ví, trao cho Leoncio. - Xin ngài chịu phiền mở ví ra: trong đó có đủ số tiền mà cụ nhà đòi phải trả để chuộc lại tự do cho một nô tỳ của nhà này. Tên nó là Isaura.

Leoncio tái mặt đi. Chàng cầm lấy chiếc ví như một cái máy và cầm lặng hồi lâu, rồi nói:

- Nếu tôi không lầm thì ông là cha của... là người mà người ta vẫn nói là cha đẻ của cô gái... Tôi không nhớ rõ tên ông.

- Thưa ngài tôi là Miguel. Một gia nhân cũ của cha ngài.

- À phải, Miguel. Thế thì tôi mừng cho ông đã có đủ phương tiện chuộc lại tự do cho con gái ông. Cô ấy hoàn toàn xứng đáng với sự hy sinh của ông.

Trong khi Leoncio mở chiếc ví ra thông thả đếm tiền - đếm đi đếm lại mấy lần, từng tờ một, để có đủ thì giờ suy nghĩ nhiều hơn là để kiểm cho đúng số tiền -, ta hãy dừng lại để quan sát chút đỉnh người Bồ Đào Nha tốt bụng và thật thà đã sinh ra nhân vật chính của truyện này, người mà cho đến nay ta chỉ mới nhắc tới trong khi kể chuyện.

Đó là một người đàn ông trạc ngũ tuần. Gương mặt ông không phải không có một cái gì tôn quý, nhưng rõ hơn cả là vẻ chất phát và trung thực. Ông ăn mặc rất giản dị, nhưng

rất sạch sẽ, lại có phần trao chuốt nữa, và người ta có thể thấy ngay ông không thuộc đám người Bồ Đào Nha đến Brazil để làm giàu, vốn chiếm đa số trong các kiều bào của ông ở đây. Phong thái và ngôn ngữ của ông đều là của một người tể nhị và có giáo dục vững vàng. Thật thế, vì ông xuất thân từ một vọng tộc theo phái Miguelistas mà, những cuộc truy nã chính trị đã buộc phải di cư sang Brazil. Cha mẹ ông chết đi chẳng để lại cho đứa con một - lúc bấy giờ mới hai mươi tuổi - chút tài sản nào. Không nơi nương tựa, ông phải lấy sức lao động ra nuôi mình, ban đầu sống bằng nghề làm vườn, trồng hoa. Vốn là người thông minh, can đảm và có nghị lực, lại am hiểu nghề nông, chẳng bao lâu ông đã được tiếng là bậc thầy trong ngành này. Don Almeida hồi ấy đã từng có dịp gặp ông và biết rõ năng lực của ông, cho nên đã nhận ông vào làm quản lý điền trang với những điều kiện rất khả quan. Ông đã làm việc nhiều năm trong điền trang, được mọi người yêu mến và kính trọng, cho đến khi ông phạm phải cái lỗi tai hại nhưng dễ tha thứ mà chúng ta đã biết, khiến cho ông mất việc một cách cực nhục. Miguel thất vọng một cách cay đắng và từ đó ôm một niềm uất hận sâu xa, chủ yếu không phải vì bản thân, mà nhiều hơn là vì hai sinh linh bất hạnh mà từ nay ông không còn có cách gì che chở trước sự thù hận của một ông chủ độc đoán và tàn nhẫn. Nhưng ông đành phải cam phận. Và chẳng, ông đã kiếm được việc làm một cách dễ dàng ở một điền trang khác. Vốn biết rõ giá trị của ông, các trang chủ quanh vùng đều mở rộng cửa đón ông. Cuối cùng ông chọn điền trang gần nhất để khỏi xa đứa con gái thương yêu của ông.

Vì Don Almeida thường ở thủ đô hay ở Campos nhiều hơn là ở nhà, cho nên Miguel không thiếu gì cơ hội có thể gặp Isaura, đứa con gái mà ông càng ngày càng yêu thương tha thiết. Những khi chồng đi vắng, phu nhân Almeida mở rộng cửa dinh thự cho ông về thăm con gái và nói chuyện với nó hàng buổi. Về phần ông, Miguel tạ ơn trời đã ban cho đứa bé một người mẹ thứ hai là bà chủ nó, người đã thương yêu nó chẳng kém gì mẹ ruột của nó nếu bà này còn sống, lại có đủ quyền lực hơn để che chở và nuôi dạy nó. Cái chết bất ngờ của người đàn bà thánh thiện này đã làm cho ông đau đớn vô cùng và mất hết hy vọng.

Nhưng ở một tâm hồn cao quý và nhạy cảm, không có gì có thể ngăn trở được sức mạnh của tình phụ tử. Miguel cố trấn áp sự căm thù và cảm giác ghê tởm đối với con người Don Almeida, đã không chút do dự tự hạ mình trước mặt ông ta, khóc lóc van nài ông ta trả lại tự do cho Isaura, dù có phải trả giá nào cũng xin chuộc lại. Cứ mỗi lần như vậy Don Almeida lại cứ một mực trả lời:

- Không có tiền nào chuộc nó lại được đâu, nó sẽ vĩnh viễn là của ta, - khiến cho người cha bất hạnh vô cùng đau đớn.

Cuối cùng, để thoát khỏi những lời van xin nài nỉ của Miguel, một hôm Don Almeida đã nói với ông:

- Thôi được. Trong vòng một năm nữa ông đem đến cho ta một ngàn quan, ta sẽ trả con gái cho. Nếu quá thời hạn đó, không có cách gì chuộc nữa. Từ đây đến khi gom đủ tiền, đừng có đến quấy rầy ta nữa.

- Một ngàn quan! - Miguel đã kêu lên như vậy. - Tôi làm sao kiếm được từng ấy!... Nhưng thôi, cũng xin vâng, thưa Ngài. Isaura còn quý hơn. Tôi sẽ cố hết sức mình để đem đến cho ngài đủ số tiền ấy trước khi hết cái hạn một năm. Tôi tin chắc rằng Chúa sẽ giúp tôi.

Một năm sau, dù đã đem hết hơi sức ra làm lụng, dù đã cố gắng nhin ăn nhin mặt, người cha đáng thương ấy cũng chỉ gom được một nửa số tiền đã định. Ông đành phải cầu xin đến lòng quảng đại của người chủ mới. Người này, vốn thông hiểu tình cảnh của viên quản lý làm cho mình cũng như sự tàn nhẫn của kẻ đang hạ nhục và tìm cách lừa dối ông, đã không ngần ngại đưa cho ông số năm trăm quan còn lại, coi như ứng trước số tiền lương của những năm tới.

Cũng như Don Almeida, Leoncio cho rằng trong một năm không có cách gì gom được số tiền như vậy, cho nên rất ngạc nhiên và phật lòng khi thấy Miguel trao cho mình toàn bộ số tiền đã định. Chàng nói:

- Một ngàn quan. Đúng số tiền mà cha tôi đã yêu cầu. Vả chăng cha tôi cũng đã tỏ ra quá tham lam. Giá là tôi, tôi sẽ định một số tiền chuộc thấp hơn.

Sau một lát im lặng, Leoncio lại nói tiếp:

- Ông Miguel ạ, ông cứ giữ lấy số tiền này - chàng vừa nói vừa trả lại chiếc ví cho ông - Isaura không thuộc quyền sở hữu của tôi; chỉ có cha tôi mới có quyền giải quyết việc này. Hiện nay cha tôi ở thủ đô, và không hề dặn gì tôi về việc này cả. Ông phải nói chuyện với cha tôi mới được.

- Nhưng thưa ngài, ngài là con trai và là người thừa kế duy nhất của ngài Almeida. Chẳng lẽ ngài không thể đứng ra giải quyết được sao?

Leoncio đáp, giọng cao ngạo:

- Ông Miguel, tôi có cần phải nhắc nhở để ông hay rằng nhờ trời cha tôi hãy còn sống chăng? Tôi không được phép xử lý tài sản của cha tôi như thể đó là tài sản riêng của tôi.

- Tôi van ngài, - Ông Miguel khẩn khoản, - xin ngài vui lòng giữ lại số tiền này để gửi cho cụ nhà, và xin cụ nhà làm ơn giữ lời hứa trả lại tự do cho con tôi sau khi tôi đã nộp đủ số tiền.

Từ nãy đến giờ, Malvina không nói gì. Nhưng đến đây, nàng như nổ tung ra:

- Ông vẫn lưỡng lự sao, ông Leoncio? - nàng kêu lên, cảm phần vì thái độ lấp lửng của chồng. - Ông viết thư đi, viết ngay đi chớ! Ông không thể khước từ việc trả lại tự do cho cô gái này, nếu ông không muốn mất danh dự.

Leoncio, trước sức ép của vợ và của tình thế khách quan dường như đang đổ dồn lại để thúc bách chàng, thấy mình không thể trì hoãn nữa. Xanh xao và ử dột, chàng ra ngồi ở bàn viết. Tay cầm bút, chàng làm bộ như đang suy nghĩ về lời lẽ sắp viết trong thư. Malvina và Henrique tựa khung cửa sổ nói chuyện thì thầm. Miguel ngồi ở tận cuối phòng khách đang kiên nhẫn chờ cho Leoncio viết thư thì Isaura, ban nãy vừa nhác trông thấy cha đi qua khu vườn nàng đang ẩn nấp, khẽ khàng bước vào phòng khách, rón rén đến cạnh ông Miguel mà chẳng ai để ý thấy.

- Cha ơi! - nàng thì thầm, - cha đến đây có việc gì thế? Con thấy cha có vẻ vui hơn thường lệ.

- Con đừng nói gì, - Miguel thì thào đáp, đầu hất về phía Leoncio. Đây là chuyện chuộc lại tự do cho con.

- Chuộc lại tự do cho con! Nhưng cha làm cách nào thế?

- Cha đã mua con, chỉ có thể thôi, và chỉ ít nữa con sẽ là của cha.

- Ôi! Cha, cha yêu quý, cha tốt với con quá! Giá cha biết đã có bao nhiêu người đàn ông đến hứa chuộc lại tự do cho con! Nhưng trời ơi! Cái giá con phải trả nó mới khủng khiếp làm sao! Không bao giờ con dám kể cho cha nghe đâu! - Isaura âu yếm hôn hai bàn tay ông Miguel rồi nói tiếp. - Lòng con biết rõ, nó đoán được rằng quyền làm người tự do của con chỉ có thể là người đã sinh ra con đem lại.

- Đúng đấy Isaura ạ! - Ông Miguel vừa nói vừa ôm chặt con vào lòng. Trời đã nghe lời cầu nguyện của cha con mình, và chỉ ít nữa con sẽ là của cha mãi mãi.

Đúng lúc ấy Leoncio giận dữ nện quả đấm xuống mặt bàn và đứng dậy.

- Cho lão ấy về nhà ma! - Chàng lẩm bẩm. - Thật không còn biết làm cách nào để cứu vãn tình thế nữa. Ông cụ thật điên rồ...

- Anh viết xong chưa Leoncio? - Malvina quay mặt vào hỏi.

Leoncio chưa kịp trả lời thì một gia nhân hấp tấp bước vào phòng khách, trao cho chàng một phong thư viền đen.

- Thư báo tang ư? Trời ơi, ai chết thế? - Leoncio lắp bắp, mặt tái nhợt, tay run lấy bầy mở phong thư. Sau khi đọc lướt qua một lượt, chàng đổ sụp xuống ghế, nấc lên từng đợt.

- Leoncio! Leoncio! Có chuyện gì thế? - Malvina hỏi dồn, mặt cũng tái nhợt đi.

Nàng nhặt bức thư mà Leoncio ném lên bàn, và bắt đầu đọc, giọng ngắt ngứ:

"Leoncio, tôi xin báo để anh biết một tin đau buồn mà trái tim anh chưa được chuẩn bị để đón lấy. Đây là một thử thách mà mỗi chúng ta trước sau cũng phải đi qua, anh nên nhẫn nại đón lấy. Cha anh không còn nữa. Người đã đột ngột từ bỏ chúng ta vào ngày hôm kia sau một cơn xung huyết não..."

Malvina không đọc tiếp được nữa. Quên khuấy đi ngay tất cả những chuyện xích mích, những nỗi tủi nhục và tất cả những biến cố của cái ngày bất thường này, nàng lao về phía chồng, ôm chầm lấy chàng, hoà nước mắt vào nước mắt của chàng.

Isaura gục đầu vào ngực cha nói:

- Ôi! Cha ơi, cha ơi, thế là hỏng hết! Cha con mình không còn chút hy vọng nào nữa!

CHƯƠNG VII

Ở một nơi nào đó trên lãnh địa của Leoncio, có một thứ lán không có trần và không có sàn, dành làm nơi làm việc cho những người nô tỳ chuyên nghề quay sợi và dệt len hay bông vải. Trong lán chỉ có dăm chiếc ghế đầu, ghế dài, mấy cái xa quay sợi, mấy con suốt quần chỉ và một cái khung cửi rất lớn đặt ở một góc.

Những người nô tỳ quay sợi ngồi suốt dọc theo chiều dài của căn lán quay mặt về phía những khung cửa sổ rộng có chấn song trông ra sân sau. Da đen, da trắng, hay lai giống, nhiều người trong bọn họ đem theo cả con nhỏ, đứa thì địu trên lưng, đứa thì bỏ lê la giữa đất bên cạnh mẹ. Người thì nói chuyện phiếm, người thì hát khe khẽ để làm nhẹ bớt nỗi mệt mỏi của những giờ làm việc dài đằng đẳng. Ở đây có đủ các lứa tuổi, đủ các màu da, từ mụ già Phi châu móm mém và câu bẩn cho đến cô gái lai mới dậy thì có những đường tròn hấp dẫn, từ cô nô tỳ đen như hạt huyền cho đến cô gái lai gầy như da trắng.

Trong số này có một cô mà hễ ai vào đây cũng phải nhìn. Đó là người con gái xinh tươi và duyên dáng nhất mà sức tưởng tượng của con người có thể hình dung được. Cô có một thân hình thon thả và mềm mại, một khuôn mặt thanh tú với đôi môi hơi dày nhưng đường nét rất đẹp. Tóc cô đen và lượn sóng ánh lên dịu dàng như tóc của một phụ nữ thượng lưu. Cô cắt tóc rất ngắn, nhưng kiểu tóc này không những không làm giảm sắc đẹp của cô mà lại còn làm cho gương mặt tươi cười và tinh nghịch của cô có thêm một cái gì vừa duyên dáng vừa hấp dẫn lạ thường. Nếu không có những chiếc vòng vàng dính vào tai và bộ ngực tròn trĩnh mà người ta có thể đoán biết dưới làn áo, cô sẽ giống một chàng thiếu niên láu lỉnh và táo bạo. Chỉ lát nữa ta sẽ biết cô gái mang tên Rosa duyên dáng này là ai.

Qua tiếng quay vù vù của mấy chiếc xa, tiếng hát khe khẽ đơn điệu của mấy cô quay sợi, nhịp điệu dồn dập của cái khung cửi hoạt động không ngừng, tiếng reo và tiếng khóc của trẻ con, nếu lại gần ta vẫn có thể nghe lỏm được câu chuyện của mấy người thợ quay xa đang to nhỏ với nhau. Rosa ngồi trong đám này.

- Các bạn ạ, - một bà già lai da đen, thông thạo tất cả những chuyện bí mật của trang viên từ thời các cụ cố, nói với các cô thợ, - bây giờ, khi lão chủ nhân đã chết và cô chủ trẻ Malvina đã bỏ về nhà bố mẹ, chúng ta sẽ thực sự nếm mùi khổ ải của kiếp nô tỳ đấy.

- Bà nói thế là có ý gì, hờ bà Joaquina?

- Có ý gì ấy à? Rồi các cô sẽ hiểu ngay thôi. Các cô đều biết Don Almeida nghiệt ngã ra sao rồi. Nhưng tôi e rằng ông chủ trẻ sẽ làm cho chúng ta tiếc thời ông cụ còn sống đấy. Giá không phải thế, giá tôi nghĩ sai thì may quá!

- Nếu bà nói đúng thì chúng ta chết quách ngay bây giờ còn hơn.

Ông chủ trẻ sẽ dẹp hết công việc xe chỉ, dệt len, - bà già nói tiếp. - Ông ấy định cho cả lũ đàn bà chúng ta ra làm đồng từ sáng cho đến chập tối, bắt chúng ta đi hái cà phê ở các đồn điền, dưới ngọn roi da của ông quản lý. Rồi các cô xem. Ông chủ chỉ thiết đến cà phê thôi, vì chỉ có món ấy mới có lời.

- Nói thật, tôi cũng chẳng biết đàng nào hơn, - một nô tỳ khác nói, - đi làm đồng hay phải ngồi lỳ ở đây từ sáng đến tối. Có lẽ đi làm đồng thế mà tự do hơn.

- Tự do hơn ấy à? Cô đùa đấy chứ! - một người thứ ba bác lại. - Tôi thấy ngồi dẹt còn sướng gấp nghìn lần. Ít ra ở đây mình không phải chịu đựng lão quản lý chết tiệt ấy.

- Chỉ vớ vẩn thôi các cô này! - bà già lai kêu lên. - Làm gì mà chẳng thế? Cũng là thân phận nô tỳ cả. Ai đã không may sinh ra làm nô lệ cho một ông chủ ác thì chỉ có khổ một đời, dù làm chỗ này hay chỗ khác. Làm sao Trời lại có thể sinh ra kiếp nô lệ? Đây chỉ có thể là một trò do quỷ Satan bày ra thôi. Các cô không biết chuyện bà Juliana sao? Bà mẹ của Isaura ấy mà?

Một cô thợ quay ra ngắt lời:

- À, Isaura bây giờ ra sao rồi nhỉ? Hồi phu nhân Malvina còn ở đây, cô ta toàn hầu hạ ở phòng khách. Nhưng bây giờ thì sao?

- Bây giờ, - Rosa ném ra, giọng nhạo báng, - bây giờ thì cô ta tưởng mình là Malvina.

- Im đi cô bé! - bà già lai mắng, - mà chỉ nói bậy! Tội nghiệp cho Isaura. Cầu Chúa phù hộ cho mày khỏi lâm vào tình cảnh của con bé khốn khổ ấy! Các cô không biết chứ mẹ Isaura đã đau khổ đến nhường nào... Don Almeida đối với bà ấy thật tồi tệ hết sức. Lạy Chúa tha tội cho ông ta! Thế rồi bây giờ mọi việc dường như đều lặp lại y hệt như thế với ông Leoncio và Isaura. Hồi ấy Juliana xinh đẹp mà hấp dẫn lắm. Da bà cũng trắng như Rosa, nhưng bà ấy xinh hơn, người đẹp hơn nhiều.

Rosa bĩu môi ra dáng khinh khỉnh. Bà già nói tiếp.

- Chính vì thế mà khốn khổ. Tôi đã kể cho các cô nghe sự việc xảy ra như thế nào. Chính sắc đẹp đã là nguyên nhân của tất cả những nỗi khổ của Juliana, và cuối cùng đã làm cho bà ấy chết oan chết uổng. Miguel, bố Isaura, hồi ấy là quản lý của điền trang này. Ông ấy rất tốt, ai cũng phải mến trọng. Với ông ấy, làm việc rất dễ chịu. Khi Francisco vào thay ông ta là tai họa bắt đầu; đó là con người tàn ác nhất trong nhà này. Như tôi đã nói, Miguel yêu Juliana lắm lắm. Ông ta làm cật lực để có tiền chuộc Juliana, nhưng điều đó làm cho ông chủ phật lòng. Ông ta nổi cơn lôi đình, đuổi thẳng ông Miguel đi.

Bà già im lặng, trầm ngâm suy nghĩ một lát, rồi nói tiếp:

- Ít lâu sau Juliana chết vì chịu không nổi công việc nặng nhọc và vì bị hành hạ quá sức. Còn Isaura lúc bấy giờ đang còn bú, đã thành đứa bé mồ côi. Bà chủ cũ nhận nó về săn sóc - cầu Chúa nhận lấy linh hồn bà ta! Giá không có bà, không biết nó sẽ ra sao. Nhưng nếu Chúa cũng gọi nó về luôn có lẽ còn hơn.

- Sao thế bà Joaquina?

- Vì tôi thấy cứ cái cung cách mở đầu như thế này thì rốt cục thế nào cũng lại kết thúc đúng như mẹ nó mà thôi.

- Thế là đáng rồi chứ còn gì nữa? - Rosa lẩm bẩm, giọng hằn học. - Nó làm ra vẻ ta đây, nó khinh miệt chúng tôi vì nó được hầu hạ trên phòng khách. Thế rồi bây giờ lại lên mặt vì được nhiều người tán tỉnh! Kể từ khi bố nó tìm cách chuộc lại tự do cho nó, nó cứ tưởng đâu nó đã là một tiểu thư rồi. Tội nghiệp ông Miguel! Chẳng có lấy một đồng xu, thế mà phải nai lưng ra làm chết thôi để chuộc nó!

Bà già lại ném về phía Rosa một cái nhìn chê trách.

- Lưỡi mày thật như lưỡi rắn ấy con ạ! Sao mày lại ghét nó? Con bé Isaura nó ngây thơ vô tội hết sức, và tuy được dạy dỗ như thế mà nó có hề khinh rẻ ai đâu? Tính nó không thể khinh rẻ ai được. Giá mày ở vào địa vị nó thì lưỡi biếng như mày, sẽ còn tệ hơn gấp mười ấy!

Rosa tránh lòng căn môi ngồi im. Cô ta toan cãi bà Joaquina thì một giọng ồm ồm vang lên trong lán, cắt đứt câu chuyện của mấy người quay xa.

- Im lặng! Đừng có nói chuyện nữa! Vậy ra chúng bay chỉ làm việc bằng mồm thôi hay sao?

Một người dáng vóc vạm vỡ, gương mặt nghiêm khắc đóng khung trong một bộ râu đen sì, đứng ở ngưỡng cửa. Đó là Francisco, viên quản lý. Sau lưng hắn là một cô gái lai tay cầm cái xa quay sợi: đó là Isaura.

Đám nô tỳ vội vã đứng dậy chào viên quản lý. Hắn cho đặt cái xa vào một góc lán. Isaura ngán ngẩm đến cùng cực khi thấy rằng mình sẽ phải ngồi bên cạnh Rosa.

Viên quản lý quay sang Isaura nói:

- Đến đây mà ngồi. Từ nay chỗ của mày là ở đây. Xa của mày đây. Các bạn mày sẽ chia việc cho mày làm. Hình như mày không thích chỗ này lắm thì phải. - Viên quản lý cười gằn khi thấy Isaura có vẻ ngại ngùng. - Tao biết làm thế nào được: Ông chủ muốn thế! Nào, dọn chỗ mà ngồi, và hãy coi chừng. Phải làm cho nhanh, không được để mất thì giờ vào những câu chuyện phiếm vô bổ.

Isaura không trả lời. Nàng ngồi xuống cạnh chiếc xa và lập tức bắt tay vào việc. Tuy vốn quen với những công việc tinh vi hơn, nàng cũng biết quay sợi, dệt vải, giặt, là và nấu ăn không kém gì các cô nô tỳ khác. Nàng ngồi xuống cạnh các bạn gái với cái vẻ ung dung thường có của nàng trong khi làm bất cứ việc gì. Chỉ có một thoáng u buồn và cam phận - dấu vết của những nỗi lo âu vừa đến với nàng - phảng phất trên cái nét mặt của nàng, nhan sắc lộng lẫy và những tài năng phong phú mà nàng không hề lấy gì làm hãnh diện, chẳng giây phút nào làm cho nàng quên thân phận của mình, nhưng khoé nhìn, cách ăn nói, dáng dấp cử chỉ của nàng đều bất giác để lộ ra trước mắt mọi người một thể uyệt không thể nào chối cãi. Nhìn nàng, không ai có thể đoán ra được rằng nàng không phải là người tự do. Hắn người ta phải nghĩ rằng nàng là một cô gái con nhà khá giả thỉnh thoảng xuống làm việc với đám nô tỳ chút ít cho đỡ buồn.

Phần lớn các nô tỳ đều nhìn nàng với một ý tò mò chứa chất lòng thương xót; chỉ có Rosa là ghét nàng và ganh tị với nàng. Thiết tưởng ở đây cũng nên nói đôi lời về những nguyên nhân của tình trạng này.

Đây không phải chỉ là một sự ghen ghét bình thường, mà quả là một mối căm thù cay độc. Thật vậy, Rosa từ lâu vốn là người được Leoncio ưa chuộng. Cậu chủ đã được Rosa chiều theo mọi sở nguyện mà chẳng cần van nài hay dọa nạt gì cả. Nhưng từ khi mê Isaura, Leoncio đã bỏ rơi cô gái mà chàng đã chinh phục được một cách quá dễ dàng. Rosa tủi nhục sâu xa, nhưng vì không thể làm gì cậu chủ cả, cho nên đã thề độc là sẽ trả thù kẻ tình địch của mình.

Isaura vừa ngồi xuống cạnh Rosa thì cô này đã bắt đầu ném ra những câu nói kháy và những lời mai mỉa.

- Tội nghiệp Isaura quá, tôi thấy thương cô lắm.

- Thật à? - Isaura nói. Nàng đã tâm niệm là sẽ đáp lại tất cả những sự khiêu khích bằng thái độ dịu hiền và nhường nhịn mà nàng đã quen. - Tại sao chị thương em?

- À, thì tôi cũng nghĩ là đang làm ở phòng khách mà phải đổi về ở nhà lều, phải đổi những chiếc đi - văng êm ái lấy những cái ghế gỗ, đổi chiếc dương cầm và những chiếc đệm xa tanh lấy cái xa quay sợi thô kệch này kể cũng chẳng dễ chịu mấy. Tại sao cô bị đui thế?

- Chẳng có ai đui em cả, chị Rosa ạ, chị cũng thừa biết đấy. Malvina về nhà bố với cậu em trai rồi, cho nên ở phòng khách chẳng có việc gì cho em làm nữa. Đương nhiên là họ phải cho em về đây làm việc với các chị.

- Tại sao Malvina quý cô thế mà không đưa cô theo? Thôi đừng dỗi quanh nữa Isaura ạ, tôi biết hết rồi. Chỉ tại cô bắt đầu tự coi mình như cô chủ, cho nên người ta mới cho cô về đây để nhắc cho cô nhớ lại ngôi thứ của cô.

- Chị chẳng biết gì đâu, chị ạ, - Isaura mỉm cười đáp. - Chị tưởng hàng ngày chung đụng với người da trắng ở phòng khách em sung sướng lắm sao? Chị nhầm quá... Và lại nếu chị đừng nói với em những lời lẽ không hay như thế, thì em tin chắc là em sẽ hoàn toàn bằng lòng với cảnh sống ở đây.

- Nói thế thôi, chứ làm sao cô lại có thể vui thích khi sống ở một nơi chẳng có lấy một cậu chủ nào để mà yêu cả?

- Chị Rosa này, nào em có làm gì chị đâu? - Isaura thở dài. - Sao chị cứ nói những điều khó nghe như thế?

- Ô! Cô bạn thân mến, xin cô đừng giận, - Rosa vẫn nói giọng giễu cợt. - Thôi thì tôi xin lỗi vậy tiểu thư Isaura ạ, tôi cứ tưởng là cô để lại những cung cách lịch sự ở phòng khách rồi.

- Chị muốn nghĩ sao cũng được, - Isaura đáp, - chứ em thì xưa nay bao giờ cũng chỉ là một con nô tỳ, chẳng khác gì chị. Chị nên nhớ lấy điều đó: hôm nay thì biết người ta cho mình làm ở đây, nhưng ngày mai thì chỉ có trời biết họ sẽ bắt mình đi làm ở đâu. Thôi, chúng mình làm việc đi, vì đó là bổn phận của chúng mình đừng nói chuyện phiếm mất thì giờ.

Vừa lúc ấy có tiếng chuông báo hiệu giờ ăn trưa. Đám nô tỳ ngừng tay đứng dậy. Chỉ có một mình Isaura vẫn ngồi yên, tiếp tục quay xa. Rosa nói, giọng giấu cợt:

- Kìa Isaura, không nghe thấy gì à? Đến giờ rồi, đi ăn xúp thôi!

- Chị để mặc em, Rosa ạ, em không đói, - Isaura đáp. - Em đến làm muộn hơn các chị, em muốn nhân thể làm bù.

- Cô nói phải đấy, một tiểu thư như cô sao lại có thể ăn chung với đám nô tỳ. Cô để tôi bưng lên một liễn xúp nhé? Hay một chén sô-cô-la?

- Thôi đi! - bà già lai đột nhiên can thiệp vào (hình như bà ta có trách nhiệm trông coi cả đám thợ quay xa) - Mà để cho nó yên đi, cái con lười rảnh độc kia, đi ăn đi!

Họ ra khỏi lán, để Isaura ngồi lại với cái xa quay sợi và với những suy tư buồn bã của nàng. Tay nàng thần thờ nắn con cúi bông như cái máy. Bàn chân thanh tú của nàng, để trần trong chiếc dép da, nhấn đều đều lên bàn đạp, cho xa quay. Vầng trán cúi thấp và đôi mi cúp xuống khiến cho gương mặt nàng buồn rười rượi. Trong cái tư thế ngồi hết sức giản dị này sắc đẹp của nàng dường như lại càng thêm lộng lẫy.

- Trời ơi! - nàng nghĩ thầm, dù đã đến đây mình vẫn không tìm thấy được sự thanh thản. Mọi người dường như đã cam kết với nhau quyết làm cho đời mình không sao sống nổi! Ở phòng khách thì mấy người da trắng cứ theo tán tỉnh mình. Đến đây những tưởng có thể sống yên ổn với các bạn cùng thân phận, thì lại có cái cô Rosa, không biết vì ghen tị hay vì lý do gì khác cứ nhè mình mà châm chọc mỉa mai. Rõ ràng là khi đã không may phải chịu thân phận nô lệ, thì ít ra cũng phải có được cái may mắn là mặt mày thật xấu xí mới mong sống nổi!

Một tiếng kẹt của cánh cửa ra vào cắt ngang dòng suy tưởng của Isaura. Ngước mắt lên, nàng trông thấy một người đàn ông bước về phía nàng.

Trời ơi! - Isaura nghĩ thầm, - người ta lại đến quấy rầy mình. Không thể có lấy một lúc nào được ngồi lại một mình!

Đó là Andre, người đầy tớ ban nãy đi theo viên quản lý đến lán. Hắn đến đứng sừng sững trước mặt Isaura.

- Chào người đẹp! khoẻ mạnh chứ? - hắn hỏi, giọng đầy ẩn ý.

- Khỏe, - Isaura đáp xẵng.

- Trông cô có vẻ không hài lòng lắm. Kể ra cũng phải. Nhưng chẳng nào rồi cô cũng phải cố quen dần với tình cảnh mới. Dù sao đối với một người đã quen sống trong nhung lụa, giữa đám hoa thơm, mà bỗng dưng lại phải ngồi giữa bốn bức tường bẩn thỉu sức mùi nển và mùi mồ hôi, cũng chẳng dễ gì.

- Miễn anh đừng thừa dịp quấy phiền tôi.

- Tôi đời nào lại làm thế! - người đàn ông cãi lại - Ngược lại tôi thật lấy làm phiền lòng rằng một cô gái đẹp như cô, đáng được sống trong cảnh giàu sang lại phải chen chúc giữa đám mọi đen kinh tởm này. Ông chủ thật là một người nhẫn tâm.

- Thế thì có dính dáng gì đến anh? Tôi ở đây là đúng chỗ rồi.

- Cô thừa biết là không đúng. Nhưng tôi thì tôi lại thấy mừng.

- Sao thế?

- Cô đã hỏi thì tôi cũng xin thưa: tôi rất thích cô. Ít nhất là ở đây chúng mình có thể tự do chuyện trò.

- Ra thế! Tôi xin nói trước với anh rằng tôi không muốn nghe chuyện của anh.

- Xem kìa! - Andre thốt lên, rất tức tối khi thấy mình bị gạt đi như vậy. - Tiểu thư chỉ thích nghe những lời tình tự thì thăm trong phòng khách mà thôi. Cô bé ạ, cô phải biết rằng những chuyện ấy đã chấm dứt rồi. Còn như ở đây, chẳng có thằng nào bén gót tới đâu. Cô thử nhìn mà xem, tôi ăn mặc rất tử tế. Với lại, - hắn vừa nói thêm vừa nắn nắn lại túi quần, - lúc nào trong người tôi cũng có một số tiền kha khá. Rosa khoái tôi lắm đấy. Rosa cũng khá xinh, nhưng so với cô thì... Giá cô biết tôi khao khát cô như thế nào, cô sẽ không hắt hủi tôi như thế. Isaura ạ, nếu em muốn...

Vừa nói thì thăm bằng một giọng dịu dàng âu yếm, hắn vừa xán gần đến Isaura, rồi quàng tay qua cổ nàng như muốn rí tai điều gì, và toan ôm hôn nàng. Isaura đẩy mạnh hắn ra.

- Thôi đủ rồi. Anh đi ngay đi, không tôi mách với ông Leoncio bây giờ.

- Đừng giận, Isaura ạ, - Andre vội lùi ra, nói lắp bắp, - tôi không có ý muốn xúc phạm đến cô. Được rồi, tôi sẽ đi, nhưng xin Isaura chớ nói cho ai biết. Ông chủ mà biết được thì tôi bị treo cổ như chơi.

Nói đoạn Andre ra khỏi lán, vừa đi vừa lẩm bẩm:

- Chắc chắn là ông chủ đã vượt xa mình rồi.

Isaura suýt khóc oà lên. Nô lệ cũng chẳng hơn gì chủ nhân, đều muốn quấy rầy nàng. Bây giờ nàng đã có đến bốn kẻ thù, đều nguy hiểm như nhau: ba người đàn ông muốn gạ gẫm nàng, và một người đàn bà kinh địch với nàng. Đối với nô lệ thì nàng còn có thể dễ dàng đối phó, chứ đối với ông chủ thì biết làm sao đây?

Đúng lúc ấy, Leoncio bước vào lán, có viên quản lý đi theo. Lúc bấy giờ Isaura đang ngồi bưng mặt, lòng tràn đầy những cảm nghĩ cay đắng, không để ý thấy hai người mới vào.

- Những nô tỳ thường làm ở đây đi đâu hết rồi? - Leoncio hỏi viên quản lý.

- Đi ăn rồi ạ, - Francisco đáp. - Cũng sắp về rồi đấy ạ.

- Hình như còn lại một người thì phải. À, té ra là Isaura! Leoncio nghĩ bụng: "Thật là một tình cờ may mắn. Ta thử một lần nữa xem sao, may ra có thể làm xiêu lòng con đàn bà bằng giá này". Bèn nói với viên quản lý:

- Hể chúng ăn xong, anh đưa chúng đi hái cà-phê nhé. Cho chúng làm ở cái lán này chẳng được tích sự gì. Chỉ nói chuyện phiếm suốt buổi, không cần xe dệt gì nữa. Vài vốc ở vùng này mua đâu chẳng được?

Viên quản lý vừa quay đi, Leoncio đã đến cạnh Isaura.

- Isaura... - chàng dịu dàng gọi.

- Dạ, - người nô tỳ vừa đáp vừa đứng phắt dậy. Nàng thấy trong lòng trống hoắc đi, và thầm tự nhủ: - Lạy Chúa! Giờ cực hình đã điểm.

CHƯƠNG VIII

Bây giờ ta phải tạm rời Isaura với cuộc đối thoại khổ tâm này để lùi về phía sau một chút và kể lại những biến cố đã xảy ra sau cái chết của Don Almeida.

Trong suốt thời gian để tang, Leoncio và Malvina đóng cửa ngói trong nội thất, gác sang một bên những chuyện xích mích giữa hai vợ chồng. Còn Henrique thì một mực muốn ra đi ngay hôm sau, nhưng trước những lời khẩn khoản của chị, cậu thuận lòng ở thêm vài ngày nữa để có mặt bên cạnh chị trong cuộc thử thách mới này. Malvina nói:

- Sau đó, có thể chị cũng đi với em. Đi hay không là tùy ở thái độ của Leoncio. Nếu anh ta không quyết định trả ngay tự do cho Isaura, chị sẽ không ở lại ngôi nhà này nữa đâu.

Những ngày kể theo, Leoncio không thấy xuất hiện. Chàng ở lì trong phòng riêng, không chịu gặp ai hết. Trước mặt mọi người, chàng có vẻ như đang chìm đắm trong nỗi buồn vô hạn trước cái chết của cha. Nhưng sự thật lại khác hẳn. Quả tình Leoncio cũng choáng váng vì cái tang đột ngột này, nhưng sau những phút đau buồn khi nhận được tin, chàng đã thấy rõ những cái lợi có thể rút ra từ cái chết này. Nó xảy ra vừa đúng lúc để giải thoát cho chàng ra khỏi cái tình thế khó xử trong mối quan hệ với Malvina cũng như với Miguel. Leoncio biết mình không thể nào từ bỏ Isaura được, cho nên nhất quyết tìm cách xác lập vĩnh viễn quyền sở hữu của mình đối với cô nữ tỳ xinh đẹp này. Thế nhưng những trở ngại ngăn cách hai người tưởng như không thể nào vượt nổi; nó làm thành một cái nút rồi rắm không sao gỡ ra được. Leoncio không thể bất chấp lời hứa của cha khi Miguel đã cầm đủ số tiền đã định đến xin chuộc Isaura về. Chàng cũng không thể phủ nhận rằng khi sắp lâm chung mẹ chàng đã bày tỏ ý nguyện muốn cho Isaura trở thành người tự do! Hơn nữa Malvina, sau khi phát hiện những tình cảm đam mê của chàng đối với người nô tỳ, đã nhất thiết yêu cầu chàng phải để cho Isaura ra đi ngay. Như vậy người chủ mới của điền trang này không có cách gì khác hơn là để cho người mà mình muốn giữ mãi vĩnh viễn xa mình. Nhưng chàng không sao chấp nhận nỗi điều đó. Cái tình cảm mãnh liệt, mù quáng của chàng đối với Isaura thôi thúc chàng gạt sang một bên tất cả những điều suy xét về danh dự và lương tâm. Chàng biết rằng mình sẽ không chút do dự khi cần phải bắt vợ chịu đựng những nỗi đau khổ cùng cực để cho mình thoả mãn được dục vọng. Cho nên, lạm dụng quyền chủ nhân, chàng tiếp tục trì

hoãn việc thực hiện lời hứa một cách vô kỳ hạn và tự thề với bản thân là mỗi khi Malvina thúc giục thì sẽ chỉ tỏ một thái độ dừng dưng vô liêm sỉ mà thôi.

Malvina tôn trọng tâm trạng được coi là "đau khổ" của chồng trong một thời gian khá lâu, nhưng rồi cuối cùng cũng quyết định nói chuyện với chàng.

- Không có gì phải vội, Malvina ạ, - Leoncio điềm tĩnh trả lời. - Trước hết anh phải làm kiểm kê các tài sản của cha anh, phải lên thủ đô tiếp nhận di sản và thu xếp lại công việc: Anh hứa là khi trở về ta sẽ giải quyết vấn đề Isaura.

Malvina thất vọng đến nỗi thoát tiên nàng không nói được nửa lời. Lòng nàng se lại đau đớn. Nàng có cảm giác là tất cả những mong ước của nàng đều đã phút chốc sụp đổ tan tành. Nàng những tưởng là chồng mình, phần thì đau buồn vì cha chết, phần thì ăn năn vì lỗi lầm, sau vài ngày tĩnh tâm sẽ đến xin lỗi nàng và có một thái độ trung thực và cương nghị đối với việc đang cần giải quyết. Thế mà Leoncio lại kiểm cố này cố nọ để khất lần, khiến cho nàng hết sức chán nản.

- Sao! - nàng căm phẫn thốt lên. - Anh vẫn lưỡng lự không chịu làm tròn bốn phận ư? Leoncio ạ, giá anh có lấy được một chút lương tâm, anh sẽ coi Isaura như em gái của anh, vì anh cũng biết là mẹ anh coi nó như con đẻ, lại muốn để lại cho nó một phần tài sản để bảo đảm tương lai cho nó khi đã được trả lại tự do. Với lại món tiền một nghìn quan của Miguel anh cũng đã cầm chắc trong tay. Thế mà anh vẫn còn do dự ư? Thế thì quá lắm!

- Em hãy bình tĩnh nào, Malvina, - Leoncio đáp với giọng làm lành. - Việc gì phải cuống quýt lên thế? Isaura ở đây có khổ sở gì cho cam? Nó có thiếu thốn gì đâu, có bị ai hành hạ đâu? Chẳng phải từ trước đến nay nó vẫn được đối xử như một người trong gia đình chứ không phải như một con nô tỳ đó sao? Em cũng thừa biết như thế. Em thử nghĩ xem, nó được tự do thì phỏng có hơn gì? Nó còn trẻ thế mà bỗng dưng bị ném ra ngoài đời, rồi nó sẽ ra sao? Giải quyết vội vàng không phải là tôn trọng ý nguyện của mẹ. Không được đâu Malvina ạ, ta không có quyền bỏ rơi Isaura. Trước hết phải tìm ra cách nào bảo đảm cho nó một địa vị xứng đáng với công dạy dỗ nó. Phải tìm cho nó một người chồng có thể đem lại hạnh phúc cho nó. Mà việc này đâu có thể làm trong nháy mắt.

- Tội nghiệp! Bài diễn văn của anh thảm hại quá đấy Leoncio ạ! Isaura không hề cần đến một người chồng để che chở cho nó. Nó có một ông bố, một con người rất đáng kính trọng, vừa qua đã tỏ ra thương con rất mực. Ta hãy để cho nó về với ông Miguel đi; ông ấy sẽ biết cách lo toan cho nó.

- Tôi cũng tin chắc là ông Miguel có những ý định rất tốt, - Leoncio nói, môi nở một nụ cười cao ngạo. Nhưng em thử nghĩ xem liệu ông có đủ tiền của không? Vừa rồi ông ta phải đi vay mượn khổ sở biết bao nhiêu mới gom được số tiền kia, bây giờ phải nai lưng ra mà trả nợ, lấy đâu ra mà nuôi nấng nó?

Malvina cúi đầu thở dài. Nàng muốn tin là chồng mình thành thật, nhưng không tin được bao lắm. Nàng giả vờ như đã hài lòng, và cố hết sức giấu sự bức tức, nàng lui về phòng. Nhưng hôm sau nàng lại thúc giục Leoncio, và chồng nàng lại lặp lại đúng y nguyên những lý lẽ đã trình bày hôm qua, vì chàng đã quyết làm theo ý mình cho bằng được. Lần này Malvina không tự kiềm chế được nữa. Nàng nói thẳng vào mặt chồng sự căm

giận đang nung nấu trong tâm can. Cái ý mỉa mai lộ rõ qua những câu trả lời của Leoncio lại càng làm cho nàng căm giận hơn nữa.

Hôm sau, không báo cho ai biết, Malvina rời dinh thự ra đi từ lúc tảng sáng. Nàng cùng đi Rio de Janeiro với Henrique, tâm tâm niệm niệm là sẽ không bao giờ còn đặt chân đến đất này nữa và sẽ vĩnh viễn xua đuổi ra khỏi lòng mình hình ảnh người chồng bất lương ấy. Tuy vậy ta cũng có quyền tự hỏi, không biết trong lúc hoang mang nàng có phóng đại quá mức cái dự định quyết liệt của mình hay không. Cũng có thể nàng không biết rằng trong một tâm hồn dịu hiền và đại lượng, lòng căm giận chóng phai mờ hơn là tình yêu. Thế mà tình yêu của Malvina đối với Leoncio, mặc dầu chàng tệ bạc như vậy, vẫn mạnh mẽ hơn nhiều so với lòng căm giận của nàng.

Trong khi đó thì Leoncio điềm nhiên đứng trên ngưỡng cửa trông theo cỗ xe của nàng đang đi xa dần, một điệu xì-gà phì phèo trên môi. Tuy vậy, thái độ dửng dưng của chàng chỉ là bề ngoài. Thật ra khi thấy vợ bỏ đi, lòng chàng mừng rỡ đến cùng cực. Quyết định của Malvina đã làm cho chàng hoàn toàn mãn nguyện; nàng đã để cho chàng hoàn toàn tự do thực hiện những ý đồ của chàng về khoản Isaura.

Nhưng trong những ngày dài tang tóc và lo âu này, Isaura ra sao?

Ngay từ khi biết tin Don Almeida chết, nàng đã hiểu là mọi sự đều hỏng hết, và nàng sẽ không bao giờ được thấy thực hiện những niềm hy vọng mà hành động của cha nàng vừa làm nẩy nở trong lòng nàng. Không có cách gì tránh được cho nàng cái thân phận làm mồi cho một thứ ác thú trong tình yêu. Số phận của mẹ nàng lại hiện lên trong ký ức, và Isaura hiểu rằng nàng chỉ còn có cách nhẫn nhục chờ đợi những nỗi đau ải cực nhục nhất. Từ đấy, cô gái khốn khổ thàng thốt đi lang thang trên những cánh đồng, lẫn trốn trong những bụi rậm của khu vườn hay ở những xó kín trong nhà. Nàng bây giờ chỉ còn là hiện thân của nỗi lo sợ thường xuyên. Trên đời này chỉ có hai người có thể che chở cho nàng: cha nàng và Malvina. Nhưng cha nàng, chỉ là một viên quản lý tầm thường của điền trang bên cạnh, đã bị Leoncio cấm cửa và chỉ có thể lén lút gặp con trong những buổi hẹn hò ngắn ngủi. Còn Malvina thì sau lần bắt gặp chồng quỳ bên chân Isaura, bắt đầu có một thái độ lạnh nhạt và hồ nghi đối với nàng. Lòng ghen tuông vốn có thể gieo giắc sự bất công vào những tấm lòng hào hiệp nhất. Càng ngày Malvina càng bớt thiện cảm đối với Isaura, mặc dầu trước kia nàng coi cô bé nô tỳ gần như một đứa em ruột.

Nói cho đúng ra có lẽ Malvina không bao giờ nghi ngờ sự ngây thơ vô tội của Isaura nếu Rosa không xen vào chuyện này. Từ khi Isaura bị ruồng bỏ, chính Rosa thay nàng hầu hạ Malvina. Chẳng bao lâu Rosa đã thành người bạn tâm sự của cô chủ, vì người thiếu phụ này không đủ sức mang một mình cái gánh nặng đang đè lên tâm hồn. Rosa thường xúc xiểm:

- Thừa phụ nhân, phụ nhân quá tin nó, chẳng qua nó chỉ được cái khéo đóng kịch. Lẽ ra phụ nhân phải hiểu rằng câu chuyện ấy đã có từ lâu. Trước mặt phụ nhân nó đóng vai ngây thơ trong trắng, nhưng trước mặt ông chủ nó sử dụng rất khéo cái dáng dấp mỹ miều của nó... Chính nó đã làm cho ông chủ mê mẩn tâm thần.

Những lời xúc xiểm của Rosa chẳng bao lâu đã làm cho người thiếu phụ ít kinh nghiệm ấy rối trí.

Cô nữ tỳ xấu bụng đã đạt được mục tiêu.

Isaura không sao tìm được cách đến gần cô chủ. Nàng không sao hiểu được sự thay đổi thái độ đột ngột của Malvina đối với mình. Nàng muốn gào to lên cho cô chủ biết nàng thành thật vô tội. Nhưng thấy mình bị hắt hủi, nàng tuyệt vọng co vào bên trong, và không tìm cách lấy lại lòng tin của chủ nữa.

Tuy vậy chừng nào Malvina còn ở trong nhà thì đó vẫn còn là một bức thành che chở Isaura trước thói phạm phu của Leoncio. Cho nên ta có thể dễ dàng hình dung trạng thái hoảng sợ của cô bé đáng thương khi thấy cô chủ lên đường. Từ nay không còn gì che chở nàng chống lại những hành động khó lường trước của Leoncio.

Cổ xe đưa Malvina đi vừa khuất bóng ở chân trời thì Leoncio, không thể kiềm chế nổi sốt ruột của mình lâu hơn nữa, lập tức bỏ đi tìm Isaura khắp nơi. Cuối cùng chàng tìm thấy Isaura trong một căn phòng nhỏ, đang nằm úp mặt xuống sàn nhà khóc nức nở.

Leoncio liền quyết định lợi dụng lúc cô gái đang buồn tủi yếu đuối, đem hết phương sách ra - mưu mẹo, dỗ dành và hăm dọa - để thuyết phục cho nàng thấy rằng bốn phận và lợi ích của nàng là ở chỗ chiều theo những ý muốn của mình. Nhưng bất chấp những lời hứa hẹn và thể thốt, bất chấp những lời khẩn khoản van nài - Leoncio còn quỳ sụp xuống van lơn nàng nữa - nàng chỉ đáp lại bằng những lời khước từ và trách móc. Lại thất bại một lần nữa, Leoncio lui ra, mồm lẩm bẩm những lời đe dọa dữ dằn nhất.

Ngay hôm ấy Leoncio sai đưa Isaura ra lán làm việc, rồi từ đấy lại chuyển nàng ra làm ở đồn điền cà-phê. Ở đây, nàng đã phải trải qua tất cả những hình phạt có thể tưởng tượng được: nàng đã từng bị trói vào gốc cây, bị gông cổ lại rồi giam nắng. Nếu nàng cứ nhất định khẳng khái không chịu nhượng bộ, chắc chắn là cuối cùng nàng sẽ phải chết.

CHƯƠNG IX

Tính nóng nảy và niềm khao khát như thiêu như đốt của Leoncio không cho phép chàng trì hoãn lâu hơn nữa việc thực hiện ý đồ. Chàng đi đi lại lại trong nhà, vẻ bận rộn, bút rút như thể đang chuẩn bị một việc gì lớn lao. Kỳ thực chàng chỉ nghĩ đến Isaura, và đang bới óc tìm đủ cách để tạo cơ hội gặp Isaura một mình. Lúc bấy giờ chàng chợt nhìn thấy đám thợ quay xa đang kéo qua sân để đi ăn trưa, và nhận ra rằng trong bọn họ không có Isaura.

- Thật là may mắn không ngờ - chàng lẩm bẩm.

Chàng lập tức ra lệnh lừa tất cả các nô tỳ ra đồn điền cà phê, để đi tìm Isaura ở phía các lều không còn người. Nói cho đúng ra Leoncio chẳng cần gì phải dùng đến những mưu mẹo như thế: chàng chỉ cần ra lệnh gọi Isaura đến là xong. Nhưng sắc đẹp và sự cao quý của tâm hồn khiến cho mọi người, dù là những con người sa đoạ nhất, phải kiêng dè. Cho nên dù Leoncio có vô liêm sỉ đến đâu cũng không thể không kính nể - theo một cách riêng của chàng - nhan sắc, cung cách và đức hạnh của người con gái có một không hai này. Chàng không sao có đủ can đảm xử sự với nàng như với những nô lệ và nô tỳ khác. Vừa tìm được Isaura, Leoncio đã nói ngay:

- Isaura ạ, em nên biết rằng từ nay số phận của em chỉ còn lệ thuộc vào một mình tôi mà thôi.

- Thưa ông chủ, xưa nay vẫn thế ạ, - nàng nhún nhục đáp.

- Nhưng bây giờ lại hơn bao giờ hết. Cha tôi đã chết. Malvina vừa bỏ tôi ra đi, vì lý do gì chắc em cũng đoán được; cô ấy trở về nhà bố mẹ. Vậy tôi bây giờ là người chủ duy nhất trong nhà này. Cũng là người chủ duy nhất của em nữa. Kể từ nay, hạnh phúc hay tai hoạ của em nằm trong tay em.

- Thưa ông chủ, không phải như thế đâu ạ. Ông vừa nói rằng nó nằm trong tay ông đấy thôi.

- Tôi ao ước như vậy, - Leoncio nói giọng dịu dàng, - tôi biết lòng ao ước rằng nó nằm trong tay tôi. Tôi mong muốn làm cho em trở thành người đàn bà hạnh phúc nhất trên thế gian. Nhưng tôi làm sao thực hiện được điều đó, khi mà em một mực cự tuyệt, không chịu đem lại cho tôi niềm hạnh phúc mà chỉ có một mình em có thể đem lại?

- Xin ông để cho tôi giữ lấy thân phận nô tỳ, - Isaura đáp, - tôi không xin điều gì khác. Xin ông nghĩ đến vợ ông, một người đàn bà xinh đẹp và nhân từ, mà lại yêu ông tha thiết. Tôi van xin ông hãy vì bà mà quên con nô tỳ đáng thương đang sẵn sàng tuân theo ông về mọi phương diện, chỉ trừ có một khoản.

- Isaura ạ, em còn trẻ lắm, em chưa biết chút gì về cuộc đời. Rồi một ngày kia em sẽ hối tiếc là đã hắt hủi tình yêu của tôi, và lúc bấy giờ mọi sự đều đã quá muộn.

- Không đời nào! - Isaura nhắc lại. Chấp nhận điều mà ông đưa ra tức là phản bội nữ chủ nhân của tôi.

- Đó chỉ là những cách suy nghĩ của tuổi niên thiếu, những mối băn khoăn của những trẻ còn non nớt. Em hãy nghe đây, Isaura. Mẹ tôi không có con gái, người đã nuôi dạy em như thể con đẻ. Người đã thương yêu em với một mối tình sâu xa, nhưng người đã không trả lại tự do cho em, vì người sợ mất em. Một khi người đã làm như vậy chỉ vì yêu em, thì em thử nghĩ xem, làm sao anh lại có thể để cho em ra đi trong khi anh yêu em đến nỗi có thể chết đi được? Cha anh - lạy chúa tha tội biển lận cho người - đã từng muốn đổi quyền tự do của em lấy một năm vàng, làm như thể những phẩm giá của em có thể mua được. Thật là đê tiện! Anh thì anh sẽ đuổi thẳng cánh bất kỳ ai định đưa tiền ra đổi lấy tự do của em. Em là người tự do, vì trời không thể tạo ra một sinh vật hoàn mỹ như vậy để rồi giam hãm nó trong thân phận nô tỳ. Em là người tự do, vì mẹ anh muốn như thế và anh cũng muốn như thế. Nhưng Isaura ạ, anh yêu em đến nỗi anh sẽ chết khô chết héo nếu em rời bỏ ngôi nhà này.

Isaura lặng thinh nhìn Leoncio một lát, rồi lắc đầu:

- Tôi không hiểu ạ. Ông nói rằng tôi là người tự do, nhưng ông lại không để cho tôi ra đi, và ông không tôn trọng những tình cảm của tôi.

- Isaura, nếu em muốn sống với anh, em sẽ được tự do. Em sẽ là bà chủ, là hoàng hậu của ngôi nhà này. Những ý nguyện của em, những ý thích nhỏ nhặt nhất của em sẽ được thực hiện ngay tức khắc. Và anh sẽ là người tình ân cần nhất, tận tụy nhất trên thế

gian này, anh sẽ sẵn sóc, chiều chuộng em từng ly từng tí, anh sẽ bao bọc em trong trong một tình triu mến vô song. Malvina đã bỏ anh ư? Càng tốt! Anh cần gì đến tình yêu của cô ấy khi em đã là của anh? Ta hãy cắt đứt một cách dứt khoát những mối dây nợ do quyền lợi kết thành. Isaura ạ, trong vòng tay em, anh sẽ tìm thấy hạnh phúc và sẽ quên hết cả thiên hạ.

- Những điều ông vừa nói thật là kinh khủng! - Isaura phản nộ. - Làm sao ông lại có thể quên một người đàn bà đáng yêu và đức hạnh như bà Malvina? Xin ông lượng thứ cho tính thật thà của tôi, ông chủ ạ, nhưng ruồng bỏ một người vợ đáng yêu như thế chỉ vì một con nô tỳ thì thật là quá bạc bẽo vô ơn...

Bị lời trách cứ này lắng nhục, Leoncio đổi giọng:

- Im đi, đồ hỗn láo! - Chàng quát lên. - Ta đã chịu đựng những sự khước từ của mi, nhưng ta không chấp nhận mi lên giọng dạy ta... Thật là quá quắt! Mi không biết mi đang nói chuyện với ai sao?

- Con xin lỗi ông chủ, - Isaura sợ hãi nói lắp bắp, - Con không có ý muốn xúc phạm đến ông chủ.

- Giá mi tỏ ra dễ dãi hơn một chút! ... - Leoncio nói tiếp:

- Đẳng này lại hạ nhục ta như thế! Xét cho cùng, tại sao ta lại phải đi van xin một điều mà ta hoàn toàn có quyền hưởng? Mi hãy nhớ rằng mi hoàn toàn thuộc quyền sở hữu của ta, của một mình ta thôi chứ không còn của ai khác. Mi là của ta, và ta muốn làm gì mi thì làm, nếu cần ta sẽ nghiền nát mi ra.

- Thưa ông con biết ạ, - Isaura đáp, mắt ánh lên một tia phản kháng. - Nhưng xin ông rủ lòng thương, đừng bắt con phải làm những điều xấu xa như nhuốc. Ông là chủ của con, nhưng con là một người đàn bà. Ông không có quyền ép buộc tình cảm của con.

- Tình cảm của mi ư? Ở đây ai nói chuyện tình cảm?

- Thưa ông con ạ. Tình cảm không có chủ. Không ai có thể gông cùm nó được.

- Mi là một con nô tỳ, Isaura ạ, cả thể xác lẫn linh hồn. Mi phải vâng lệnh ta. Nếu mi không tự nguyện vâng theo ý ta, ta sẽ dùng vũ lực buộc mi phải khuất phục. Và lại những bản năng của mi cũng thấp hèn, dễ tiện như thân phận của mi. Để làm cho mi thoả mãn, ta sẽ ghép đôi mi với thằng tôi mọi da đen ghê tởm nhất của ta.

- Ôi, thưa ông chủ, con cũng biết ông có đủ sức làm những việc gì. Trước kia cụ nhà đã làm cho mẹ em phải chết vì tuyệt vọng, và số phận của em nay mai rồi cũng thế thôi. Nhưng con xin nói trước để ông biết rằng đến nước ấy con sẽ biết cách tự kết liễu một kiếp đoạ đày.

- Chà, cô em thân mến, thật là cao cả, thật là lãng mạn! - Leoncio cười gằn. - Một con nô tỳ mà ăn nói như thế kể cũng kỳ thú. Bỏ ra công dạy dỗ một sinh vật hạ cấp như nó đưa đến kết quả như thế đấy. Dù mi có suốt ngày chơi dương cầm và đọc tiểu thuyết thì cả con người mi vẫn toát ra mùi nô lệ. Thế là ta đã được báo trước. Ta sẽ làm cho mi có ý thức thực tế hơn. Andre! - Leoncio bỗng quát roi xuống đất gọi to.

- Thưa ngài vâng ạ, - người đầy tớ nói.

- Đưa xích và khoá tay ra đây.

- Trời ơi! - Andre kinh ngạc lắm lắm. - Ông chủ định làm gì thế này? Tội nghiệp Isaura!

- Ông chủ! - Isaura quỳ xuống van xin. - Xin ông hãy vì hương hồn của cha ông, hãy vì hương hồn người mẹ đã từng thương yêu ông hết mực, mà ông tha cho tôi! Tôi sẽ cam lạng làm cho hết sức mình tất cả những công việc nặng nhọc nhất, nhưng xin ông hãy tin rằng điều ông đòi hỏi thì tôi không thể nào làm nổi, dù có chết tôi cũng xin chịu.

- Ta không hề có ý muốn đi đến nước ấy, - Leoncio đáp xẵng - Mi thừa biết ta sẽ ra sao nếu phải mất mi. Sẽ có ngày mi cảm ơn ta vì đã ngăn cản không cho mi tự sát.

- Thế thì nào có gì khác! - Isaura run rẩy kêu lên. - Dù là tôi hay là tên đao phủ kết liễu đời tôi cũng thế thôi...

Andre đã trở lại với những sợi xiềng và những cái khoá tay. Hắn đặt các thứ đó lên một chiếc ghế dài rồi lui ra.

Trông thấy những dụng cụ nhục hình đáng sợ đó, Isaura hốt hoảng mất hết dáng dấp tự hào. Chân nàng khụy xuống, nàng ngã sấp xuống đất và khóc oà lên.

- Cô chủ ơi, - nàng gọi lớn, - dù cô ở nơi nào, xin cô cứu lấy em!

Leoncio chỉ cho Isaura xem các thứ dụng cụ tra tấn, nói:

- Nếu mi cứ gan lì, mi sẽ nếm mùi các thứ đó. Ta sẽ không nói gì thêm. Bây giờ mi hãy chọn đi. Ta cho mi một ngày để suy nghĩ. Mi hãy chọn giữa tình yêu của ta và lòng căm thù của ta. Hãy biết rằng cả hai đều mãnh liệt vô cùng. Hãy nhớ lấy.

Khi Leoncio đã đi xa, Isaura ngẩng mặt đưa hai tay lên trời hướng về Đức Mẹ đồng trinh cầu xin tha thiết:

- Đức Mẹ chí thành! Đức Mẹ biết con vô tội, không đáng phải chịu một số phận tàn nhẫn như thế này. Dưới cỏi thế không còn ai có thể cứu giúp con. Xin Đức Mẹ giải thoát cho con khỏi tay một kẻ đao phủ đang làm cho lương tâm và tính mạng của con nguy ngập. Xin Đức Mẹ làm cho kẻ ấy tỉnh ngộ lại, xin Đức Mẹ cho kẻ ấy một trái tim dịu hiền và nhân hậu. Xin Đức Mẹ làm cho kẻ ấy xót thương con! Đây là một con nô tỳ hèn mọn lấy hết lòng thành cầu xin Đức Mẹ.

Trong những phút tuyệt vọng này, Isaura đẹp hơn bao giờ hết. Giá Leoncio trông thấy nàng đang cầu nguyện thiết tha như thế, chắc hẳn chàng sẽ tỏ ra ít tàn nhẫn hơn.

Trong khi đau đớn tuyệt vọng, Isaura không nhận thấy cha nàng vừa lặng lẽ đi vào lều và đang bước lại gần nàng.

- Đội ơn Chúa, nó chỉ có một mình! - Ông thì thầm - Leoncio đi rồi. Tội nghiệp cho con tôi, rồi nó sẽ ra sao đây?

- Cha! - Isaura thốt lên khi trông thấy ông Miguel. - Cha thử xem họ sắp làm gì con thế này?

- Có chuyện gì thế Isaura? Lại có tai hoạ gì đến với con nữa thế?

- Cha không thấy gì sao? - Isaura chỉ đồng xiềng khoá. - Đây là những nhục hình mà Leoncio dành cho đứa con gái đã được mẹ ông ta nuôi dạy và thương yêu hết lòng. Con sắp phải chịu những nhục hình ghê gớm nhất. Con còn được một giải pháp cuối cùng thì người ta lại khước từ của con. Cha ơi, cha hãy xót thương con, - nàng nói thêm giọng nghẹn ngào, mắt đỏ đẫm, - Cha đưa cho con một con dao. Con cần một con dao.

- Con định làm gì thế Isaura? Con nghĩ đến một hành động điên rồ nào thế?

- Đưa dao cho con đi, nhanh đi cha, đây là cách cứu vãn cuối cùng của con! Khi tên khốn kiếp ấy đến trông xích vào con, con sẽ đâm dao vào tim con.

- Không được! Đừng làm thế con ạ. Con hãy nghe đây. Cha đã lường trước được cơ sự này, và đã có cách rồi. Món tiền dành dụm để chuộc quyền tự do cho con sẽ được dùng để giải thoát cho con khỏi nanh vuốt của con ác quỷ này. Cha đã chuẩn bị xong cả rồi. Cha con mình phải trốn đi ngay.

- Đi trốn ư? Bằng cách nào? Và trốn đi đâu?

- Bất cứ đâu cũng được, miễn là đi thật xa. Ta phải đi ngay bây giờ, trước khi hãm xích con lại.

- Ôi, cha ơi, con sợ lắm. Nhỡ có ai bắt gặp thì sao?

- Phải liều thôi Isaura. Can đảm lên con! Đây là cơ may duy nhất của cha con mình. Bao nhiêu nô lệ đều ra đồn điền hết rồi, và viên quản lý cũng đi theo. Ông chủ cười ngửa đi với Andre rồi, không còn ai ở nhà cả. Ta hãy lợi dụng tình thế này. Cha đã chuẩn bị hết. Ở bờ sông có một chiếc thuyền đang đợi ta. Con ra trước đi, rồi đợi cha ở cuối khu vườn. Không đầy một giờ sau ta sẽ đến Campos. Có một chiếc tàu ngay đêm nay sẽ đi về miền Bắc, thuyền trưởng là bạn của cha. Đến mờ sáng, ta đã đi được xa lắm rồi. Nhanh lên Isaura! May ra dọc đường ta sẽ tìm được người che chở.

- Thế thì ta đi ngay đi cha ạ! Dù có thế nào cũng còn hơn là cứ ngồi đây.

Isaura mở cổng. Men theo bức tường, nàng lên ra vườn. Một lát sau, ông Miguel đuổi kịp nàng ở bờ sông.

Chiếc thuyền lướt nhẹ trên dòng nước, men sát bờ, nhanh chóng rời xa khu trang viên.

CHƯƠNG X

Hai tháng đã trôi qua kể từ những sự việc chúng tôi vừa thuật lại.

Bây giờ chúng ta đang ở Recife, một thành phố ở miền Bắc Brazil. Hôm nay là ngày hội, và đến tối, cả cái thành "Venise của châu Mỹ" này đèn đuốc sáng trưng. Trên một dãy phố chính, một toán nam thanh nữ tú đang kéo nhau đi về phía một toà nhà thấp đèn sáng trưng, nơi vẫn diễn ra những buổi tiếp tân thường kỳ của giới họ. Đó là nơi mà những thanh niên con cái của những gia đình giàu sang trong vùng, phần lớn là sinh viên của trường đại học Olinda, thường tụ tập lại để thưởng thức những lạc thú của sinh hoạt giao tế thượng lưu với muôn ngàn cách mua vui tinh tế, cố quên những buổi diễn giảng khô khan nhặt nhẻo của các giáo sư trong ánh mắt thần tiên của các thiếu nữ. Ta hãy trà trộn vào một trong những nhóm đó.

Một chàng trai mà bạn bè quen gọi là Alvaro nói:

- Các bạn có biết là từ nay đã có một vì tinh tú mới sáng lên trên bầu trời của thành phố này không? Nàng mới đến Recife được hai tháng nay, nhưng cậu hãy tin tôi, Geraldo ạ, đó là con người kiều diễm nhất mà tôi đã từng gặp kể từ khi cha sinh mẹ đẻ đến nay. Kể ra cũng dễ hiểu thôi: đó không phải là một người đàn bà, đó là một nàng tiên, một thiên sứ, một nữ thần!

- Làm gì mà bốc đồng lên như thế? - Geraldo mỉm cười. - Về phần tôi thì tôi tin chắc rằng dù sao đó cũng chỉ là một người đàn bà. Nhưng cậu có biết người ấy từ đâu đến không? Cậu có biết rõ gốc gác, gia tư của người ta không?

- Tôi không biết gì hết về những chuyện đó, Geraldo ạ, nhưng tôi xin quả quyết rằng người đó từ trên trời giáng hạ xuống đây, rằng gia đình của người đó là các thiên thần, và những đức tính của người đó đáng giá tất cả những gia tài lớn nhất gộp lại. Nàng trung thực, cao quý và thông minh, và nhan sắc của nàng không thể lấy gì sánh nổi... Dù sao tôi cũng biết được - chàng trai nói thêm, trước những nụ cười thích thú của cử tọa, - rằng nàng từ vùng Rio Grande cùng đến đây với cha nàng. Họ sống rất thanh đạm. Nàng đẹp như một giấc mơ, và tên là Elvira.

- Cái tên khả ái đấy, - một người thứ ba bình luận. - Alvaro này, cậu có thể nói cho chúng tôi biết nàng tiên ấy ở đâu không?

- Hai cha con nàng ở một ngôi nhà nhỏ ở khu Santo Antonio. Họ sống hết sức ẩn dật và ít khi xuất hiện ở những nơi đông hội. Cô gái suốt ngày ở trong vườn, tựa hồ một bông hoa giữa một bồn hoa muôn sắc hay một nàng tiên bí ẩn trong một cái động thần kỳ.

- Thôi được rồi, những chuyện đó cũng chẳng có gì độc đáo lắm, - Geraldo nói. - Nhưng cậu làm thế nào phát hiện được nàng tiên trong động thế?

Alvaro trầm ngâm một lát rồi nói tiếp:

- Có một hôm tôi đang cưỡi ngựa dạo chơi gần ngôi nhà ấy thì thấy nàng ngồi trên một chiếc ghế dài ở trong vườn. Chưa bao giờ tôi trông thấy một người con gái xinh đẹp đến thế. Thấy tôi dừng ngựa đứng nhìn, nàng vút bay đi như một con bướm rồi mất hút sau một bụi cây. Mê mẩn tâm thần, tôi tự hứa là sẽ tìm cách gặp nàng và nói chuyện với nàng cho kỳ được. Lập tức tôi mở cuộc điều tra ở khu vực ấy, nhưng không tìm được ai có quen nàng và có thể giới thiệu tôi với nàng. Tôi bèn đến gặp người chủ cho hai cha con nàng thuê nhà. Nhưng ông này cũng không giúp tôi được việc gì. Ông ta chỉ biết là khách vẫn đến trả tiền thuê nhà đúng hạn, ngoài ra chẳng biết gì hơn. Chiều nào tôi

cũng đi bộ qua ngôi nhà ấy để may ra bắt chợt gặp nàng chẳng. Nhưng hể nhác trông thấy bóng tôi là nàng trốn biệt. Tuy vậy cũng có một hôm khi đứng dậy nàng đánh rơi chiếc khăn mùi-soa. Lúc bấy giờ cổng vườn không đóng. Tôi không cưỡng được ý muốn đi vào vườn, nhặt chiếc khăn lên đem trả cho nàng. Lúc ấy nàng đã vào đến cửa. Nàng cảm ơn tôi với một nụ cười duyên dáng đến nỗi tôi suýt quỵ sụp xuống chân nàng. Nhưng nàng không mời tôi vào nhà.

Một chàng thanh niên trong đám nghe đến đây liền ngắt lời Alvaro:

- Chắc chắn là cô ta đã cố ý đánh rơi chiếc khăn rồi, để tạo cơ hội nói chuyện với cậu. Chẳng qua là một cái mẹo hết sức thông thường.

- Tôi không tin là như thế. Cô ấy đứng ngòai hết sức tự nhiên, không thể có lấy một chút mưu mẹo nào trong cách cư xử. Dù sao thì tôi cũng rất khó rời cái nơi ấy mà đi. Tôi mê mẩn tâm thần vì cái nhìn bí ẩn của nàng, gợi lên cho tôi thấy cả một trời khoái cảm của tình yêu.

Alvaro ngừng lại một lát, như đang phiêu diêu trong những hồi ức kỳ diệu kỳ.

- Chỉ có thể thôi à? - một người trong đám hỏi: - Cậu bắt đầu làm cho chúng tôi hứng thú rồi đấy. Phần tiếp theo ra sao?

- Phần tiếp theo thì tôi chưa biết, các bạn ạ. Tôi đã dùng đủ các mưu mẹo có thể tưởng tượng được để lọt vào thánh địa ấy, nhưng cho đến nay vẫn chẳng có kết quả gì. Chỉ nhờ ngẫu nhiên mà tôi được gặp nàng lần thứ hai. Hôm ấy tôi đang đánh xe ngựa đi dạo dọc bờ sông thì thấy có một chiếc thuyền chở một người đàn ông và một người đàn bà trôi xuôi dòng rất nhanh, như thể bị luồng nước cuốn đi. Chỉ một phút sau chiếc thuyền bị mắc cạn vào một cồn cát. Tôi liền mượn một chiếc xuồng ở ven sông và vội chèo ra giúp hai người kia. Họ đang cố chèo chống cho thuyền ra khỏi chỗ cạn nhưng không có kết quả gì. Đến gần tôi mới biết đó chính là người con gái xinh đẹp kia và cha nàng.

- Quả thật câu chuyện của cậu với nàng tiên ấy có hương vị của một truyện cổ tích hoang đường.

- Thế nhưng lại là sự thật thuần túy đấy, - Alvaro nói. - Vì áo quần họ đều ướt sũng và lấm bùn, tôi mời họ lên xe ngựa. Sau khi phân vân lưỡng lự hồi lâu, họ đành nhận lời và tôi đã đưa họ về đến tận nhà. Họ đã mời tôi vào nhà chơi một lát, nhưng với một thái độ hết sức lúng túng và ngượng ngập...

- Nói tóm lại, - Geraldo ngắt lời, - cậu yêu người con gái ấy rồi phải không?

- Chứ gì nữa! - chàng thanh niên thốt lên. - Tôi yêu nàng say đắm... Và tôi có những lý do để tin rằng nàng cũng chẳng phải hoàn toàn dửng dưng với tôi.

- Tôi hy vọng cho cậu rằng đó không phải là một cô gái giang hồ đi khắp đó đây để mong tìm một tấm chồng giàu có. Lối sống ẩn náu và cái không khí bí ẩn bao quanh ý trung nhân của cậu có phần đáng nghi ngại đấy.

- Nhỡ họ là những tội phạm đang bị cảnh sát truy nã thì sao? - có ai hỏi.

- Hay là những người làm bạc giả?

- Tôi bao giờ cũng nghi ngờ, - Geraldo nói tiếp, - khi thấy một người đàn bà xinh đẹp đi xa nhà cùng với một người đàn ông tự xưng là anh hay bố cô ta. Ông bố của cô gái xinh đẹp kia - nếu ta cứ cho đó là ông bố thật - rất có thể là một gã ma cô đang tìm cách lợi dụng sắc đẹp của con gái để mưu lợi.

- Trời ơi! Xin các cậu nể mặt tôi một chút chứ! - Alvaro kêu lên. - Giá tôi biết những lời tôi nói về cô ấy có thể gợi lên những lời bình luận ô trọc đến thế thì đời nào tôi lại kể với các cậu, dù chỉ là một chi tiết nhỏ! Các bạn nhầm to rồi các bạn ạ, hoàn toàn không phải thế đâu. Chỉ lát nữa thế nào các bạn sẽ có dịp biết nàng, và đến lúc ấy các bạn sẽ tự suy xét lấy. Chắc chắn là các bạn sẽ kinh ngạc. Tôi chỉ lo có một điều là tất cả các bạn của tôi hiện nay đến lúc ấy sẽ đều biến thành những kẻ tình địch của tôi.

- Về phần tôi, - một chàng thanh niên nói, - cậu có thể yên tâm. Tôi không bao giờ có thể thích những cô gái bí ẩn.

- Còn tôi, - một người khác đệm theo, - tôi lại rất sợ các bà tiên!

- Có một điều tôi không hiểu nổi, - Geraldo nói. - Làm sao một con người đã quyết sống ẩn dật như thế lại có thể quyết định ra khỏi nơi ẩn náu và nhận lời đến dự một buổi dạ hội của giới giao tế thượng lưu?

- Tôi đã phải chật vật khổ sở lắm mới thuyết phục được nàng, - Alvaro đáp. - Tôi đã gần như phải cưỡng bách nàng, sau khi dùng đủ mọi cách để thuyết phục nàng rằng một người xinh đẹp như nàng không thể nào sống ẩn dật mãi được. Tôi không phải là một anh chàng cả ghen cứ khư khư giữ kín cái kho báu của lòng mình, và tôi xin quả quyết với các bạn rằng tôi đưa ra hàng ngàn lý lẽ để thuyết phục hai bố con. Nhưng cả hai người đều dứt khoát từ chối việc xuất hiện ở nơi đô hội, viện ra đủ các lý do để cáo lỗi. Cuối cùng tôi đã phải dùng đến một mưu chước tinh vi. Tôi đã nói khéo để cho họ hiểu rằng cách sống ẩn dật của họ, việc họ tránh né mọi sự tiếp xúc với dân cư trong thành phố, đã bắt đầu khiến cho người ta dị nghị. Tôi khẳng định rằng có nhiều người xì xào bàn tán đủ điều, và ngay cả cảnh sát cũng bắt đầu nhìn hai cha con bằng con mắt nghi ngờ. Toàn là những chuyện bịa đặt, nhưng nghe cũng có lý.

- Có lý quá đi chứ! - Geraldo bình luận.

- Tôi đã gợi ý cho hai người hiểu, - Alvaro nói tiếp, như không nghe thấy câu bình luận của bạn, - rằng họ nên làm cho những lời dị nghị phải câm bặt đi bằng cách nhận lời lui tới giao thiệp với những người cùng giới. Và cuối cùng cái mẹo của tôi đã có kết quả.

- Chính điều này lại làm cho tình thế của họ thêm nghiêm trọng và xác nhận những mối nghi ngờ của tôi - Geraldo nói. - Nếu họ quả thật là người lương thiện thì họ đã chẳng coi những lời xì xào bàn tán kia vào đâu và vẫn tiếp tục sống theo ý thích của mình.

- Những mối nghi ngờ của cậu chẳng có lấy một chút căn cứ nào, Geraldo ạ. Đó là những con người không có được bao nhiêu gia sản, cho nên họ tránh những mối giao thiệp trong một xã hội chỉ quen trọng những người giàu sang... Nhưng kìa, họ đến đây rồi. Các bạn cứ nhìn mà xem.

Quả nhiên đúng lúc ấy, một thiếu nữ đẹp, lộng lẫy bước vào phòng bên cạnh một người đàn ông đứng tuổi, dáng người cao lớn oai vệ. Alvaro vội vàng chạy ra đón họ. Chàng vội vã chào hai vị khách quý:

- Kính chào Don Anselmo! Kính chào tiểu thư Elvira! Chúng tôi chờ hai vị đã lâu... chúng tôi mừng quá!

Đoạn chàng trai đưa cánh tay cho Elvira vịn, và cả ba người cùng đi vào gian phòng khách, nơi tụ tập những thành phần ưu tú nhất của giới thượng lưu thành phố này.

Các bạn của Alvaro tản ra để nhường lối cho cô thiếu nữ. Cả đám tân khách đều chú mục vào nàng, và chưa chi nàng đã trở thành đề tài của tất cả những câu chuyện đang mở ra trong phòng khách.

- Người đâu mà duyên dáng quá!

- Dáng dấp như một bà hoàng!

- Chao! Đôi mắt!

- Lại mái tóc nữa!

- Vừa trang nhã lại vừa kín đáo làm sao! Thật là quý phái! - mấy người bạn của Alvaro thì nhau trầm trồ. Họ đã lập tức bị hình ảnh nàng chinh phục. Geraldo hỏi:

- Các bạn có để ý thấy cái nốt ruồi rất xinh ở má bên trái cô ấy không? Alvaro nói đúng, cô ý trung nhân sẽ át hết tất cả các giai nhân mỹ nữ ở phòng khách này. Ngoài nhan sắc lộng lẫy ra, cô ta lại còn có được sức quyến rũ của sự xa lạ, của sự bí ẩn bao quanh cô ta. Phải làm thế nào nhìn thật gần mới được!

Một lát sau, Alvaro trở về với nhóm bạn, nói:

- Các bạn ạ, xin mời các bạn theo tôi. Tôi muốn giới thiệu các bạn với Dona Elvira để chấm dứt hẳn những mối hồ nghi phi lý của các bạn. Mặc dầu tôi biết chắc là chỉ riêng sự xuất hiện của nàng thôi cũng đã làm cho các bạn thay đổi ý kiến rồi, - chàng nói thêm với nụ cười hóm hỉnh.

Bốn người bạn liền nhập vào đám tân khách. Họ chen vai với những thiếu nữ ăn mặc sang trọng, đeo những món trang sức rực rỡ. Các cô đều đang bàn về Elvira, nhưng cách bình phẩm của họ có phần khác giới đàn ông.

- Adelaida này, chị có thể nói cho chúng tôi biết cô thiếu nữ đi bên cạnh Alvaro kia là ai không?

- Đây là lần đầu tôi trông thấy cô ta. Hình như không phải người ở đây.

- Chắc chắn là không phải. Cô ta có vẻ ngơ ngác quá. Dường như cô ta chưa bao giờ đặt chân đến một phòng khách thịnh.

- Chị đã nhìn rõ cách ăn mặc của cô ta chưa? Thật kinh khủng! Con hầu phòng nhà tôi ăn mặc còn khá hơn. Chắc Emilia biết cô ta là ai đấy nhỉ?

- Tôi ấy à? Làm sao tôi biết được? À mà phải, hôm trước Alvaro vừa nói chuyện với tôi về cô ta. Anh ấy nói cô ta đẹp lắm. Tôi thì lại không thấy thế. Xinh thì đúng là có xinh. Nhưng chỉ thế thôi.

- Alvaro bao giờ cũng thái quá. Với lại cứ hay bị cái mới làm quáng mắt. Cậu ta kiếm đâu ra cô gái ấy thế?

- Cô ấy từ miền Nam đến thì phải, giống như các loài chim hậu điều ấy. Kể ra cũng không đến nỗi nào.

- Giá đừng có cái bớt đen kia trên má thì đỡ hơn.

- Trái lại! Chính nhờ cái nốt ruồi ấy cô ta mới có duyên lên được chút ít.

- Ô! Xin lỗi chị nhé, tôi quên mất là chị cũng có một cái nốt ruồi như thế. Nó rất hợp với chị, trông rất dễ thương. Nhưng quả tình cái nốt ruồi của cô ta thì lại quá to. Đó không phải là nốt ruồi, mà là nốt ong bầu.

- Nói cho đúng ra, tôi trông chưa được rõ. Ta hãy lại gần xem cho kỹ hơn.

CHƯƠNG XI

Alvaro thuộc loại người tốt số được thiên nhiên ưu đãi, phú cho hàng ngàn đức tính ưu việt. Là con một của một gia đình giàu có, chàng mất bố mẹ vào tuổi hai mươi lăm và trở thành chủ nhân của một gia tài rất lớn.

Người tầm thước, cân đối, dung mạo khôi ngô, chàng thu phục được nhiều thiện cảm nhờ tính cách nồng nhiệt và tấm lòng cao thượng. Tuy chưa phải là người có văn hoá cao, chàng có được một trí thông minh nhạy bén và một nhãn quan sáng suốt. Vốn biết rằng tài sản chỉ là kết quả của sự tình cờ, và sự giàu sang chỉ là chuyện nhất thời, chàng cho rằng ở đời cần có nghề nghiệp vững vàng, cho nên quyết tâm đầu tư học luật. Lúc đầu chàng thấy thích thú với ngành này, nhưng rồi lại phát chán và cuối cùng bỏ hẳn. Vốn ham mê các vấn đề chính trị và xã hội, chàng rất thích các lý thuyết cải tạo cuộc sống nhằm xây dựng một thế giới lý tưởng. Chàng thường tuyên bố rằng các luật lệ và các thiết chế xã hội hiện hành đều dựa trên những quan niệm sai lầm và những định kiến phi lý. Bản thân chàng khước từ mọi thứ đặc quyền, mọi thứ vinh hoa và lớn tiếng truyền bá những tư tưởng tiến bộ. Nói tóm lại, chàng là một người có tư tưởng khoáng đạt, bênh vực chủ nghĩa cộng hoà và có lẽ cả chủ nghĩa xã hội nữa.

Đã thế, dĩ nhiên là chàng phải chủ trương xoá bỏ chế độ chiếm hữu nô lệ. Được thừa hưởng một di sản gồm có một số lớn nô lệ, chàng vội vàng trả tự do cho họ ngay từ đầu. Tuy vậy, biết rõ rằng chuyển đột ngột từ thân phận phục tòng tuyệt đối sang cuộc sống hoàn toàn tự do là một điều khá nguy hiểm đối với con người, Alvaro đã thành lập trong một địa phận của chàng một công xã giao cho một người thuộc hạ thân tín cai quản. Đó là một cách thu xếp khôn ngoan có nhiều lợi ích cho những người mới được trả

tự do, cho xã hội và cho bản thân chàng. Những khoảnh đất canh tác đã được chia cho những người mới được giải phóng. Họ trở thành những người lính canh, có bốn phận phải tuân theo những công lệ nhất định. Các công xã này ngăn ngừa cho họ khỏi rơi vào tình trạng ăn không ngồi rồi, khỏi nhiễm những thói hư tật xấu và khỏi rơi vào tội ác. Nó bảo đảm cho họ đủ sống, lại có thể thu được một số tiền trong đó họ trích một phần nộp cho Alvaro.

Vốn là người có những cách suy nghĩ độc đáo gần như đến mức gàn dở, Alvaro lại còn tham gia một giáo phái gọi là quakers, nổi tiếng là khổ hạnh và thanh bạch. Tuy vậy, chàng vẫn ham thích những lạc thú ở đời, thích sinh hoạt và ăn mặc sang trọng, thích giao du với nữ giới. Nhưng tình cảm của chàng đối với bạn gái xưa nay phần lớn đều có tính chất tinh thần, vô tư. Kể cho đến lúc này Alvaro chưa bao giờ gặp được một người đáp ứng với cái quan niệm về tình yêu lý tưởng mà chàng vẫn ấp ủ.

Những đức tính nói trên làm cho Alvaro trở thành đối tượng hâm mộ và khao khát của khá nhiều thiếu nữ con nhà. Nhưng tuy chàng vẫn tỏ ra nhã nhặn và ân cần đối với họ, chưa có một người nào làm rung động trái tim chàng.

Ta có thể dễ dàng hình dung nổi kinh ngạc và thất vọng của các cô gái đẹp ở Recife khi họ phát hiện ra rằng Alvaro đặc biệt quan tâm đến người thiếu nữ xa lạ này. Trong một buổi tiếp tân trước đây, cũng trong phòng khách này, Alvaro đã nói về Elvira với những lời ca ngợi hân hoan đến nỗi họ đều phải lấy làm lạ. Trong khi chờ đợi để biết rõ thêm, lẽ tự nhiên là họ không thiếu lời chế giễu người thiếu nữ chưa quen biết và người kị sĩ của nàng. Đến khi họ biết Elvira, họ thấy ghen tị dữ dội với nàng. Nhan sắc của Elvira không thể nào phủ nhận được. Vẻ khiêm nhường và tính e lệ của nàng không hề làm suy giảm vẻ duyên dáng tự nhiên của nàng. Ngay cách ăn mặc giản dị của nàng, tương phản hẳn với những cách trang phục sang trọng ở xung quanh, cũng chỉ làm nổi bật những đường nét yêu kiều của nàng mà thôi.

Cái ấn tượng đẹp đẽ mà nàng đã gây nên khi xuất hiện trong phòng khách và cách săn đón ân cần của Alvaro, luôn luôn chú ý làm tôn những ưu thế của nàng, đã xúc phạm sâu xa đến lòng tự ái của các thiếu nữ khác, nhất là tối hôm ấy họ chỉ nhận được của giới đàn ông những cái nhìn dừng đọng, và tệ hơn thế nữa, họ còn trở thành đối tượng của những câu nói đùa không lấy gì làm vinh hạnh đối với họ.

Lòng tràn ngập hân hoan, Alvaro không nhận thấy cái thái độ đối địch của họ đối với Elvira và đối với bản thân chàng. Nhưng Elvira, tính đã vẫn nhút nhát, chẳng bao lâu đã thấy khó chịu trong cái không khí xã giao bề ngoài thì ân cần vồn vã mà bên trong thì ghen ghét đố kỵ này. Nàng kéo ông Anselmo - người đàn ông đứng tuổi cùng đi với nàng sang một phòng khách vắng người, nói:

- Cha ơi, ta hãy ngồi lại trong căn phòng này một lát: ở đây yên hơn. Chao ôi! - Nàng nói tiếp khi hai người đã ngồi xuống, sao ta lại đến cái buổi dạ hội toàn những kẻ giàu sang này làm gì? Cái không khí xa hoa này làm cho con chóng mặt quá. Con trà trộn vào giới thượng lưu như thế này thật là có tội. Cha ạ, như thế này là con đã lừa dối mọi người, con thấy hối hận quá. Nếu các phu nhân và các tiểu thư quý phái ấy đoán được rằng đứa con gái đang khiêu vũ và vui chơi với họ là một con nô tỳ trốn chủ thì sẽ ra sao?... Phải, một con nô tỳ, một con nô tỳ! - nàng đứng phắt dậy, kêu lên. - Con tin chắc rằng mọi người đều đọc được mấy chữ nhục nhã này hằn sâu trên trán con! Ta hãy

trốn khỏi nơi này thôi, cha ạ, trốn đi! Con có cảm giác là mọi người đều chế nhạo con. Con ngạt thở quá. Mình trốn về đi thôi.

Cô gái đáng thương vừa nói vừa thở hổn hển, mắt lo lắng nhìn quanh. Nàng đẩy vào lưng cha, giục giã, giọng đau đớn:

- Ta về thôi, cha, con van cha!

- Con hãy bình tâm lại, - người đàn ông nói. Ở đây không có người nào có thể biết con là ai. Làm sao họ lại có thể tưởng tượng được một chuyện như thế, khi mà trong tất cả các tiểu thư quý tộc kia không có lấy một cô nào sánh được với con về nhan sắc, về duyên dáng và về trí tuệ?

- Chính thế mới phiền đấy cha ạ. Con được mọi người chú ý. Tất cả những cái nhìn tò mò ấy làm con run sợ. Con chỉ muốn mặt đất dưới chân con sập xuống để vĩnh viễn chôn vùi con cho khuất mắt họ.

- Con hãy xua đuổi những ý nghĩ ấy đi. Chính cái thái độ rụt rè và sợ hãi của con mới thật là nguy hiểm. Con hãy cứ phô bày vẻ đẹp và sức hấp dẫn của con ra một cách hồn nhiên không ngượng ngập, con hãy khiêu vũ, nói chuyện, ca hát, con hãy tỏ ra vui vẻ, thoải mái, hưng phấn. Không ai có thể nghĩ con là nô tỳ đâu, họ chỉ có thể nghĩ con là một công chúa ẩn danh mà thôi. Can đảm lên con ạ! Ít nhất con cũng phải cố lấy một buổi tối hôm nay vì đó sẽ là buổi tối cuối cùng của cha con mình ở đây: chúng ta không còn có thể ở lại một ngày nào nữa trong một thành phố đã bắt đầu chú ý quá nhiều đến chúng ta.

- Đúng thế thật cha ạ, thật là tai hại! - cô gái đáp, đột nhiên thấy ngán ngấm vô cùng. - Thế là cha con mình đành chịu cái cảnh phải đi lang thang khắp nơi, phải sống lén lút và lo sợ thường xuyên, như thế hai kẻ tôi đòi đã bị đóng dấu lên mặt. Ôi, phải ra đi con sẽ khổ tâm lắm. Con không biết có một cái gì thật bí ẩn làm cho con lưu luyến chốn này. Nhưng cha nói rất phải, ta phải ra đi thôi. Có lẽ dạo ấy cứ ở lại trang viên mà chết vì nhục hình còn hơn.

Vừa lúc ấy Alvaro nhón nhác bước vào phòng, như thể đang đi tìm ai. Trông thấy Elvira, chàng mừng rỡ reo lên:

- Đây rồi! thế mà tôi cứ tưởng tiểu thư đã biến mất. Tiểu thư không định bỏ đi đấy chứ? Vì nếu thế thì tiểu thư ác quá. Xin Elvira đừng quá kín đáo như vậy. Tại sao lại lánh vào đây, trong khi lẽ ra tiểu thư phải ở phòng khách lớn? Ngoài ấy mọi người đang nâng nặc đòi phải đi mời tiểu thư ra cho bằng được đấy.

- Xin anh lượng thứ cho, - Elvira nói khẽ. - Một đứa con gái như tôi, vốn được nuôi dạy ở một vùng tỉnh lẻ hẻo lánh, không quen dự những buổi dạ hội như thế này, tất nhiên phải cảm thấy mình ngượng ngịu vụng về...

- Ô kìa, không phải thế đâu, tiểu thư sẽ rất chóng quen. Những cuộc vui, những mùi hương, những món xa hoa sinh ra chính là để cho những người như tiểu thư hưởng thụ, Elvira ạ, và Chúa tạo ra sắc đẹp là để mọi người chiêm ngưỡng. Tôi đến tìm cô theo yêu cầu của mấy người bạn. Nhảy valse và quadrille mãi cũng nhàm cho nên các cô các bà thường hát để thay đổi tiết mục. Tôi có khăng định với mấy người bạn là tiểu thư có một

giọng hát tuyệt vời, cho nên họ nhất thiết muốn được nghe tiểu thư hát. Xin tiểu thư tha thứ cho tôi đã để lộ tài năng của tiểu thư.

- Trời ơi, anh Alvaro! Tôi mà hát trước một cử tọa tinh tế như vậy được sao? Tôi van anh, xin anh miễn cho tôi một cuộc thử thách như vậy. Chính vì nghĩ đến anh mà tôi xin miễn. Tôi vụng về, tôi hát dở, chắc chắn là sẽ làm cho anh thất vọng. Xin anh tránh cho cả hai người một phen nhục nhã, ê chề.

- Đó là những lời thoái thác mà tôi không thể chấp nhận được, Elvira quý mến ạ. Tôi đã từng được nghe Elvira hát, và nếu tôi không biết chắc Elvira có một giọng hát tuyệt vời như vậy thì tôi chẳng dám nói liều như vừa rồi. Tôi van tiểu thư, xin tiểu thư cho chúng tôi được thưởng thức "Khúc hát của người nữ tỳ" mà có lần tôi đã may mắn được nghe tiểu thư hát khe khẽ một đoạn: hôm ấy khúc hát đã làm cho tôi xúc động quá.

- Tại sao lại phải chính bài ấy? Bài ấy buồn lắm.

- Có lẽ chính vì vậy mà tiểu thư hát hay đến thế.

- Thôi cũng được, - Elvira thở dài, - bao giờ cũng vậy: chính những người quý mến mình đều làm khổ mình hơn ai hết...

Cô thiếu nữ sẵn sàng đổi bất cứ cái gì để có thể thoát thân. Trong tình cảnh này mà phải hát thì thật quá sức nàng. Nhưng nàng không lùi bước được nữa. Nhớ lại những lời khuyên của cha, nàng nhẫn nhục đi theo Alvaro. Chàng đưa nàng đến cạnh dương cầm. Elvira ngồi xuống trước cây đàn, giản dị và duyên dáng.

Một đám người tò mò tụ tập quanh chiếc dương cầm. Đàn ông thì háo hức muốn biết là giọng hát của nàng có tương ứng với vẻ đẹp lạ lùng của nàng không, phụ nữ thì hy vọng kẻ kình địch của họ sẽ thất bại trong khi biểu diễn. Elvira lúc bấy giờ lâm vào cái tình thế khó khăn của một danh ca đã có tiếng tăm vững vàng đầu tiên trình diễn trước một công chúng khó tính.

Gian phòng bỗng im phăng phắc. Mọi người đều nín thở chờ nghe. Alvaro lo lắng và xúc động. Về phía mình, Elvira chẳng hề quan tâm đến chuyện mình hát có hay hay không. Giá có thể được, nàng chỉ muốn làm người con gái xấu xí và ngu ngốc nhất trong đám để mọi người quên nàng đi và để cho nàng yên thân. Nhưng nàng lại yêu Alvaro. Nàng vô cùng biết ơn chàng vì đã nồng nhiệt mong muốn lấy nàng làm mẫu mực cho nhan sắc và tài năng trước mắt mọi người. Để làm cho Alvaro vui lòng và để khỏi làm hỏng cái hình ảnh mà chàng đã muốn tạo ra cho nàng, nàng nhất thiết phải hát thật hay. Nàng quên hẳn bản thân, chỉ nghĩ làm sao bảo vệ được uy tín của Alvaro trước đám người này.

Khi đã ngồi vào đàn, đặt mấy ngón tay thon thả lên phím và dạo qua những hợp âm đầu tiên, nàng bỗng thấy mọi sự đều dễ dàng một cách kỳ diệu. Gương mặt nàng, thường ngày vốn phản ánh tính khiêm nhường và ngây thơ, bỗng toả ra một ánh sáng rực rỡ lạ lùng. Lồng ngực với những đường nét yêu kiều của nàng nâng cao lên, lồng lẫy và uy nghi. Đôi mắt nàng tràn đầy một ánh sáng trong trẻo, ngực nàng phập phồng vì xúc động, cổ nàng vươn lên mềm mại như cổ thiên nga. Hơi thở của cảm hứng nghệ thuật như thổi qua gương mặt nàng. Tưởng chừng như nàng là sứ giả của cái Đẹp sắp truyền thông những giai điệu của thiên đường. Elvira thật sự là một nữ hoàng.

Tâm trạng ưu phiền của Elvira có một tác dụng diệu kỳ đối với tiếng hát của nàng. Hai dòng lệ long lanh trên má nàng, và những âm điệu trong trẻo và du dương của giọng hát đượm buồn đã gây nên một nỗi xúc động mạnh mẽ trong một cử tọa vốn thiên về những thú vui hời hợt.

Khúc hát của Elvira là một thành công mỹ mãn chưa từng thấy. Tiếng hát vừa dứt thì những tràng pháo tay dồn dập vang dội khắp gian phòng.

- Thật là thần diệu! - Geraldo reo lên. - Tôi ngỡ như mình đang ở trên thiên đường, đang nghe tiếng hát của các thiên thần!

- Đây là một nghệ sĩ lớn! - Một người khác nói. Giá biểu diễn ở nhà hát thì cô ấy sẽ làm cho cả cô Malibran cũng phải lu mờ, cả thế giới sẽ đòi được nghe tiếng hát ấy. Alvaro nói đúng, một con người như thế không thể nào là một người con gái bình thường. Lại càng không thể là một cô gái giang hồ.

Tiếng đàn sáo lại cử lên, cắt ngang những lời bàn tán. Alvaro đến cạnh Elvira lúc bấy giờ đã trở lại ngồi bên cạnh cha nàng, nói:

- Dona Elvira ạ, xin tiểu thư nhớ cho rằng tiểu thư đã hứa dành cho tôi điệu quadrille sắp tới.

Elvira cố gượng cười và cố xua đuổi cái cảm giác chán nản ghê gớm đã tràn ngập lòng nàng khi rời dương cầm. Nàng cầm lấy lòng tay Alvaro, và hai người nhập vào các đôi nam nữ đang khiêu vũ.

CHƯƠNG XII

Bạn đọc hẳn đã đoán được rằng Elvira chính là nhân vật chính của chúng ta, tức Isaura, và ông Anselmo chẳng qua là Miguel, cha nàng.

Tình cảnh tuyệt vọng của Isaura đã buộc ông quyết định đi trốn một cách vội vàng, bất chấp nguy hiểm. Ông nhớ tới cái số phận cay nghiệt của mẹ Isaura trong một hoàn cảnh tương tự và biết rằng Leoncio, vốn còn dâm dăng hơn cả cha chàng, thừa sức có những hành động tệ hại nhất.

Khi đã mất hết hy vọng chuộc lại tự do cho con gái, ông quyết định dùng số tiền chuộc để giải thoát nàng ra khỏi nanh vuốt của kẻ đã quyết tâm chiếm đoạt nàng. Miguel thừa biết rằng bắt cóc một nô tỳ hay tạo điều kiện cho một nô tỳ bỏ trốn là một tội ác trước pháp luật hiện hành, nhưng không thể nào không cứu con được, không thể nào ông nỡ để cho nó bị một ông chủ vô lương tâm tha hồ hành hạ. Điều đó làm cho ông yên tâm được một phần. Hồi đầu, người cha khốn khổ ấy đã tìm cách báo động cho nhà chức trách biết tình cảnh của Isaura và xin họ che chở cho nàng, nhưng đâu đâu ông cũng vấp phải một lời khước từ: "Những chuyện này không có liên quan đến chúng tôi, ông chỉ mất công vô ích. Và ông nên ngồi yên một chỗ, nếu ông không muốn Don Leoncio truy tố ông trước pháp luật và buộc chúng tôi phải tống giam ông."

Trong khi đó, Miguel vẫn giữ mối quan hệ bí mật với một vài người nô lệ trong điền trang của Leoncio, những người này vẫn còn nhớ tiếc cái thời mà ông còn làm quản lý ở điền trang. Họ vừa kính trọng vừa quý mến ông, và vẫn thường xuyên báo tin cho ông biết về tình hình của Isaura sau khi Don Almeida chết. Cho nên Miguel đã không do dự thi hành tất cả những biện pháp cần thiết để cứu thoát Isaura.

Ta đã biết chuyện hai cha con đi nhờ chuyển tàu do người bạn cũ của ông Miguel chỉ huy lên vùng Bắc ra sao. Khi tàu đi ngang bờ biển Pernambue trên đường đi châu Phi, ông thuyền trưởng cho họ đổ xuống Recife. Tàu sẽ trở lại Brazil trong vòng ba bốn tháng, và ông hứa sẽ ghé lại đưa họ đi bất kỳ nơi nào họ muốn.

Xưa nay chỉ biết nghề làm vườn hay quản lý điền trang, ông Miguel không có được bao nhiêu kinh nghiệm về những nơi đô hội, và không thể tìm một công việc nào khác để có thể ổn định cuộc sống một cách lâu dài. Hơn nữa, ông cũng không đủ sức hình dung hết những hậu quả của cuộc phiêu lưu mà ông đã bắt đắ dĩ lôi cuốn con gái ông vào. Tuy đã nhiều năm chỉ huy nô lệ cho chủ, Miguel chưa từng đối phó với một trường hợp nào tương tự. Quả thỉnh thoảng cũng có một vài nô lệ bỏ trốn, nhưng vì không có cách gì sống, không có nơi nào nương tựa ở bên ngoài điền trang cũ, những người ấy chẳng bao lâu đã bị bắt trở lại. Sau khi đã đến một nơi cách điền trang của Leoncio khá xa, Miguel nghĩ rằng hai cha con có thể sống tương đối yên ổn trong vòng vài tháng trời, miễn là có đề phòng cẩn thận. Trước hết là phải cẩn thận thật kín, đừng để Isaura lọt vào mắt thiên hạ.

Về phía nàng, Isaura, tuy hiểu biết tình thế hơn cha, vẫn sống trong một tâm trạng khá bình thản sau khi đã thấy có một khoảng cách khá xa giữa mình với kẻ thù. Thậm chí đôi khi nàng còn quên khuấy mỗi nguy cơ vẫn đang đe dọa nàng. Tâm trạng bình thản của nàng đã tiêu tan ngay từ khi gặp Alvaro lần đầu. Nàng đã đem lòng yêu mến Alvaro ngay từ buổi ấy, với tất cả sự bỗng bột của một mối tình đầu, và điều đó chỉ càng làm cho tình thế nghiêm trọng thêm.

Trong giọng nói, trong cử chỉ, trong cung cách của Alvaro có một cái gì tôn quý và chan chứa nhiệt tình, làm thành một sức thu hút rất mạnh đối với phụ nữ. Isaura đã bị chinh phục ngay từ cái nhìn đầu tiên của chàng. Nàng yêu Alvaro với sự nhiệt thành và niềm hân hoan của một trái tim trinh bạch, với sự mù quáng và liều lĩnh của một tâm hồn biết say mê cái đẹp, dù có linh cảm rằng mối tình này sẽ là cội nguồn của nhiều nỗi thống khổ và đau buồn.

Vốn ý thức được cái vực thẳm ngăn cách hai người, Isaura biết rõ mình phải che giấu thật kỹ mỗi tình say đắm không thể nào thực hiện được. Phải lừa dối mọi người về thân phận nô tỳ của mình, nàng đã khổ tâm lắm rồi. Bình sinh vốn thành thật và nghiêm khắc đối với bản thân, nàng rất xấu hổ khi phải để mọi người bày tỏ một thái độ kính cẩn mà nàng tuyệt nhiên không có quyền được hưởng, dù cho thái độ đó cũng chẳng có hậu quả thực tế gì. Nhưng nàng cũng phải lặng thinh trước người mà nàng yêu dấu? Liệu nàng có quyền lặng thinh không? Nếu nàng không nói, Alvaro vẫn sẽ không biết gì về thân phận đích thực của nàng, và tình cảm của chàng đối với nàng sẽ mỗi ngày một lớn mạnh thêm. Liệu nàng có quyền để mặc cho nó phát triển như vậy không? Đó chẳng phải là một cái bẫy, một sự phản trắc đê tiện, không xứng đáng chút nào với tâm hồn nàng hay sao? Và nếu một ngày kia chàng biết rõ được sự thật, chẳng phải là chàng sẽ có quyền trách mắng nàng, khinh miệt nàng, đối xử với nàng đúng như đối xử với một đứa nô tỳ gian xảo đó sao?

- Ôi! không thể dễ như thế được, như thế kinh khủng quá, - nàng thường thốt lên trong nỗi hoang mang đến cực độ. - Nếu thế thì thà chết còn hơn. Không, ta không thể dối chàng được, như thế khốn nạn quá. Ta sẽ nói hết cho chàng biết. Lúc bấy giờ chàng sẽ biết là chàng không thể và không được yêu ta, nhưng ít ra chàng sẽ không thể khinh miệt ta. Một con nô tỳ biết xử sự một cách trung thực có quyền được kính nể. Ta phải nói hết sự thật cho chàng biết.

Đó là những điều mà lương tâm mách bảo cho nàng, nhưng cứ mỗi lần có dịp nói chuyện nghiêm trang với Alvaro nàng lại không sao có đủ can đảm để nói sự thật với chàng. Sở dĩ như vậy là vì Isaura không nỡ đành lòng tự mình chấm dứt giấc mộng đẹp đang giúp nàng quên đi cái thân phận thảm hại của nàng. Lúc bấy giờ nàng chỉ còn biết có một điều: giờ phút này nàng đang yêu và đang được yêu.

Nàng tự nhủ: Mình hãy kéo dài thêm một ngày nữa niềm hạnh phúc này, niềm hạnh phúc mà chưa bao giờ mình hy vọng được hưởng. Mình khác nào những người bị tù chung thân được người ta đưa ra khỏi ngục thất vài giờ để lên sân khấu đóng những vai vua chúa, rồi lại đưa vào ngục thất và vĩnh viễn quên đi. Chẳng lẽ không thể nào để cho người tù khốn khổ kia kéo dài giấc mộng để vương thêm một chốc lát hay sao. Đến khi cần, bao giờ bắt hắn trở về cũi thực cũng vẫn kịp.

Hết lần trì hoãn này đến lần tự dằn vò khác, tình trạng này kéo dài cho đến hôm Alvaro ép hai cha con nàng phải đến dạ hội.

Bấy giờ Isaura đã hiểu ra rằng nàng không thể dấu diếm Alvaro lâu hơn nữa. Nếu vẫn còn dối trá, nàng sẽ vĩnh viễn mất danh dự. Làm sao một con nô tỳ trốn chủ lại có thể nhận lời đến dự một dạ hội như thế này, bên cạnh một kỵ sĩ hào hoa phong nhã và trước mặt toàn giới thượng lưu của một thành phố lớn? Như vậy quả thật là quá vô ân bạc nghĩa với người đã tỏ ra bao dung tế nhị và đầy thiện chí đối với nàng!

Nhưng ông Miguel, quá lo sợ trước lời bàn tán của Alvaro, đã tự nhận thấy có bốn phận nhận lời mời của chàng, và Isaura đã lặng thinh không nói: hai người đàn ông liên nghĩ rằng đó là một biểu hiện của sự bằng lòng. Họ đã lầm. Lúc bấy giờ Isaura đang hoang mang đến cực độ. Nàng muốn nói quá mà không sao nói được. Nàng thầm tự nhủ:

- Mình thật là hèn nhát! Giá cha mình lĩnh lấy bốn phận nói cho chàng biết những điều mà mình không thể nói ra...

Nàng bám lấy ý nghĩ này như người sắp chết đuối vớ được một mảnh ván, và trước khi đành tâm để cho mối tình của mình chìm trong ô nhục, nàng muốn thử cầu may lần cuối cùng nữa. Khi Alvaro đã ra khỏi cổng vườn, nàng nói với cha giọng quả quyết:

- Cha ơi! con không đi dự buổi dạ hội đâu. Con không muốn đi, và không nên đi.

- Con không muốn đi sao? - Miguel ngạc nhiên hỏi lại. - Sao ban nãy khi Alvaro còn ở đây con không nói? Ta đã trót hứa rồi còn gì?

- Ta sẽ tìm ra một cái cớ nào đấy - nàng hăm hờ đáp. Cũng dễ thôi. Cha cứ đến gặp anh ấy và nói rằng con đã không có đủ can đảm để khước từ. Cha cứ nói con là thứ người gì, thế là xong hết.

Isaura tái mặt trong khi nói câu vừa rồi, và giọng nàng lạc hẳn đi. Những lời lẽ ấy, nàng như thể phải nỗ lực từng tiếng một trong tim ra mới nói lên được. Cha nàng nhìn nàng, kinh hãi.

- Con nói gì thế Isaura? Ông thốt lên. - Sao con nhợt nhạt hẳn đi như thế. Con thấy khó ở à? Chắc con sốt?

- Con vẫn khoẻ, cha ạ. - Isaura cố trấn tĩnh lại. - Con chỉ muốn cha đến gặp Alvaro và nói cho anh ấy biết hết mọi chuyện.

- Con điên rồi hay sao? Con tưởng cha muốn thấy con ở tù hay bị trả về cho chủ, con muốn rằng cha phải bó tay nhìn con bị con quỷ ấy hành hạ đến chết hay sao? Isaura ạ, cha van con, đừng bao giờ nói với cha những điều như thế. Chẳng nào cha còn sống, cha sẽ làm đủ mọi cách để cứu con.

- Cứu bằng cách lừa dối, bằng những hành động bất lương sao? Cô gái thốt ra một cách chua xót. - Cứu con bằng cách làm cho con mất hết danh dự sao? Làm sao con có thể để cho Alvaro giới thiệu con với mọi người như một người tự do mà không phạm tội lừa dối? Khi anh ấy và các bạn anh ấy biết được rằng người con gái vừa khiêu vũ với họ là một con nô tỳ trốn chủ, thì cơ sự sẽ ra sao?

- Con im đi, Isaura! - ông già van nài, sửng sốt trước thái độ quyết liệt của con gái. - Cha van con, con đừng nói to như thế. Họ sẽ không bao giờ biết gì hết. Chúng ta sẽ rời thành phố này trong thời hạn ngắn nhất. Ngay sáng mai, nếu cần. Ta sẽ xuống thuyền tàu đầu tiên và ta sẽ đi thật xa, sang Hợp chủng quốc chẳng hạn. Ở đây con không còn ai làm gì mình được nữa. Với sức lao động của cha và với những tài năng của con, chúng ta sẽ không lo túng thiếu...

- Con không sao chịu nổi cái ý nghĩ rằng con sẽ đi xa hẳn nơi này mà không may may hy vọng có ngày trở lại, - Isaura nói khẽ.

- Nhưng nếu Alvaro biết thân phận thực của con và những nguyên nhân đã buộc cha con mình phải đi trốn, anh ấy chắc sẽ sẵn lòng giúp đỡ: từ trước tới nay, anh ấy vẫn tỏ ra đầy thiện chí đối với con mà.

- Biết thế nào được? Biết đâu anh ta lại chẳng là người đầu tiên đi tố giác với cảnh sát, vì cho rằng mình bị lừa dối và bị xúc phạm đến danh dự? Không, Isaura ạ, không thể được. Dù là Alvaro hay bất kỳ ai, cũng không thể để cho người ta biết sự thật được. Nếu không, cha con mình sẽ nguy mất. Con hãy lấy lại can đảm đi, con ạ. Ta phải đến dự buổi dạ hội này, không có cách nào khác. Chẳng bao lâu nữa ta sẽ đi thật xa. Đến lúc ấy dù họ có biết con là ai thì cũng chẳng sao cả. Không ai còn có thể lần ra được dấu vết của chúng ta. Con hay lo sợ hãi huyền quá, Isaura ạ! Họ có biết con là thế nào đâu mà cảm thấy bị xúc phạm? Con có làm gì hại đến ai đâu?

- Chắc chắn là cha nói rất phải, cha ạ. Nhưng con e rằng con không đủ có can đảm để đến dự dạ hội đâu.

- Phải đến con ạ, phải đến thôi. Nếu ta không đến, nếu ta bỗng dưng mất tích, tất cả những mối hồ nghi sẽ được xác nhận, và họ sẽ cho cảnh sát đuổi theo ta. Con chịu khó

đến đi con ạ, sự hy sinh này còn khả dĩ hơn cảnh tù tội, nhục hình và cái chết đang chờ con ở nhà thẳng Leoncio - hơn gấp nghìn lần.

Isaura không đáp. Những lời lẽ của cha nàng làm cho nàng thấy ngã lòng thoái chí hoàn toàn. Nàng hoang mang bối rối quá. Không còn biết nghĩ ra sao nữa. Thậm chí nàng như quên hẳn buổi dạ hội. Bản chất ngay thẳng của nàng không cho phép nàng tiếp tục dối trá. Một linh cảm mơ hồ tràn vào lòng nàng. Chị nàng đã quyết, và nàng cứ thăm nhắc đi nhắc lại mãi trong lòng: "Không, ta sẽ không đi!"

Nhưng một lát sau, nàng lại phân vân. Những lý lẽ của cha nàng, nàng thấy là đầy lương tri. Hay nàng muốn gặp lại Alvaro một lần cuối? Nàng thấy cõi lòng tan nát khi nghĩ rằng ngày mai đã phải rời xa thành phố này, đã phải vĩnh viễn xa Alvaro, mà không được từ biệt chàng, không được nói cho chàng biết mình là ai, và sẽ đi đâu. Ra đi mà không được ôm lấy chàng để hoà hai dòng nước mắt lại trong giây phút giã từ chàng để bước vào một cuộc đời vô định và vô hy vọng, một cuộc đời gian nan đây nay đây mai đó, luôn luôn lo sợ bị phát giác và bị bắt trở về với thân phận nô tỳ - tất cả những ý nghĩ làm cho nàng vô cùng kinh hãi. Nhưng dù sao cha nàng cũng nói đúng: không còn cách nào nữa.

Thế mà ngay trước mắt lại hiện ra cái triển vọng rất gần gũi của một đêm vui tràn đầy ánh sáng và hạnh phúc, một đêm huyền diệu trong đó nàng có thể uống đến say sưa những lời âu yếm của người mà nàng yêu dấu, trong đó nàng được trao đổi với chàng những cái nhìn đắm đuối, được cảm thấy hơi ấm của bàn tay chàng, được nghe thấy nhịp đập rộn rã của một trái tim chỉ rung động vì mỗi một mình nàng. Phải, một đêm như thế đáng giá cả một cõi vĩnh hằng - dù sau đó chỉ còn là lo sợ, nhục hình và chết chóc.

Ta cũng cần phải nói rằng Isaura hoàn toàn có ý thức về sức quyến rũ của mình, và tình yêu của một chàng trai tôn quý như Alvaro đối với nàng không phải chỉ là do sắc đẹp của nàng mà có, cũng không phải là một dục vọng thoáng qua mà quả là biểu hiện một mối tình sâu đậm và chân thành. Và điều đó làm cho lòng nàng tràn ngập niềm tự hào. Nàng tự nhủ:

- Ta tin chắc rằng ta xứng đáng với mối tình của Alvaro. Nếu không, con người thông minh ấy đã chẳng yêu ta. Và nếu ta đã xứng đáng với mối tình ấy thì tại sao ta lại không xứng đáng được có mặt giữa đám người thanh lịch kia? Ác tâm của con người liệu có thể phá huỷ những gì tốt đẹp trong công trình sáng tạo của Thượng đế không?

Trong khi Isaura tự vấn như vậy, cha nàng đi bách bộ ở ngoài vườn. Nàng bèn ra gặp cha, âu yếm cầm lấy cánh tay ông và nói khẽ:

- Con sẽ đi.

Nàng nói câu đó với một giọng khấn nguyện và quả quyết, như một con vật hy sinh quyết định chấp nhận cái chết trên bàn thờ tế thần.

- Con sẽ đi, - nàng nhắc lại.

CHƯƠNG XIII

Xin bạn đọc đừng nghĩ rằng buổi dạ hội mà chúng ta đang dự ban này đã kết thúc.

Chẳng qua chúng tôi đã dừng lại một lát để trình bày những nguyên nhân đã rút cuộc khiến cho nàng Isaura của chúng ta quyết định đến dự dạ hội, và giúp cho độc giả hiểu rõ hơn sự yếu đuối của một tâm hồn.

Lúc bấy giờ, không khí tương bừng của buổi dạ hội cũng đã có phần giảm sút. Những tràng vỗ tay hân hoan đã đón mừng khúc hát của Isaura quả có làm cho các giai nhân có mặt hơi phiền lòng. Bể bàng khi thấy các kỹ sĩ của mình phủ phục trước người mà họ đã nhận là hoa hậu của buổi dạ hội, các cô các bà không chịu ra khiêu vũ nữa. Một không khí im lặng khá nặng nề đã kế tiếp theo sự hồ hởi vui tươi ban nãy. Trong các gian phòng hình thành những nhóm người đứng bàn tán to nhỏ như đang mưu tính điều gì.

Một làn sóng bất mãn lan đi trong đám thiếu nữ, nghe như có tiếng sấm ầm báo hiệu một cơn giông. Tưởng chừng như họ đã có ý nghi ngờ rằng người con gái kiêu diễm và tài hoa có một không hai kia, người đã làm cho nhan sắc của họ lu mờ hẳn, chỉ là hạng tôi đòi. Nhiều cô đã ra về, đặc biệt là những cô tự thấy có ít quyền lợi đối với trái tim của Alvaro. Bị hạ nhục vì sự thành công của Isaura và tự thấy mình không đủ sức đua tranh với nàng, họ muốn bỏ đi để giấu kín nỗi hổ thẹn của một cuộc bại trận quá rõ ràng.

Tuy vậy vẫn có mấy người phụ nữ đủ bao dung để thừa nhận một cách thành thật những ưu thế của Isaura và khâm phục nàng không chút dè dặt. Nhờ họ, buổi dạ hội dần dần trở lại rộn ràng vui vẻ như trước.

Giàn nhạc cử một điệu nhảy quadrille, và Isaura vịn cánh tay Alvaro đi ra vũ trường.

Ta hãy để hai người trẻ tuổi tận hưởng cái hạnh phúc mong manh của họ, để đi sang một căn phòng khách nhỏ có bày mấy cái bàn đánh bài và mấy cái tủ buýp-phê đựng rượu vang và rượu mùi. Cách phòng khiêu vũ một khung cửa luôn luôn mở rộng, gian phòng này gần như chỉ chứa toàn đàn ông, phần nhiều còn trẻ măng, hầu hết là sinh viên đại học, và đều là môn đệ của Byron. Sở thích của họ thiên về những lạc thú của giới xã giao, về rượu ngon và đàn bà đẹp, nhưng họ sẵn sàng khẳng định rằng không bao giờ họ từ bỏ một ly sâm-banh hay một miếng xì-gà ngon vì một đôi mắt thiếu nữ, dù đôi mắt đó có kiêu diễm nhất thế gian chăng nữa. Họ rất thích ngâm nga, bằng văn vần hay văn xuôi, những câu chuyện tình mà họ đã trải qua rất nhiều lần trong quãng đời niên thiếu - những cuộc tình đã thiêu huỷ linh hồn của họ và làm cho họ vĩnh viễn thoát khỏi cái bệnh si tình. Và mặc dầu họ luôn luôn tỏ ra khinh miệt cái hào nhoáng hời hợt của những cuộc tụ họp như thế này, người ta có thể biết chắc rằng hễ có nơi nào có dạ hội là bao giờ cũng có đủ mặt bọn họ.

Trong bọn họ có một người sẽ thu hút sự chú ý của ta trong chốc lát, vì người này có một vai trò riêng trong đoạn chuyện sắp tới. Hẳn khác các bạn hãnh một cách khá rõ rệt, trước hết là vì cái phong thái rất dung tục của hãnh. Trông hãnh có thể đoán hãnh lớn hơn các bạn mười tuổi. Khuôn mặt hãnh rộng chiều ngang, và có những nét thô lỗ thường là dấu hiệu của sự đần độn. Đồng thời cái dáng dấp quê kệch của hãnh cũng để lộ những bản năng hung hãn, tính ích kỷ và đê tiện. Nhưng đặc trưng rõ nét nhất của tính cách

hắn, hiện ra rõ mồn một trong từng cử chỉ, từng khoé nhìn của hắn là một sự tham lam bỉ ổi.

Là sinh viên từ mười lăm năm nay, không có nguồn thu nhập nào ngoài món tiền đáng ngờ thu được nhờ công việc quản lý một tiệm rượu, hắn tên là Martinho.

Lúc bấy giờ một chàng thanh niên ngồi vào bàn nói:

- Các bạn có muốn làm vài ván poker trong khi lũ ngốc kia khiêu vũ không?

- Cũng được, - một người khác nói. Dù sao cũng vẫn thú vị hơn là ngồi nhìn mấy gã kia ngây ngất trước nàng Dulcinen của họ. Cậu chơi không, Martinho?

- Lẽ ra tớ cũng sẵn lòng, - Martinho đáp, - nhưng tớ đang bận chơi một ván bài khác, thu lợi hơn nhiều, mà lại không sợ thua.

- Cậu muốn nói gì thế?

Thử đoán xem! Ai đoán được, tớ sẽ thết một bữa nhậu trong một tiệm ăn sang nhất của thành phố.

- Bỏ đấy nhì! Cậu bảo chúng tớ làm sao mà đoán ra được kia chứ?

Martinho do dự một lát rồi mới trả lời.

- Lại đây tớ nói cho mà nghe.

Hắn rút trong túi ra một tờ giấy.

- Đây là một tờ thông báo ngăn về vụ đào tẩu của một con nô tỳ.

- Thế thì sao nào. Để thường cậu đã trở thành mỗ toà hay thẩm phán rồi?

- Đừng có cười. Cậu không chú ý đến tờ yết thị to tướng gửi từ Rio de Jancino đến sao? Tờ "Thương nghiệp nhật báo" đã cho dán khắp thành phố rồi đấy.

- Tại sao cậu lại muốn chúng tớ chú ý đến những chuyện như vậy?

- Tại vì đây là một vụ rất lạ, - Martinho nói. - Và lại món tiền thưởng không phải là nhỏ.

- Tội nghiệp cho cậu, Martinho ạ, cái thói ham tiền sẽ rất tai hại cho cậu đấy! Bây giờ cậu lại xoay sang cái trò đi tróc nã mấy con nô tỳ trốn chủ trong các phòng khách đấy à? Có thật cậu hy vọng sẵn được thứ mồi ấy ở đây không?

- Rồi sẽ biết. Tớ có đủ cơ sở để tin rằng cái mẫn cảm của tớ không lừa tớ đâu. Cứ giả dụ đây là một ván cờ vua, và tớ vừa ăn con hoàng hậu... Tiền sẽ vào túi tớ hết. Tớ đã nghe rõ tiếng lèng xèng của mấy đồng vàng trong món tiền thưởng rồi. Thật đúng lúc quá, vì công chuyện làm ăn dạo này không lấy gì làm phát đạt.

Martinho rời bàn ra đứng cạnh cửa, ngắm nghía hồi lâu những cặp nam nữ đang khiêu vũ, chốc chốc lại nhìn xuống tờ giấy.

- Hẳn làm cái gì thế nhỉ? - Một chàng thanh niên thốt lên. Nãy giờ họ không sao tập trung sự chú ý vào ván bài được, vì cứ mãi quan sát những cử chỉ kỳ dị của Martinho.

- Chắc hẳn hẳn ta mất trí rồi, - có ai nhận xét. - Đi tìm một con nô tỳ trong một buổi dạ hội cơ chứ! Câu chuyện của hẳn thật quá lố lăng. Nếu cần đi tìm một công chúa, chắc hẳn sẽ mò vào các nhà ổ chuột...

- Có lẽ hẳn đang theo dõi bọn đầy tớ, các cô hầu phòng.

- Có thấy cô hầu phòng nào đâu? Vả lại hình như hẳn chỉ quan tâm đến mấy người đang khiêu vũ.

- Thôi để mặc cho nó làm trò khi, - một người khác nói. - Ta cứ chơi đi.

Vừa lúc ấy, Martinho quay về phía các bạn.

- Đúng cô ta rồi! - Hẳn reo lên. - Chắc chắn là cô ta rồi!

- Cô ta là ai?

- Là con nô tỳ ấy, thưa các ngài, con nô tỳ đào tẩu! Nó kia kìa, đang khiêu vũ với Alvaro.

Cậu định đưa trò đùa của cậu đến đâu nữa thế, Martinho? Dù sao, nếu cậu nói đúng thì buổi dạ hội này sẽ là buổi vui nhộn nhất năm nay... Coi chừng đừng làm cho chúng tớ cụt hứng đấy.

- Các ngài cứ tha hồ mà cười đi. Nhưng tôi xin báo để các ngài biết rằng không khí đã sực mùi bi kịch.

- Bi kịch ư? Thế thì lại càng thú vị! Nói tiếp đi Martinho?

- Được. Vậy thì hãy nghe đây, rồi thử nói xem, đây có phải là chuyện đùa không?

Hẳn ngồi xuống ghế, mở rộng tờ giấy cắt trong báo mà hẳn vẫn cầm ở tay ra, và chuẩn bị đọc. Đám thanh niên quây lại thành một vòng xung quanh hẳn.

- Nghe cho kỹ đây, - hẳn mở đầu, - còn hay hơn cả Illiade ấy!

- Nào đọc đi, Martinho, đọc đi.

- Xin có ngay, thưa các ngài!

"Một nô tỳ tên là Isaura đã trốn khỏi điền trang của Don Leoncio Gomes da Fonisca, gần thị trấn Campos thuộc vùng Rio de Janeiro. Những cuộc truy tìm đang được tiến hành. Nhận dạng đặc điểm của thị như sau: nước da trắng như người gốc châu Âu, mắt to và đen, tóc dài cùng màu như thế, hơi lượn sóng, đường nét đôi môi đẹp, răng trắng và đều, mũi cao nhưng mảnh, người thon thả, cao dong dỏng. Một nốt ruồi đen trên má

trái, một vết bông cũ ở phía trên vú bên phải. Ăn mặc trang nhã. Hát và chơi dương cầm đến trình độ hoàn hảo. Phong thái rất thanh lịch nhờ nền nếp giáo dục. Có thể giả làm một phụ nữ thượng lưu. Có khả năng cùng đi với một người Bồ Đào Nha tên là Miguel, thường được giới thiệu là cha của thị. Hai kẻ đào tẩu chắc chắn là đã đổi tên họ. Năm ngàn quan tiền thưởng, thêm tiền thanh toán các khoản chi phí, cho người nào bắt được tên nô tỳ nói trên đưa trả lại cho chủ nó."

- Đó đâu có phải là chân dung một con nô tỳ? - một chàng thanh niên thốt lên khi Martinho đọc xong. - Đó là chân dung của một nữ thần!

- Dù sao, tớ mà tóm được một ả như thế thì đừng hòng tớ nghĩ đến chuyện đem trả cho lão chủ, - một người khác nói.

- Theo cậu thì đó chính là trang giai nhân mà Alvaro đưa đến dự buổi dạ hội hôm nay sao, Martinho?

- Không còn có thể hồ nghi chút nào nữa, - Martinho nói. - Các cậu cứ thử nhìn mà xem, - hắn vừa nói thêm vừa kéo cả đám ra cửa phòng khách. Tội nghiệp thằng Alvaro, trông nó đã hãnh diện chưa kìa! Nó sẽ từ trên trời rơi xuống đất khi vì ai mà nó lừng khờ cống quít lên như vậy. Xin các ngài nhìn cho kỹ, rồi nói cho tôi nghe coi: có phải là cô kia tương ứng về mọi mặt với bản nhận dạng tôi vừa đọc không nào?

- Đúng thật rồi! - một người trong bọn họ nói. - Đúng một cách kỳ lạ nữa là khác. Lại có cả cái nốt ruồi ở má trái nữa. Nếu có cả cái sẹo trên vú nữa thì hoàn toàn phù hợp. Nhưng cái đó thì làm sao mà biết được... Lẽ nào một thiếu nữ đẹp tuyệt trần như vậy lại có thể là một con nô tỳ?

- Lạ nhất là cô ta lại dám xuất đầu lộ diện trong một phòng khách - một người khác nói.

- Tôi đã nói rồi: đây là một vụ áp-phe vàng ròng - Martinho kết luận. - Tôi đã cảm thấy những quan tiền vàng trĩu nặng trong túi rồi. Tạm biệt các bạn. Nói đoạn hắn gấp cần thận tờ giấy lại, bỏ vào túi với một nụ cười nham hiểm rồi vừa xoa tay vừa bỏ đi ra ngoài.

- Tên khốn kiếp! - một chàng trai vừa nói sau một lát im lặng - Hắn rất có thể cho bắt cô gái tuyệt vời ấy ngay tối nay, ngay trong nhà này.

- Đó là một tên gian phi ghê tởm, - một người khác nói thêm vào. - Nhất thiết phải khai trừ hắn ra khỏi nhóm ta. Tôi thì sẵn sàng nộp năm ngàn quan để được làm nô lệ cho cô nô tỳ ấy...

Đó quả là lời lẽ của tuổi thanh xuân khi trái tim chưa căn cõi.

CHƯƠNG XIV

Điều nhảy vừa kết thúc. Lấy cớ là mời nàng đi giải khát, Alvaro đưa Elvira tới một gian phòng khách vắng vẻ.

Kể cho đến nay, mặc dầu mỗi tình ngày càng tha thiết, lộ rõ trong từng khóe mắt, từng lời nói và từng cử chỉ, chàng trai chưa lần nào nói ra một lời tỏ tình trực tiếp. Tuy vậy, Alvaro tự cho rằng mình đã biết người yêu đủ căn cứ. Trong hai tháng vừa qua, mỗi ngày chàng lại phát hiện thêm những nét đáng yêu và những đức tính mới, và đã đi đến chỗ biết chắc rằng Elvira hoàn toàn xứng đáng với tình yêu của mình. Không còn chút nào nghi ngờ về tấm lòng trong sạch và những tình cảm chân thành của Elvira, chàng thấy có thể yên tâm để mặc cho tình yêu của mình phát triển đến cực độ.

Còn về gốc gác của Elvira thì chàng chưa bao giờ quan tâm đến và cũng chưa từng hỏi han gì nàng cả. Và lại mọi ý nghĩ về phân biệt đẳng cấp đều trái với những quan niệm bác ái của chàng. Dù Elvira có là một nàng công chúa mà số phận buộc phải bốn ba đây đó hay là nàng ra đời trong túp lều của một người dân chài hèn mọn thì đối với chàng cũng chẳng có chút gì quan trọng. Chàng biết rằng nàng là con người hoàn hảo và đáng yêu quý tôn thờ nhất có thể có được trên thế gian này, và đối với chàng như thế đã quá đủ.

Vốn là thành viên của giáo phái Quakers như chúng ta đã biết, Alvaro đã hấp thụ quan niệm sống nghiêm khắc của phái này. Cho nên chàng không mảy may có ý lạm dụng mỗi tình mà chàng đã làm nảy nở trong lòng người con gái và có những cử chỉ là lời dối với nàng. Nhưng đêm nay, choáng váng trước sức quyến rũ của một Elvira còn lộng lẫy hơn cả ngày thường, chàng không thể đành lòng dồn nén những lời thổ lộ tình cảm mà cả hai đều đã rõ từ lâu. Khi hai người đã ngồi xuống trong căn phòng vắng vẻ, chàng nói với nàng, giọng nghiêm trang và xúc động:

- Elvira ạ, tối nay tiểu thư quả là một nữ hoàng! Xin tiểu thư cho phép tôi được nói hết nỗi lòng. Đã từ lâu trái tim tôi thuộc về tiểu thư, nhưng kể từ phút này hạnh phúc của tôi hoàn toàn nằm trong tay tiểu thư Elvira ạ. Tôi yêu tiểu thư, và chắc tiểu thư cũng biết tôi đủ rõ để tin vào sự chân thành của tôi. Tôi vốn giàu có và được xã hội trọng nề, chắc tiểu thư cũng biết, nhưng tôi sẽ vĩnh viễn là người bất hạnh nhất trên thế gian nếu tiểu thư khước từ việc chia xẻ cái tài sản tội nghiệp ấy với tôi.

Không có gì có thể làm cho Isaura sung sướng hơn những lời lẽ ấy. Cũng không có gì có thể dày vò nàng hơn thế. Cái hạnh phúc mà nàng vẫn ước mơ và đang hiện rõ trước mắt nàng, nàng biết rằng mình sẽ không bao giờ có thể hưởng được.

Từ ban nãy Isaura đã để ý thấy sự hiện diện của bộ mặt thô bỉ của Martinho: tay cầm một tờ giấy, hẩn nhìn nàng một cách chăm chú, và nàng đã hiểu ngay rằng mình bị lộ mặt nạ. Bị quá nhiều cảm xúc trái ngược xâu xé, nàng bỗng thấy chóng mặt. Mặt đất như sụp lở dưới chân nàng, nàng chỉ chực ngất đi. Để khỏi ngã, nàng vịn vào cánh tay Alvaro.

- Có chuyện gì thế, Elvira? - chàng lo lắng hỏi. - Tiểu thư mệt à?

- Cũng hơi mệt một chút ạ, - Isaura đáp, giọng thều thào - Nhưng không sao Alvaro ạ, bây giờ đỡ rồi, hình như chỗ này hơi thiếu không khí, với lại điệu nhảy vừa rồi làm cho tôi hơi choáng váng.

- Ta trở ra phòng khách lớn đi, - Alvaro nói đoạn khoát tay ngang lưng nàng. - Và nếu tiểu thư muốn ra về...

- Không Alvaro ạ, ta cứ ở lại đây một lát. Buổi dạ hội cũng sắp kết thúc rồi.

Một người đang si tình dễ đâm lo bao nhiêu thì cũng dễ yên tâm bấy nhiêu. Alvaro không còn trông thấy mặt Elvira xanh xao và thảng thốt nữa. Thế nhưng cô gái đáng thương đã không còn đủ sức theo tiết tấu của điệu nhạc nữa. Tâm trí nàng bị thu hút vào hình ảnh người đàn ông đang theo dõi nàng từ cửa phòng khách. Nàng kinh hãi nhìn hẳn. Nàng rối trí đến nỗi không đáp lại được những lời tỏ tình mà Alvaro đang nói tiếp. Alvaro thì lại nghĩ rằng nàng là vì e lệ, hay vì quá xúc động không nói được nên lời.

- Tiểu thư không muốn trả lời sao? - chàng hỏi dịu dàng. - Chỉ xin tiểu thư một tiếng thôi cũng được.

- Ôi! Alvaro, - nàng đáp trong một tiếng thở dài.

Rồi nàng im bặt và nắm chặt lấy cánh tay chàng. Alvaro ngơ ngác nhìn nàng, không hiểu.

- Cái người ở đằng kia kia... - nàng rên lên khe khẽ.

Martinho vừa bước vào gian phòng hai người đang đứng. Isaura rùng mình từ đầu đến chân.

- Tôi xin anh thứ lỗi cho, - nàng lắp bắp, - tôi thấy khó ở quá, tôi không còn nghe anh nói được nữa. Cha tôi đâu? Tôi phải về thôi. Xin anh tiễn tôi ra xe một chút.

- Dĩ nhiên, Elvira ạ. Nhưng sao tiểu thư bây giờ lại xanh quá! Tiểu thư ốm à? Tiểu thư có muốn cho đi gọi bác sĩ không?

- Không ạ, không sao đâu. Tôi chỉ hơi mệt. Tôi sẽ về nghỉ.

- Vậy tiểu thư ra về mà không nói được với tôi một lời tri ân, một lời cho phép tôi hy vọng sao?

- Tôi rất biết ơn anh, Alvaro ạ. Nhưng hy vọng thì...

- Sao lại không?

- Vì bản thân tôi không có lấy một chút hy vọng nào.

- Tiểu thư không yêu tôi sao, Elvira?

- Có, tôi yêu anh vô cùng.

- Vậy tiểu thư hãy nhận lời cầu hôn của tôi!

- Không thể được.

- Sao lại không thể được?

- Tôi không thể nói với anh được. Alvaro! Anh đừng hỏi gì hết.

Hai người phải im bật vì vừa lúc ấy Martinho bước vào đứng trước mặt họ, cúi đầu chào một cách giấu cợt. Alvaro cau mày khó chịu, và đã toan đuổi kẻ phá đám đi. Isaura như chết lịm đi vì sợ hãi.

- Thưa ngài, - Martinho nói với một lễ độ vờ vĩnh, - nếu ngài cho phép, tôi xin được nói đôi lời với tiểu thư đây.

- Ông muốn nói gì? - Alvaro hỏi, giọng rất xẵng.

- Tiểu thư đây biết rõ hơn ngài và tôi.

Vốn biết rõ Martinho, Alvaro tưởng đã đoán ra được rằng có một kẻ nào ghen tỵ với chàng định sử dụng cái nhân vật khả ố này để gây chuyện với chàng và làm cho chàng lâm vào một tình thế khó xử, có thể trở thành lỗ bịch trước mặt mọi người. Tuy rất tức giận, Alvaro vẫn cố tự chủ được.

- Tiểu thư có điều gì cần nói với ông này không? - chàng hỏi Isaura.

- Tôi ấy ạ? không hề! Tôi không quen biết ông ta, - Isaura lắp bắp.

- Nhưng tại sao tiểu thư lại run như thế? Xin tiểu thư đừng sợ, đã có tôi bên cạnh đây mà. Tôi sẽ không cho phép ai xúc phạm đến tiểu thư.

- Tôi đây không hề có ý định ấy, - Martinho xen vào. - Đây là một việc nghiêm trọng hơn ngài có thể tưởng tượng, nghiêm trọng hơn nhiều!

- Nay ông, xin ông miễn cho những diễn từ dài dòng. Ông muốn gì xin nói rõ ra.

- Ngài nhất thiết muốn thế thì cũng được thôi. Nhưng ngài đừng biết thì hơn.

- Xin ông đừng úp mở nữa. Ông nên biết rằng tôi sẽ không để ông gặp riêng tiểu thư đây một phút nào hết. Ông nói đi.

Nếu không, xin ông đi cho.

- Được lắm, - Martinho đỉnh đạc trả lời. - Ngài đã buộc tôi nói, thì đây, tôi xin nói hết sự thật. Thưa ngài, tôi lấy làm tiếc phải nói để ngài biết rằng cô tiểu thư mà ngài trọng vọng đây chỉ là một con nô tỳ trốn chủ.

Alvaro biết rõ Martinho có thể có những hành động dè tiện đến mức nào, nhưng lần này hẳn đã vượt qua mọi giới hạn. Và một khi hẳn đã tỏ ra tự tin như thế, thì đây chỉ có thể là một âm mưu bày sẵn.

- Ông này, - Alvaro nói, giọng rắn rỏi, - nếu người ta đã thuê tiền để ông đến đây lăng mạ chúng tôi, ông cứ nói thẳng ra đi. Tôi sẵn sàng trả ông gấp đôi số tiền thuê đó để được yên thân.

- Gấp đôi thì nhiều lắm đấy, - Martinho cười gằn. Rồi hẳn nói to lên để mọi người nghe thấy: - Tôi xin nói lại để ngài rõ rằng cô này là một con nô tỳ trốn chủ. Tôi có nhiệm vụ đến bắt nó đưa về cho chủ nó.

Trông thấy cha nàng đang đi tìm nàng, Isaura rời hai người đàn ông chạy đến ôm chầm lấy ông.

- Khủng khiếp quá cha ơi! - nàng khóc nức nở, - Cha đã thấy chưa. Con biết mà!

Alvaro giận dữ nói lớn:

- Người này là một kẻ vu khống trắng trợn! Hắn điên rồi, hoặc là hắn say rượu. Đuổi ngay hắn ra ngoài.

Mấy người bạn của Alvaro xấn vào. Họ chộp lấy cổ áo Martinho, toan tổng cổ hắn ra ngoài như một gã say rượu thô bỉ, nhưng hắn vùng ra được.

- Khoan đã các ngài ạ, khoan đã! hắn kêu kên. - Hãy nghe tôi đã: để tôi đọc cái này cho mà nghe...

Cuộc cãi vã đã thu hút được sự chú ý của các tân khách, và những lời tố giác của Martinho đã lan đi như một vệt thuốc súng. Bấy giờ tất cả mọi người, kể cả các nhạc công và các gia nhân, đều chen nhau đến gần để xem sự thể diễn biến ra sao.

Giữa đám đông đang sừng sốt, nhưng bây giờ đã đứng yên và hoàn toàn im lặng, Martinho lại rút tờ giấy cất trong áo ra và lớn tiếng đọc bản thông cáo lên. Đọc xong, hắn kết luận:

- Như các ngài cũng thấy rõ và cách miêu tả nhận dạng trong thông cáo hoàn toàn tương xứng với người con gái đang đứng trước mặt các ngài. Nhưng để không còn lại một chút hồ nghi gì nữa, ta chỉ cần kiểm tra con người này có vết bồng phía trên vú hay không. Việc này ta có thể làm ngay bây giờ.

Vừa nói câu này, hắn vừa tiến thẳng về phía Isaura.

- Lui ngay, đồ chó má! - Alvaro vừa quát lớn, vừa nắm lấy cánh tay hắn đẩy rất mạnh về phía sau. Nếu không có đám người đứng dày đặc ở xung quanh làm thành một bức tường đỡ lấy hắn, hắn đã ngã lộn ra đất rồi. - Mày lui ngay! Chớ có liều lĩnh mà toi mạng. Nô tỳ hay không nô tỳ, mày chớ có động vào!

Đau đớn và tủi nhục, Isaura rời khỏi vòng tay cha quay về phía các tân khách, ngẩng đầu lên nói, giọng lạc đi:

- Không cần kiểm tra gì cả. Tôi biết rằng tôi đã vi phạm mọi luật lệ của xã hội khi đến dự buổi dạ hội này, nhưng có Trời chứng giám cho tôi rằng đó chẳng qua là vì có những hoàn cảnh đặc biệt buộc tôi phải đến đây. Người kia đã nói đúng sự thật: tôi là một con nô tỳ.

Mặt nàng không còn chút thần sắc nào. Nàng lão đảo như sắp ngất. Alvaro và ông Miguel vội đỡ lấy nàng.

Nô tỳ! Hai tiếng này giờ đây truyền đi trong đám khách khứa như một luồng điện, khiến ai nấy đều giật mình sững sốt. Rồi kể theo nỗi kinh ngạc ban đầu là một sự nhốn nháo gần như hỗn loạn.

Alvaro và ông Miguel vực Isaura, bấy giờ gần như mê man bất tỉnh, sang một phòng khách nữ giới gần đấy. Cùng với vài người phụ nữ có lòng trắc ẩn, họ ở lại đấy cho đến khi nàng tỉnh lại. Martinho nghi ngại theo dõi từng cử chỉ của họ một cách chăm chú, chỉ sợ cái mồi ngon của mình tuột khỏi tầm tay.

Khó lòng có thể tả xiết tâm trạng hoang mang thảng thốt của các tân khách lúc bấy giờ và những phản ứng hết sức khác nhau mà cái biến cố vừa rồi đã gây ra trong từng người. Phần đông các tiểu thư và mệnh phụ đều cảm thấy mình bị xúc phạm vì sự có mặt của một con người hạ cấp như vậy trong buổi dạ hội của họ. Những người con gái đã bị những kẻ hâm mộ mình lãng quên trước sắc đẹp và sức quyến rũ của cô gái lạ mặt cảm thấy hả hê như đã được trả thù. Hóa ra chỉ là một kẻ nô tỳ! Còn những cô trước đây vẫn nuôi ít nhiều hy vọng chinh phục trái tim Alvaro - số này cũng khá đông - thì không sao giấu được vẻ đắc thắng. Họ lập tức lấy chàng làm mục tiêu cho những lời nhạo báng của họ.

- Bị một con nô tỳ nô dịch hóa! - họ nói - Thật đẹp mặt cho một trang kỵ sĩ! Bây giờ thử xem chàng ta sẽ ăn nói ra sao?

- Ô, anh ta điên rồ như thế thì rất có thể tìm cách giải phóng cô kia và lấy cô ta làm vợ cũng nên.

- Thế thì thật là nhất cử lưỡng tiện, vừa được vợ lại vừa có cả vú em...

Về phía thanh niên thì họ vẫn hồi hộp quan tâm đến số phận của người nô tỳ xinh đẹp. Ai nấy đều hăng hái tranh luận về trường hợp của nàng và đưa ra hàng trăm lời bình luận sôi nổi. Mặc dầu Isaura đã thú nhận sự thật, vẫn có mấy người chưa tin hẳn. Họ cố cãi.

- Không! Người ấy không thể là một nô tỳ. Chắc chắn là có điều gì uẩn khúc ở bên trong.

- Trái lại, rất có thể như thế, - một số khác khẳng định - Chính cô ta nói thế còn gì! Nhưng sao ở đời có thể có một chủ nô đủ tàn ác để giam hãm một con người như thế trong thân phận nô tỳ nhỉ?

- Đó chắc chắn là một con người đáng ghê tởm.

- Hay là một con người biết thưởng thức cái đẹp, muốn giữ cô ta lại cho riêng mình.

- Dù sao chẳng nữa, bây giờ người ấy cũng phải trả lại tự do cho cô ta thôi.

Martinho nãy giờ biến đi đâu mất, đã quay trở lại, có một tên mõ tòa đi theo, tay cầm một tờ lệnh bắt giữ. Hắn yêu cầu phải nộp ngay Isaura cho hắn. Alvaro cương quyết chống lại yêu cầu đó. Chàng lấy các bạn ra làm chứng cho gia sản và danh dự của mình, rồi đứng ra bảo lãnh cho Isaura, hứa là sẽ trao trả Isaura cho chủ nhân của nàng hay cho người đại diện của ông ta. Martinho quát tháo ầm ĩ lên dọa dẫm đủ điều, nhưng các tân khách thanh niên đều lên tiếng chửi mắng hắn thậm tệ và có lẽ sẽ đánh cho hắn một trận nên thân nếu hắn không vội vàng rút lui cho nhanh. Hắn vừa đánh tháo vừa gào lên thất thanh:

- À! Lũ quỷ sứ, các người cướp tiền thưởng của ta hần? Năm ngàn quan của ta mà! Những năm ngàn quan! Ta không nhường cho ai đâu!

Mồm vẫn la lối om sòm, hần lui về phía bậc thềm rồi bỏ ra ngoài đóng sập cửa lại sau lưng.

CHƯƠNG XV

Một tháng đã trôi qua. Nhờ sự can thiệp của Alvaro, Isaura và ông Miguel vẫn tiếp tục ở lại ngôi nhà nhỏ ở khu Santo Antonio. Bây giờ không còn có vấn đề đi trốn hay ẩn danh gì nữa; hai cha con dựa hần vào người bảo vệ họ: Alvaro đã hứa là sẽ làm hết cách để cho họ khỏi bị bắt bớ truy nã. Tuy vậy Isaura và cha nàng vẫn sống trong nỗi lo âu, không biết rồi đây sẽ ra sao. Ngày nào Alvaro cũng đến thăm hai cha con, và cả ba người cùng nghĩ cách chuộc lại tự do cho Isaura. Chàng ra sức vỗ về cho nàng yên tâm.

Đến đây thiết tưởng cũng nên biết kỹ hơn người bạn của Alvaro mà chúng ta đã gặp - nếu độc giả chưa quên - trong những phút đầu của buổi dạ hội oan nghiệt kia.

Vào tuổi ba mươi, Geraldo đã là một trong những luật sư có tiếng nhất ở thủ đô. Trí thông minh nhạy bén và tính cách thẳng thắn, chân thành của chàng đã làm cho chàng trở thành người bạn quý nhất của Alvaro. Quả tình, vốn là một luật sư chân chính, Geraldo hết sức tôn trọng các thiết chế và luật lệ của xã hội, và điều đó nhiều khi làm cho chàng đối lập với Alvaro vốn có những tư tưởng tiên tiến, khoáng đạt, nhưng sự khác nhau về quan điểm này không hề làm cho hai người kém thân thiết, mà ngược lại, còn làm tăng thêm sự trọng nể của họ đối với nhau. Đầu óc thực tiễn và những ý kiến tỉnh táo, phải chăng của Geraldo có tác dụng kìm hãm bớt cái bản chất bông bột, không tưởng của Alvaro, và ngược lại, chàng thanh niên sôi nổi này lại truyền sang cho Geraldo một phần hăng say của mình.

Sau buổi dạ hội một ngày, Geraldo rời thành phố Recife để đi giải quyết một công việc quan trọng ở tỉnh lẻ. Trở về, chàng đến nhà Alvaro ngay. Chàng đến thăm bạn và hỏi xem câu chuyện Isaura kết cục ra sao. Không thấy có Alvaro ở nhà, chàng quyết định đến gõ cửa nhà Isaura, tin chắc là sẽ tìm thấy bạn ở đấy, trừ phi nàng đã rời thành phố này.

Nhận ra giọng nói của bạn đang gọi cổng, Alvaro ra đón sau khi đã nói rõ cho hai cha con Isaura biết rằng đây là một người bạn chí thân có thể tin cậy hoàn toàn. Vậy họ mời Geraldo vào nhà và dẫn chàng vào một căn phòng khách trang hoàng giản dị nhưng trang nhã. Không khí trong ngôi nhà rất ấm cúng dễ chịu. Qua những khung cửa sổ mở ra khu vườn đang nở hoa, có thể trông thấy biểu hiện ra sau một hàng dừa. Cảnh trí xung quanh yên tĩnh và rất tươi mát.

Sau khi niềm nở chào Geraldo, ông Miguel và Isaura đoán rằng hai người bạn cần nói chuyện riêng với nhau, cho nên kín đáo lui ra.

- Đây là một nơi ở thật dễ chịu, Geraldo mỉm cười nói. - Tôi đã hiểu tại sao cậu ở đây suốt ngày. Cứ ngỡ chừng như trong truyện cổ tích. Chỉ tiếc là cái bà tiên Carabossa ác nghiệt đã làm phép biến nàng công chúa trở lại thành nô tỳ!

- Tôi van cậu, Geraldo ạ, cậu đừng chế giễu tôi làm gì! - Alvaro đáp. - Tất cả những sự việc vừa xảy ra đã làm cho tôi rối bời ruột gan, quả có thể thật, nhưng không hề làm cho tình cảm của tôi đối với nàng thay đổi một chút nào.

- Thật ư? Cậu sẽ mãi mãi làm cho tôi ngạc nhiên đấy, Alvaro ạ.

- Biết làm thế nào được? Tính tôi nó thế. Của đáng tội, thoát tiên tôi cũng bị sự xấu hổ và tức giận làm cho mù quáng đi trong giây lát. Tôi thấy bao nhiêu mộng đẹp của tôi đều đổ vỡ tan tành. Làm sao một người nô tỳ có thể che giấu tôi lâu đến thế, lừa dối tôi và để tôi phải chịu nhục nhã như vậy? Biết ăn nói ra sao với những người phụ nữ đã nghe tôi ca ngợi hết lời những đức tính của một kẻ tôi đòi?

- Nhất là một kẻ tôi đòi đã át hẳn cả bọn họ về sắc đẹp và tài năng! - Geraldo nói thêm.

- Cậu không thể làm một cái gì tệ hơn thế nữa; họ sẽ không bao giờ tha thứ cho cậu.

- Tôi chẳng cần. Geraldo ạ, cậu nên biết rằng tôi lại còn thấy khoái chí là đã gây ra vụ bê bối này. Tối hôm ấy tôi chỉ muốn độn thổ, nhưng hôm nay thì tôi chỉ thấy buồn cười. Rõ ràng là ý Trời đã muốn cho việc đó xảy ra để mở mắt cho chúng ta thấy rằng phán xét con người qua dòng dõi và của cải là lỗi bịch và ngu xuẩn, để dạy một bài học cho những kẻ kiêu căng và trả thù cho những người hèn mọn, bằng cách làm sáng lóa lên một sự thật là một con nô tỳ có thể hơn hẳn một quận chúa. Cho nên ngay sau đó niềm thương xót, trí tò mò và sự quan tâm đối với nỗi bất hạnh của một con người có phẩm cách cao cả như nàng - đó là chưa kể tình yêu của tôi, dĩ nhiên - đã lại giành phần thắng trong tôi. Tôi quyết định bảo vệ Isaura đến cùng, và không suy tính đắn đo gì nữa. Khi đã biết chắc không có gì đáng sợ về phía tên Martinho nữa, tôi chạy ngay đến gặp viên cảnh sát trưởng và trình bày tình hình cho ông ta nghe. Nhờ có quan hệ thân tình với ông ta, tôi xin được cho Isaura và cha nàng - vì ông ấy đúng là cha nàng - được trở về nhà tự do. Tôi đã bảo đảm với viên cảnh sát trưởng là hai người sẽ không bỏ trốn, thế là công việc được giàn xếp ổn thỏa, mặc dầu tên Martinho vẫn ra sức phản đối, không chịu buông cái "mồi ngon" của hắn. Sáng hôm sau viên cảnh sát trưởng cho gọi Isaura đến văn phòng để xét hỏi và thẩm tra căn cước. Tôi đã tự nguyện thân hành đưa cô ấy đi. Ôi! Geraldo, giá cậu trông thấy Isaura sáng hôm ấy! Tuy khóc suốt mướt vì xấu hổ, Isaura vẫn đẹp tuyệt trần. Trông cô ấy không có một chút gì có thể làm cho người ta có thể tưởng tượng rằng cô ấy là một nô tỳ. Từ mỗi nét mặt, mỗi cử chỉ của Isaura đều toát ra sự ngây thơ trong trắng, nàng giống như một thiên thần bị đuổi ra khỏi thiên đường phải đến trình diện trước tòa án của địa ngục. Thậm chí có khi tôi lại còn bất chợt thấy mình có cảm giác là câu chuyện này không một mảy may có thật. Được một cái là viên cảnh sát trưởng tỏ ra nhã nhặn tử tế và đã rất nường nhẹ Isaura trong khi hỏi han nàng. Còn nàng thì đã khai hết sự thật một cách hoàn toàn hồn nhiên thật thà.

- Thế sự thật là thế nào?

- Sự thật là Isaura đã cùng cha trốn đi để thoát khỏi tay một ông chủ tàn ác và thô lỗ đang tìm cách thỏa mãn những bản năng hết sức thấp hèn của mình bằng cách dùng đến bạo lực tinh thần và thể chất. Nhưng Isaura, từ bé vốn đã được giáo dục tử tế, bản chất lại rất trong trắng và cả thẹn, đã can đảm cự tuyệt đến cùng. Cuối cùng, thấy mình càng ngày càng bị uy hiếp, nàng đã quyết định bỏ trốn. Nàng không còn cách nào khác.

- Nếu đúng như vậy thì những lý do hành động của Isaura rất đáng kính trọng. Thế nhưng dù sao đây cũng là chuyện một nô tỳ bỏ trốn đi, là một vụ phạm pháp.

- Như vậy chỉ càng đáng thương xót và quan tâm hơn mà thôi, - Alvaro nói. - Isaura đã kể cho tôi nghe hết cuộc đời của nàng. Nàng có quyền được trả lại tự do, và nàng có thể chứng minh điều đó. Chính bà mẹ của ông chủ hiện nay đã lo việc dạy dỗ cho nàng được như ngày nay. Người đàn bà đáng kính ấy đã mấy lần tuyên bố trước mặt nhiều người rằng bà sẽ trả lại tự do cho Isaura. Chỉ vì bà qua đời quá đột ngột, không kịp viết di chúc, cho nên Isaura mới ở trong tay người chủ khốn nạn ấy.

- Thế cậu định làm gì?

- Yêu cầu người ta để cho Isaura đi lại tự do và chỉ định một người đứng ra bênh vực quyền của nàng.

- Thế cậu sẽ tìm đâu ra những tài liệu làm chứng cứ cho những sự việc cậu trình bày?

- Tôi không biết, Geraldo ạ. Chính là tôi định bàn với cậu việc này, cho nên rất nóng lòng chờ cậu đến. Tôi mong cậu giúp tôi trong việc này. Tôi đã bắt đầu thực hiện một bước đầu: hôm kia tôi đã viết cho chủ nhân của Isaura một bức thư lời lẽ hết sức lễ độ, đề nghị chuộc lại tự do cho Isaura bằng một món tiền rất lớn. Hẳn đã trả lời tôi bằng một bức thư đầy những lời phỉ báng, trong đó hẳn buộc tội tôi là hủ hóa nô tỳ của hẳn, và quả quyết với tôi rằng hẳn có đủ mọi phương tiện hợp pháp để bắt tôi phải trả lại những gì thuộc quyền sở hữu của hẳn. Đây, bức thư ấy đây. Cậu cứ đọc mà xem...

- Quả nhiên giọng văn này cho thấy tác giả chẳng có được bao nhiêu tự chủ, - Geraldo nói sau khi đọc qua bức thư của Leoncio. Tuy nhiên, nếu gác sang một bên cái giọng láo xược của bức thư...

- Mà hẳn phải chịu trách nhiệm!

- Sau khi gác sang một bên cái giọng láo xược ấy, và nếu cậu không đưa ra được một chứng cứ nào có giá trị để làm chỗ dựa cho lá đơn xin trả tự do, tôi e rằng hẳn thực sự có quyền đòi trao trả Isaura và bắt cô ấy về, dù cô ấy đang ở đâu.

- Đó là một thứ quyền bỉ ổi và man rợ! - Alvaro kêu lên. - Ngay như nói chuyện quyền việc ở đây tôi đã thấy là phi lý, vì chiếm hữu nô lệ là một thiết chế cực kỳ vô nhân đạo, trái với những khái niệm sơ đẳng nhất về văn minh, trái với luân lý và tôn giáo. Nhưng nếu ngoài ra người ta lại dung túng cho một tên bạo chủ có những ý đồ tội lỗi như vậy được quyền hành hạ một người con gái chỉ vì lý do cô ta sinh ra với thân phận nô tỳ, thì quả thật là khốn nạn đến tột bậc!

- Rất có thể là như thế, Alvaro ạ, rất có thể. Nhưng công lý và các cơ quan nhà nước không có cách gì can thiệp vào những việc riêng tư như vậy, những việc có thể nói là có tính chất gia đình như vậy. Chúng ta đều biết là rất hay xảy ra những chuyện khổ tâm giữa chủ nô và nô lệ trong các địa phận lớn mà ngay những người láng giềng gần nhất cũng không hay biết gì. Chừng nào hãy còn chế độ chiếm hữu nô lệ thì những việc như thế vẫn còn xảy ra. Một thiết chế bất hợp lý bao giờ cũng đẻ ra những trường hợp quá hạn. Những trường hợp này chỉ thôi xảy ra khi nào người ta tấn công thẳng vào những cội rễ của cái ác.

- Hoàn toàn đúng ý của tôi! - Alvaro thốt lên. - Nhưng nếu quả xã hội bỏ mặc các nạn nhân cho bọn đao phủ tha hồ lộng hành, thì vẫn còn có những con người hào hiệp để

bệnh vực họ và trả thù cho họ. Geraldo ạ, về phần tôi, chừng nào tôi còn sống là tôi sẽ đem hết sức bình sinh ra đấu tranh để giải phóng Isaura. Và rốt cuộc Thượng đế cũng sẽ phải nghe thấy lời kêu gọi của tôi, vì tôi bảo vệ một sự nghiệp chính nghĩa và thiêng liêng.

Trong trường hợp này thì tôi xin phép không tin rằng chỉ có ý thức bảo vệ chính nghĩa thôi thúc cậu hành động. Tình yêu của cậu đối với Isaura...

- Cậu nói đúng, Geraldo ạ, tôi yêu nàng, và tôi sẽ yêu nàng mãi mãi. Tôi không hề che giấu điều đó. Chẳng lẽ cậu cho rằng yêu một người nô tỳ là đáng xấu hổ hay sao? Tộc trưởng Abraham cũng yêu nàng Agar, và đã vì nàng mà ruồng bỏ Sarah, vợ mình. Thân phận của Isaura không mấy may làm thay đổi tình yêu và niềm quý trọng của tôi đối với nàng. Hình như lại còn làm cho nó tăng lên nữa là khác. Khi tai họa cứ dồn dập đổ lên cái đẹp và sự trong trắng, thì nó chỉ làm cho những giá trị này thêm cao cả mà thôi.

- Triết lý của cậu thật cao đẹp, - Geraldo mỉm cười, - nhưng các luật dân sự và các quy ước xã hội đều do con người làm ra. Nó đều không hoàn thiện, nhiều khi lại còn bất công và tàn ác nữa.

- Vậy ra không có cách gì giải thoát một nạn nhân vô tội và trong trắng như vậy ra khỏi nanh vuốt của tên đao phủ hay sao?

- Không có cách gì đâu cậu ạ, chừng nào mà cậu chưa đưa ra được những bằng chứng đủ sức bệnh vực cô ấy. Cậu cũng biết đấy, pháp luật coi nô lệ như một thứ tài sản hoàn toàn thuộc quyền sở hữu của chủ nô. Chủ nô chỉ mất cái quyền ấy khi nào y quyết định trả lại tự do cho nô lệ, hoặc khi nào người ta có thể chứng minh được rằng người nô lệ kia đã được trả tự do từ trước. Nhưng không bao giờ một chủ nô bị tước quyền chiếm hữu một nô lệ vì cách đối xử tàn tệ hay vì một lý do gì tương tự.

- Vậy thì tôi sẽ đánh nhau với hắn! - Alvaro đáp. - Tôi sẽ một mình đối đầu với hắn nếu cần. Và tôi không việc gì phải chối cãi rằng chính tình yêu đã thôi thúc tôi hành động như vậy.

Thái độ quyết liệt của người bạn làm cho Geraldo rung mình. Chàng cho rằng đó là sự thể hiện của một cách suy nghĩ sai lạc đáng tiếc.

- Trước đây tôi không ngờ rằng mỗi tình này có thể đưa cậu tới nông nỗi này, - chàng nói tiếp, giọng nghiêm trang. Nếu trong một phút hứng khởi của lòng hào hiệp cậu lao ra cứu vớt một người nô tỳ không có cách gì tự vệ, thì tôi không thấy có gì đáng nói. Nhưng sự bông bột của cậu lại giống như cơn mê sảng của một kẻ lãng mạn. Cậu có thể đi đến nước làm tiêu tan cả cương vị xã hội của cậu chỉ vì một nô tỳ.

- Một nô tỳ? - Alvaro kêu lên. - Nhưng Geraldo ạ, điều đó có nghĩa lý gì đâu? Đó là một từ rỗng tuếch, chỉ che đậy một sự dối trá. Trong sạch như một thiên thần, đẹp như một giấc mơ: con người của nàng là như thế...

- Có thể Isaura đúng là như cậu nói, - Geraldo cắt ngang. - Nhưng dù cậu có muốn hay không, thì cô ấy đồng thời cũng là một nô tỳ, và còn có một chủ nhân. Cậu sẽ vấp phải những trở ngại không tài nào khắc phục nổi, Alvaro ạ, và sẽ vỡ đầu sứt trán khi va vào đấy.

- Mặc! - Alvaro quát lên. - Quyền chiếm hữu nô lệ là một cái nhục, nó làm cho ta mất thể diện trước mắt thế giới văn minh. Tôi sẵn sàng làm người đầu tiên đứng lên chống lại nó.

- Cậu có tài sản lớn, Alvaro, - người luật sư nói, - và của cải của cậu cho phép cậu ấp ủ những ước mơ hào hiệp và thực hiện những hoang tưởng nảy sinh từ trí tưởng tượng quá phong phú của cậu. Nhưng dù có lớn đến đâu gia sản của cậu cũng sẽ không bao giờ đánh bại được những định kiến của thế gian này. Cậu sẽ không thể nào buộc những người giao du với cậu chấp nhận một người nô tỳ trong giới họ.

- Tôi cần gì đếm xỉa đến những gì họ sẽ làm miễn là có những người có lương tri chấp nhận chúng tôi! Và lại cậu nhằm đẩy Geraldo ạ. Thiên hạ xưa nay vẫn tôn thờ đồng tiền, dù là đồng tiền ấy ở trong tay ai. Ánh hoàng kim làm cho người ta quên hết gốc gác xã hội. Chừng nào chúng tôi còn giàu có, chúng tôi sẽ được kính trọng.

- Cậu quên mất cái chính rồi Alvaro ạ. Nếu cậu không chuộc được tự do cho Isaura thì sao?

Alvaro ngồi im một lát, không trả lời. Chàng đang buồn bã nhìn ra phía chân trời thì người đánh xe nãy giờ đợi ở ngoài cổng vào báo cho chàng biết rằng có người đến tìm chàng có việc, và xin gặp cả chủ nhà nữa. Geraldo nhìn ra cửa sổ nói:

- Alvaro ạ, nếu tôi không nhầm thì cảnh sát đã đến. Hình như có cả một người mõ tòa. Liệu ta có phải diễn lại màn kịch ở dạ hội không đây?

CHƯƠNG XVI

Tối hôm có dạ hội, khi Martinho đã hiểu ra rằng Isaura đã thoát khỏi tay mình, hăn lập tức viết cho Leoncio một bức thư báo cho ông ta biết rằng hăn đã may mắn tìm lại được người nô tỳ trốn chủ.

Hăn kể lại cho Leoncio rõ hăn đã tốn bao nhiêu công sức mới tìm ra được người nô tỳ trong một buổi dạ hội của giới thượng lưu. Hăn khoe khoang là chỉ một mình hăn nhận ra được Isaura, rồi kể theo, hăn viết rằng ông Miguel từ khi đưa con đi trốn đã định cư ở Recife, lợi dụng sắc đẹp của con gái để bòn tiền của các công tử vô công rồi nghề. Bằng cách đó ông ta đã bắt được một anh Alvaro nào đấy, một thanh niên giàu có đã đem lòng say mê cô nô tỳ như điên như dại. Cô này đã khéo lừa dối anh chàng này đến mức anh ta quyết tâm cưới cô làm vợ và đã làm cái việc bẩn thỉu là mời cô ta đến dự buổi dạ hội trong đó Martinho đã lộ mặt nạ cô ta trước công chúng. Lẽ ra hăn đã cho bắt và giải về cho chủ nhân, nhưng anh chàng Alvaro kia đã cả gan chống lại hăn. Thật vậy, ngay cả khi đã biết rõ Isaura là nô tỳ, anh ta vẫn ngang nhiên bên vực cho cô này, thậm chí còn lợi dụng thế lực của mình để lo sao cho người ta đừng đến bắt cô ta. Bất chấp mọi luật lệ, Alvaro đã lo lót được cho một mình mình có quyền giữ cô ta, cho đến khi trao trả lại cho Leoncio nếu ông ta yêu cầu. Được biết rằng Alvaro có ý định xin chuộc lại tự do cho Isaura để có thể cưới cô ta, Martinho tự thấy mình có bốn phận báo tin cho vị chủ nhân hợp pháp của người nô tỳ biết việc đó.

Bức thư đầy những thông tin sai lạc này được gửi đi Rio cùng một ngày với bức thư của Alvaro gửi cho Leoncio trong đó chàng xin chuộc lại tự do cho Isaura.

Nếu Leoncio có thỏa thuê khi được biết Isaura hiện đang ở đâu, thì bức thư của Martinho vẫn làm cho chàng lo ngại. Còn bức thư của Alvaro thì lại làm cho chàng nổi giận. Chàng vội vàng viết thư trả lời cho cả hai người. Bức thư gửi Alvaro đầy những lời mắng chửi. Còn trong bức thư gửi Martinho thì chàng giao cho hắn đến bắt giữ người nô tỳ dù đang ở đâu. Kèm theo bức thư có cả một tờ ủy nhiệm riêng và một bức thư giới thiệu Martinho với nhà chức trách sở tại để họ tạo điều kiện dễ dàng cho hắn hành động.

Martinho vội vàng đến gặp viên cảnh sát trưởng, trình cho ông ta xem tất cả các thứ giấy tờ hắn có trong tay, và yêu cầu ông ta cho người đi bắt Isaura. Viên cảnh sát trưởng buộc lòng phải thảo một lệnh bắt giữ và phái theo Martinho một viên mõ tòa và hai cảnh binh.

Thế là, trong tay có đủ những giấy tờ cần thiết do nhà chức trách cấp, Martinho đến gõ cửa nhà hai người đào tẩu để bắt Isaura.

"Lại cái thằng này!" - Alvaro nghĩ thầm trong cơn tức giận và phản kháng khi nhận ra con người đề tiện ấy. Chàng hỏi, giọng xẵng và khinh miệt:

- Ông muốn gì?

- Tôi chắc ngài đã đoán ra cái lý do khiến tôi đến đây...

- Tôi chẳng đoán được đâu, - Alvaro cắt ngang, - và rất ngạc nhiên khi thấy ông cũng đi với mấy người kia.

- Tôi đến đây, - Martinho nói một cách long trọng, - để tiếp nhận việc quản trách con người của nô tỳ Isaura mà tôi có nhiệm vụ đưa về cho chủ nhân của y, và con người đó, theo như người ta nói, hiện đang bị ông giữ dưới quyền quản trách của ông bất chấp pháp luật.

- Thôi đủ rồi, Martinho! Ông thừa biết rằng tôi giữ người đó là với sự đồng ý của nhà chức trách sở tại. Vậy người ấy sẽ ở lại dưới quyền che chở của tôi.

- Thưa ngài, cái quyền ấy - nếu có thể gọi đó là một cái quyền - ngài đã bị tước mất rồi, vì ngài không đưa ra được một chứng cứ gì bênh vực cho người nô tỳ ấy cả. Còn về phần tôi, - Martinho vừa nói thêm vừa chìa ra một tờ giấy, - tôi được cấp một tờ lệnh của ông cảnh sát trưởng cho phép tôi bắt giữ người ấy.

Alvaro đưa mắt liếc qua tờ giấy, rồi nói:

- Nói tóm lại, ông vẫn một mực muốn nộp một người con gái vô tội cho tên đao phủ để thỏa mãn lòng tham của ông. Lẽ ra ông nên biết nghĩ một chút, Martinho ạ. Ông thừa biết rằng một hành vi như thế chỉ có thể đem lại sự ô nhục cho ông trước mắt mọi người mà thôi.

- Xin ông miễn giảng đạo, - Martinho đáp một cách xấc xược, - và xin ông hãy tuân theo pháp luật. Tôi khuyên ông như vậy, nếu ông không muốn tôi dùng đến quyền của tôi...

- Quyền gì?

- Quyền lục soát khắp ngôi nhà này và dùng vũ lực để bắt đương sự.

- Cút ngay, quân khốn nạn! - Alvaro quát, không sao nén giận được nữa. - Cút ngay đi, hồi không kịp bây giờ!

- Ngài hãy coi chừng, ăn nói cẩn thận một chút!

Geraldo nãy giờ ngồi im, đến lúc này đã thấy cần can thiệp vào khi thấy bạn có thể có những hành động không có cách gì hoán cải được nữa. Chàng nói rất khẽ:

- Alvaro! Cậu làm gì thế? Nổi khùng lên như thế phỏng có ích gì? Chỉ làm cho tình cảnh của Isaura thêm trầm trọng mà thôi. Xin cậu bình tĩnh lại. Tôi van cậu, hãy thận trọng.

- Nhưng tôi phải làm gì bây giờ. Cậu nói cho tôi biết đi.

- Giao Isaura cho người này.

- Không đời nào! - Alvaro kêu lên.

Hai người im lặng một lát. Alvaro như đang suy nghĩ rất lâu. Lát sau Alvaro ghé tai Geraldo nói thì thầm:

- Tôi có một ý. Để thử xem.

Và không để cho người luật sư có thì giờ trả lời, chàng đến cạnh Martinho nói:

- Ông ạ, tôi muốn nói riêng với ông một việc, nếu ông cho phép.

- Tôi xin sẵn sàng.

Alvaro liền kéo Martinho ra tận cuối gian phòng, nói khẽ:

- Ta hãy nói thẳng với nhau. Sở dĩ ông nhất quyết theo bắt người con gái ấy, vốn không hề có thù oán gì với ông, chẳng qua là vì năm ngàn quan tiền thưởng. Đó hoàn toàn là quyền của ông, và lại số tiền cũng không phải là nhỏ. Tôi xin gửi ông một số tiền gấp đôi như thế nếu ông bằng lòng quên đi tất cả câu chuyện này.

- Gấp đôi! - Martinho thốt lên thảng thốt.

- Gấp đôi. Tôi trả ngay hôm nay.

- Nhưng thưa ngài, tôi đã cam kết với ông chủ cô ta...

- Không sao cả. Ông cứ nói là cô ta trốn mất rồi, ông cứ bịa ra bất cứ chuyện gì.

- Không được. Bây giờ mọi người đều biết cô ấy ở đâu.
- Thì đã sao? Một người khôn ngoan như ông chẳng lẽ lại lúng túng vì một chuyện vặt như thế?...
- Thôi được, - Martinho nói sau một lát suy tính - Ngài đã tha thiết như thế thì tôi cũng chẳng muốn làm phiền ông mãi làm gì. Tôi thấy ghê tởm câu chuyện này lắm rồi. Tôi đồng ý.
- Cảm ơn ông, Martinho ạ. Ông đã giúp tôi nhiều lắm.
- Nhưng tôi làm thế nào để ra khỏi cái thế kẹt này?
- Ông thử nghĩ đi. Chắc chắn là ông có đủ sức tưởng tượng ra một giải pháp.

Martinho trầm ngâm một lát, mắt lơ đãng, mồm gặm móng tay. Rồi hần ngẩng đầu lên nói:

- Tôi tìm ra rồi. Nói là cô ta lại trốn đi thì không ổn. Làm như thế sẽ phiền cho ông, vì ông đang chịu trách nhiệm về cô ta. Tôi sẽ nói đơn giản là sau khi kiểm tra lại, tôi nhận thấy đó không phải là người nô tỳ đang cần tìm.
- Ý hay đấy, nhưng có lẽ hơi muộn chẳng?
- Để tôi xem... Ông có nhớ chuyện cái sẹo trên vú có nói trong thông cáo không? Tôi sẽ khẳng định rằng trên người cô ấy không thấy có cái sẹo ấy, cho nên không thể là người kia được. Tôi sẽ nói thêm rằng trông ban ngày cô ta khác nhiều so với buổi tối, và thật ra không giống mấy với người nô tỳ được miêu tả trong bản thông cáo. Chẳng qua là một ảo giác do ánh đèn dạ hội gây nên.
- Thật là tài tình, - Alvaro mỉm cười nói - nhưng người nào đã trông thấy Isaura rồi thì khó lòng có thể tin là như vậy. Lại còn một điểm nữa, Martinho ạ. Isaura đã công khai nhận rằng mình là nô tỳ. Điều này khó lòng phủ nhận được.
- Khó gì đâu? Chỉ cần nói là cô ta có những cơn hoang tưởng.
- Hay lắm, Martinho ạ, hay lắm. Vậy tôi trông mong vào ông. Tôi tin chắc ông sẽ giải quyết cho mọi việc êm xuôi. Thế rồi sao nữa?
- Trước hết tôi quay lại gặp ông cảnh sát trưởng, - Martinho đáp - Tôi thú nhận là đã lầm và tuyên bố rút khỏi vụ này. Sau đó tôi lại viết thư cho ông chủ của cô ấy trình bày lại sự việc như ta đã bàn. Chắc chắn là ông ta sẽ không tìm kiếm cô ấy ở vùng này nữa, mà chuyển sang vùng khác.
- Hay tuyệt! Phải làm cho nhanh.
- Tôi đi ngay đây. Hai giờ nữa tôi sẽ quay lại đây.
- Không phải ở đây. Ông đến nhà tôi thì hơn, tôi sẽ giao tiền cho ông.

Hai người chia tay nhau. Martinho ra nói với viên mõ tòa và hai người cảnh binh đang đợi ngoài cửa:

- Các ông có thể ra về. Chúng tôi không cần đến các ông nữa.

Hắn vừa ra về vừa tự nhủ:

- Rõ cái cô nô tỳ này thật là một cái mỏ vàng.

- Thế nào, Alvaro, giải quyết ra sao rồi? - Geraldo hỏi khi chỉ còn lại hai người trong phòng.

- Ổn hơn là tôi có thể hy vọng - Alvaro kể lại sơ lược cuộc thương lượng vừa qua.

- Cái thằng Martinho ấy thật là khốn nạn, - Geraldo nhận xét - Cậu có tin là đã kéo được hắn về phía cậu không?

- Tôi không biết, nhưng ít ra tôi cũng đã tạm thời làm cho hắn chịu buông mồi ra. Có thể Leoncio sẽ không tìm Isaura ở Recife nữa, còn về phía tôi, tôi sẽ có thì giờ để tập hợp những tài liệu chứng minh quyền trả tự do của Isaura. Cứ như giờ này thì như thế cũng tạm ổn. Còn về những hậu quả của việc này thì, vì cậu tin rằng cơ sự của chúng tôi đã thất bại ngay từ đầu, tôi chỉ còn biết hy vọng rằng Trời sẽ vui lòng mách bảo cho tôi.

- Cậu lại mơ mộng rồi Alvaro ạ, thật tội nghiệp! Có thể cậu đã thoát được thằng Martinho, nhưng trên đời này chẳng thiếu gì những hạng người như thế, và số tiền thưởng của Leoncio vẫn còn đợi người đến lĩnh. Hơn nữa bây giờ không còn một ai không biết chuyện này, cho nên chẳng bao lâu nữa sẽ có hàng trăm thằng Martinho xâu xé cậu.

- Sao cậu bi quan thế Geraldo? Bao giờ cậu cũng nhìn các sự việc ở khía cạnh đen tối nhất. Tại sao cái bọn theo đám ăn tàn kia lại không tin những lời nói dối của Martinho? Tại sao mọi người lại không thể nhận rằng người yêu của tôi không phải là nô tỳ Isaura? Và dù cho số người đi tìm cô ấy khắp xứ này có nhiều như cậu nói, thì cũng chẳng sao cả: thời gian ủng hộ tôi mà.

- Ta cứ hy vọng như vậy đi, Alvaro ạ. Nhưng xét cho cùng, cậu không thấy là một cuộc phiêu lưu như thế này không xứng đáng với một người như cậu sao? Về một phương diện nào đó, Leoncio trách cứ cậu là đúng. Đúng là cậu đã quyến rũ người con gái ấy, đồng thời lại chứa chấp một người nô tỳ không phải là của cậu.

- Tôi xin cậu, Geraldo ạ, cậu miễn cho tôi những lời lẽ như thế. Cậu thừa biết là nó không thể đem ứng dụng cho những hoàn cảnh rất đặc biệt của Isaura và tôi. Tôi không chứa chấp một người nô tỳ, tôi che chở một thiên thần, một nạn nhân vô tội, chống lại một tên đao phủ độc ác. Những nguyên do khiến tôi hành động, cũng như những phẩm chất của Isaura, đủ bảo đảm cho lương tâm tôi thanh thản.

- Thôi tùy cậu, Alvaro ạ. Chẳng qua tôi thấy cậu thiếu thận trọng quá. Thật tình tôi thấy làm như thế là lỗ bịch.

Thật ra Geraldo rất bức mình vì cái mà chàng cho là thái độ vô trách nhiệm của bạn. Chàng không những không mách bảo bạn tìm cách giải thoát Isaura, mà lại còn cố tình tô đậm mặt bi quan của sự việc lên. Giá có cách gì làm như vậy, Geraldo sẽ sẵn lòng thân hành đem trả Isaura cho chủ nàg, để giúp Alvaro tránh khỏi một sự cảm dỗ mà chàng tin chắc là sẽ đẩy con người bỗng bột này tới những hành động hết sức điên rồ.

CHƯƠNG XVII

Ngồi lại một mình, Alvaro chống khuỷu tay lên bàn, hai bàn tay ôm lấy đầu. Chàng trầm ngâm suy nghĩ.

Thấy trong phòng không còn lấy một tiếng động nhỏ, Isaura hiểu rằng những người khách lạ đã ra về. Nàng vội vàng sang với Alvaro.

- Xin lỗi anh, - nàng vừa nói vừa rụt rè bước vào phòng, - em không quấy rầy anh chứ? Anh có muốn ngồi một mình không?

- Không đâu, Isaura ạ, em không quấy rầy anh chút nào đâu. Em thừa biết là anh bao giờ cũng vui thích khi có em bên cạnh.

- Nhưng anh có vẻ buồn... Mấy người vừa rồi có làm gì để anh phiền lòng không. Anh có vẻ dăm chiêu tư lự quá.

- Không, không có gì đâu Isaura ạ. Họ đến tìm Geraldo đấy mà.

- Vậy thì sao gương mặt anh buồn nản thế?

- Anh không buồn nản đâu Isaura ạ. Anh đang suy nghĩ cách đem lại cho em một cuộc sống xứng đáng với em.

- Việc ấy chẳng đáng để cho anh lo nghĩ như thế đâu. Không thể chống lại số mệnh.

- Đừng nói thế Isaura ạ. Tình yêu của chúng ta sẽ vượt qua mọi trở lực.

- Không, anh Alvaro ạ, em không xứng đáng với mối tình ấy. Anh đừng mất thì giờ vì em nữa. Anh hãy yêu lấy một người đàn bà xứng đáng với anh và hãy quên đứa con gái khốn nạn đã lạm dụng lòng tốt của anh và đã làm cho anh phải xấu hổ.

- Đến bao giờ em mới thôi nhắc đến cái chuyện đáng bức mình ấy? Chỉ một mình anh có lỗi trong chuyện này, chính anh đã buộc em phải đi dự dạ hội. Anh van em, hãy vì tình yêu của chúng ta mà quên hẳn chuyện ấy đi.

- Em không sao quên được, Alvaro ạ. Cái kỷ niệm ấy lúc nào cũng làm cho em ân hận, day dứt. Quả là tai họa làm cho ta quẩn trí. Trước đây em đã yêu anh, và bây giờ em còn yêu anh hơn nữa...

- Ôi, Isaura, em nói em yêu anh nữa đi! Anh chỉ muốn được nghe mãi mãi tiếng dịu ngọt ấy.

- Thật đây là một câu chuyện tình buồn bã. Cứ nghĩ là anh yêu em, em thấy được an ủi nhiều lắm, nó làm cho em gần quên hẳn đi là em không có quyền mong được anh yêu. Anh tha thứ cho em, Alvaro ạ, anh hãy tha thứ cho người đã từng dám yêu anh...

- Em đừng tự dằn vặt với những ý nghĩ như thế nữa, Isaura, những lời em vừa nói ra chẳng có ý nghĩa gì hết. Em biết là anh yêu em. Em còn muốn gì hơn nữa? Anh yêu em trước khi biết em là ai, và bây giờ, khi anh đã biết rõ nỗi bất hạnh của em, anh lại càng yêu em tha thiết hơn bao giờ hết!

- Anh yêu em. Quả có thế, và chính điều đó dày vò em. Chúng ta sẽ làm gì với mối tình ấy, một khi em không thể là cái gì của anh hết, dù chỉ làm nô tỳ của anh thôi cũng không được, và một khi em sẽ phải chết vì bàn tay của một người đàn ông khác?

- Cái đó thì không đời nào, Isaura ạ! - Alvaro thốt lên - Anh sẽ hiến dâng tất cả của cải, thanh danh và cả sinh mệnh của anh nữa, để giải thoát em ra khỏi tay tên bạo chúa này. Nếu công lý của loài người không thể trợ lực cho anh, thì công lý của Thượng đế sẽ giúp đỡ anh.

- Em không xứng đáng với một sự hy sinh như thế đâu, Alvaro ạ. Anh hãy bỏ mặc em cho số phận của em định đoạt trong khi chưa quá muộn. Anh cho em được biết tình cảm của anh đối với em như thế là đã làm cho em sung sướng quá rồi. Kỷ niệm của mối tình anh đem đến cho em sẽ là một niềm an ủi vĩnh hằng cho em trong cuộc sống đầy ải của em sau này. Em không muốn rằng anh từ bỏ thanh danh và địa vị của anh chỉ vì yêu một đứa nô tỳ.

- Em mà là một nô tỳ? Em không phải là nô tỳ, và em sẽ không bao giờ là nô tỳ cả. Sự cuồng bạo của một con người và thậm chí của cả xã hội nữa cũng sẽ không bao giờ có đủ sức giam hãm trong xiềng xích một sinh linh đáng được mọi người kính trọng và tôn thờ như vậy. Không đâu Isaura ạ, anh sẽ có cách đưa em lên ngang cái đẳng cấp xứng đáng với em: em hoàn toàn xứng đáng được như vậy. Thượng đế vốn công bằng và nhân hậu, sẽ giúp đỡ anh, anh tin chắc là như vậy.

Lòng tự trọng, tâm hồn ngây thơ trong trắng và dung nhan kiều diễm, dù nó thuộc về một nàng công chúa hay một người nô tỳ, Alvaro cũng đều coi là những phẩm chất thiêng liêng, và tình thương yêu của chàng đối với Isaura là một tình cảm chân thành và thuần khiết. Chưa có lấy một lúc nào chàng có những cử chỉ thiếu tế nhị hay những thái độ thiếu tôn trọng đối với nàng. Chàng chưa lần nào chạm tới người nàng, cũng chưa bao giờ hôn lên má nàng. Điều duy nhất mà cho đến nay chàng đã tự cho phép mình làm - mà cũng chỉ là do nàng yêu cầu - là xưng anh em với nàng những khi chỉ có hai người đối diện.

Hôm ấy, lần đầu tiên chàng mới ôm lấy nàng và xiết chặt vào lòng.

Vừa lúc ấy, hai người nghe có tiếng xe ngựa đỗ trước cổng vườn, và một lát sau có một giọng đàn ông ở ngoài cửa khiến cho họ phải buông nhau ra. Đó là giọng người đánh xe cho Alvaro, vào báo là có khách đến.

- Lần này là ai đây? Alvaro tự hỏi. Rồi quay sang Isaura, chàng nói:

- Em lui vào phòng trong thì hơn. Nhỡ có việc gì phiền hà. Nên cẩn thận đừng để ai trông thấy em là hơn cả.

- Ôi, em vẫn gây cho anh những chuyện phiền hà, - Isaura thì thầm sau khi rời Alvaro lui ra.

Nàng vừa ra khỏi phòng thì một người đàn ông trẻ trung và sang trọng phong thái quý tộc, bước vào. Tuy rất khôi ngô, gương mặt của y có một cái gì đáng sợ. Cả con người y cũng khiến cho người ta vừa e sợ vừa có một ác cảm khó hiểu.

Alvaro nghĩ thầm: "Chắc chắn đây không phải người của cảnh sát" đoạn nói:

- Xin mời ông ngồi, - chàng chỉ cho người mới đến một chiếc ghế, - và xin ông vui lòng cho biết ông đến đây có việc gì?

- Tôi thiết tha xin ông lượng thứ, - người khách lạ nói, - ông không phải là người tôi cần gặp. Tôi cần gặp người hiện là chủ ngôi nhà này, hoặc là con gái ông ta cũng được.

Alvaro run lên. Người đàn ông này đang đi tìm Isaura! Chàng nhất định phải biết thật chắc y là ai trước khi báo cho ông Miguel và con gái ông biết.

- Tôi là một người bạn của gia đình, - Alvaro nói - được gia đình giao quyền giải quyết tất cả những công việc liên quan. Vậy ông có thể cho tôi biết rõ mục đích chuyến đến thăm này.

- Mục đích của tôi không có gì bí mật cả, thưa ông. Tôi được biết rằng có một nô tỳ tên là Isaura ẩn nấp trong nhà này, cho nên tôi đến tìm.

- Nếu vậy ông cần giao thiệp với tôi, vì tôi là người bảo lãnh cô ta.

- Vậy ra ông là Alvaro?

- Đúng thế.

Người lạ mặt đứng dậy.

- Thưa ông, tôi xin tự giới thiệu: Leoncio, chủ của đứa nô tỳ ấy.

CHƯƠNG XVIII

Biết rằng Isaura đang ở trong tay một người đàn ông trẻ tuổi, giàu có và đẹp trai, lại là người đang yêu nàng, là một cực hình thật sự đối với Leoncio. Vừa nhận được bức thư của Martinho, chàng đã lập tức lên đường đi thủ đô, nơi mà chàng có thể thực hiện những biện pháp cần thiết để bắt Isaura một cách dễ dàng hơn. Thật vậy, Leoncio không tin tưởng vào cảnh sát mà cũng không tin Martinho, vì chàng thừa biết là cả hai đều không có khả năng đối chọi với một người giàu có và có thể lực, có uy tín lớn đối với địa phương như Alvaro. Chàng bèn quyết định tự mình nắm lấy công việc này và thân hành đi tìm Isaura.

Trước tiên, chàng xin được một buổi yết kiến với ông thượng thư Bộ Hình, vốn có quan hệ thân tình với gia đình chàng. Chàng xin ông ta viết cho một bức thư giới thiệu với viên cảnh sát trưởng thành phố Recife nhờ ông này giúp đỡ trong việc tìm kiếm Isaura. Chàng lại xin được một tờ lệnh bắt giữ ông Miguel, mà chàng tố cáo trước tòa về tội bắt cóc và chứa chấp nô tỳ. Nói tóm lại, Leoncio đã tự lo hết mọi bề, không để sót một sơ hở nào.

Chàng xuống đứng chuyển tàu chở hai bức thư của chàng trả lời Martinho và Alvaro.

Vừa đổ bộ ở Recife, chàng lập tức đến gặp viên cảnh sát trưởng xuất trình bức thư của ngài thượng thư và trình bày lý do chuyển đi của chàng. Viên cảnh sát trưởng nói:

- Thưa ông, tôi phải nói để ông hay rằng cách đây chưa đến hai tiếng đồng hồ có một người được cấp giấy chính thức ra khỏi văn phòng này để đi bắt người nô tỳ mà ông vừa nhắc tới. Một lát sau người ấy đã trở về nói với chúng tôi rằng y nhầm. Người ấy nhận ra rằng người con gái kia không phải là người nô tỳ mà ông đang tìm kiếm.

- Có phải một người tên là Martinho không? - Leoncio sững sốt hỏi:

- Đúng.

- Ông có chắc như vậy không?

- Hoàn toàn chắc. Và lại người mõ tòa và hai viên cảnh binh vẫn còn ở đây.

- Vô lý! Thế ra tôi đi đến tận đây chỉ mất công toi sao? Tôi không thể tin được. Chuyện gì mờ ám quá.

- Rất có thể như thế, thưa ông, - viên cảnh sát trưởng nói. - Quả tình cái anh Martinho này là một nhân vật rất khả nghi. Vì việc này có liên quan đến cá nhân ông, ông cần thân hành đến kiểm tra lại.

- Chính tôi đang định làm như thế, Leoncio đáp, - và ngay bây giờ.

- Viên mõ tòa và hai viên cảnh binh sẵn sàng đi theo ông. Họ sẽ giúp ông bắt giữ người ấy, nếu đó quả là nô tỳ của ông.

- Tôi còn có một lệnh bắt cha người nô tỳ, - Leoncio nói thêm. - Ta sẽ bắt cả lão ta một thể.

Tình thế của Alvaro dường như vô vọng. Trước mặt chàng là một kẻ địch được pháp luật bảo vệ, sẵn sàng lăng nhục chàng và tiêu diệt chàng để lấy lại người chàng yêu. Và không những chàng sẽ mất Isaura mà nàng sẽ còn phải chịu đựng đủ các nhục hình mà chủ nàng sẽ dùng để rửa sạch một mối hận thù đã bị dồn nén từ lâu. Alvaro không tài nào chịu nổi cái ý nghĩ là mình phải khoanh tay đứng nhìn cô gái khốn khổ bị tên đao phủ dẫn đi, nhưng chàng không có cách gì kháng cự hết. Chàng phải cúi đầu tuân theo những đạo luật mà chàng cho là phi lý và tội lỗi. Đứng trước Leoncio, chàng cũng chẳng khác nào một vật hy sinh trong tay một đao phủ. Chính chàng cũng bị nghiền nát dưới sức nặng của một định mệnh tàn nhẫn. Và như để làm cho mọi sự còn đắng cay hơn nữa, chàng lại phải chịu đựng những lời nhạo báng của kẻ thù. Leoncio nói:

- Tôi biết rằng đã từ lâu ông khống chế con nô tỳ này dưới quyền lực của ông, bất chấp những quy định của luật pháp. Ông đã tuyên bố trước nhà chức trách những điều mà ông sẽ không bao giờ chứng minh được. Tôi đến đây để vạch trần những ý đồ ám muội của ông, tố cáo những lời gian dối của ông và lấy lại tài sản hợp pháp của tôi.

- Gian dối ư? Hoàn toàn không phải, thưa ông! - Alvaro cãi. - Chẳng qua tôi chỉ muốn bảo vệ người con gái này chống lại những mưu đồ của một người chủ khả ố, và tôi đã quyết là sẽ tiếp tục làm như vậy.

- Ra thế cơ đấy... - Leoncio cười gằn. - Theo ông thì bất cứ ai cũng có thể xúi bẩy cho nô lệ trốn chủ viện cớ là muốn bảo vệ hân?

- Ông chớ giận dữ, ông ạ, cái vẻ phẫn nộ không phù hợp với dung mạo của ông đâu. Sự thật là tôi tha thiết mong cho người nô tỳ này được trả tự do, chẳng khác nào tôi mong mỗi hạnh phúc của bản thân tôi, và tôi sẵn sàng chấp nhận mọi sự hy sinh để chuộc lại tự do cho cô ấy. Tôi đã viết thư xin ông cho chuộc lại bằng tiền. Tôi xin nhắc lại lời đề nghị đó. Ông đòi bao nhiêu cũng được, dù là cả một gia tài.

- Ông cũng biết rõ không kém gì tôi rằng cô gái này không có giá, - Leoncio bẻ lại. - Dù có mua bằng tất cả số vàng có trên thế giới này tôi cũng không bán.

- Ngoan cố đến như vậy thật là khủng khiếp!

- Ông muốn nghĩ sao thì nghĩ, chứ tôi thì tôi sẽ làm theo ý muốn của tôi, vì tôi không hề xâm phạm đến quyền lợi của ai cả. Chính ông mới là kẻ ngoan cố. Đến bao giờ ông mới hiểu được rằng người nô tỳ này là của tôi?

- Có thể là cô ấy thuộc về ông, - Alvaro đáp, - nhưng những ý định của tôi hoàn toàn trong sạch, còn những mưu toan của ông thì lại hết sức ô trọc. Ông đang phạm một tội lỗi không thể dung thứ được khi ông giam giữ một con người như thế trong cảnh nô dịch. Đó là một sự lăng nhục, một sự báng bổ đối với hương hồn mẹ ông, vì chắc chắn là sinh thời bà nuôi dạy Isaura không phải để sau này sẽ thỏa mãn những dục vọng thấp hèn của ông. Vong linh mẹ ông chắc phải nguyên rủa ông, cũng như cả thế giới sẽ nguyên rủa ông nếu ông cứ khẳng khẳng đòi áp đặt quyền xử sự tàn bạo của ông đối với một con người cao quý như Isaura.

- Thôi đủ rồi, ông ạ. Trước đây tôi không biết rằng sắc đẹp lại làm cho bọn nô tỳ có được quyền tự do! Còn như mẹ tôi thì có thể là đã nuôi dạy người con gái này không phải để dành cho ông, một người hoàn toàn xa lạ mà bà ấy không hề biết là có mặt trên đời này. Cái xứ sở này không thiếu gì những con nô tỳ cực kỳ xinh đẹp mà ông có thể dùng để mua vui. Chỉ cần ông muốn là được ngay thôi mà.

- Ông này, - Alvaro nói, mặt tái đi, - chắc ông quên mất ông đang ở đâu và ông đang nói chuyện với ai. Tôi yêu cầu ông đổi ngay cái giọng ấy đi.

- Thưa ông, đủ lắm rồi. Ta hãy chấm dứt cuộc tranh cãi vô bổ này đi. Tôi đến đây không phải để nghe ông giảng bài. Ông trả ngay nô tỳ của tôi cho tôi đi, chỉ có thể thôi. Ông đừng buộc tôi phải dùng đến vũ lực.

Cầm phẫn trước thái độ khiêu khích của Leoncio, cuối cùng Alvaro đã mất hết tự chủ. Chàng vừa hiểu ra rằng, để ra khỏi tình trạng bế tắc của mình, chàng chỉ còn cách giết chết kẻ thù hay nhận lấy cái chết từ bàn tay của hắn. Không sao kiềm chế được sự phẫn uất, chàng xông thẳng vào Leoncio, giơ hai tay nắm lấy cổ áo hắn lay rất mạnh.

- Con quái vật kia hãy nghe đây: ta sẽ trả ngay người nô tỳ cho người! nhưng trước khi đưa cô ấy đi, người phải lấy máu đền trả những lời lăng mạ mà người đã ném vào mặt ta!

- Ông điên rồi hay sao? - Leoncio hoảng hốt la lên. - Ông cũng biết rằng luật pháp nước ta cấm đấu súng...

- Tôi cần gì đến luật pháp! Luật cấm đấu súng nhưng lại cho phép chiếm hữu nô lệ. Thưa ngài, danh dự còn cao hơn luật pháp, và nếu ngài không phải là một thằng hèn nhát mặt hạng như tôi vẫn nghĩ...

- Cứu tôi với! người ta giết tôi đây này! Có ai cứu tôi với! - Leoncio vùng ra khỏi tay Alvaro và chạy ra cửa sổ la hét thất thanh.

- Đồ khốn nạn! - Alvaro khoanh tay trước ngực ném ra một câu ngán ngùi, môi nở một nụ cười khinh miệt.

Nghe thấy tiếng ồn ào, Isaura và ông Miguel chạy vào phòng khách cùng một lúc với mấy người cảnh binh.

Isaura nãy giờ nấp sau cánh cửa đã nghe hết cuộc tranh cãi giữa hai người đàn ông, tim nàng đập mạnh như muốn vỡ ra. Hiểu rằng mọi sự đều đã hỏng hết, nàng quyết can ngăn ngay để Alvaro khỏi vì nàng mà làm một hành động điên rồ. Nàng tiến về phía Leoncio, nói:

- Thưa ông chủ, con đây!

- Chúng nó đây rồi, đúng là chúng nó rồi! - Leoncio kêu lên, tay chỉ hai cha con Isaura cho tốp cảnh binh. - Bắt lấy chúng!

- Em cứ đi đi Isaura ạ, - Alvaro nói rất khẽ, giọng run run. - Can đảm lên! Anh sẽ không bao giờ rời bỏ em. Hãy tin ở Chúa và ở tình yêu của anh!

Một tiếng đồng hồ sau những biến cố dồn dập này, Martinho đến nhà Alvaro, để báo cáo lại những việc hắn đã làm và rút túi số tiền đã thỏa thuận giữa hai bên.

"Mười ngàn quan tiền vàng! - Hắn nghĩ bụng. - Còn hơn cả một gia tài! Kể từ nay ta có thể sống yên thân rồi. Xin vĩnh biệt ghế nhà trường đại học! Vĩnh biệt những pho sách nhàm chán chưa bao giờ giúp ích cho ta được việc gì! Ông sẽ gác hết vào xó bếp, ông đểch cần đến chúng mày nữa! Tương lai ta thế là đã được bảo đảm. Ngày mai ta sẽ là ông chủ ngân hàng, là ông lãnh binh, là ngài nam tước. Mọi người sẽ kính nể ta."

Chỉ thiếu chút nữa thì con người khốn nạn ấy đã phát điên.

- Anh bạn thân mến, - hắn mở đầu một cách trang trọng khi vào gặp Alvaro, - mọi việc đã được giải quyết đúng như anh mong mỏi. Bây giờ anh muốn làm gì cô nàng thì cứ làm, chẳng còn ai đến quấy rầy anh nữa. Nói chú trong câu chuyện này thái độ của anh thật là đáng khâm phục về mọi mặt và cả thiên hạ sẽ khen ngợi anh là con người công minh hào hiệp. Thật không thể nào tưởng tượng được là người ta lại có thể giam hãm một người con gái cao quý như vậy! Đây ông thử xem bức thư tôi gửi cho chủ cô ta, trong đó tôi bịa đủ thứ chuyện có thể đánh lạc hướng hắn ta trong một thời gian dài...

Martinho toan lấy bức thư ra đọc thì Alvaro, nãy giờ chẳng chú ý nghe hắn mấy đổi, đã chặn lại.

- Vô ích, Martinho ạ, mọi việc đã giải quyết xong xuôi. Tôi không cần đến sự giúp đỡ của ông nữa.

- Giải quyết rồi ư? Nhưng bằng cách nào?

- Người nô tỳ đã được trao trả cho chủ nhân.

- Sao lại có thể thế được?

- Nó thế đấy. Nếu ông muốn biết rõ chi tiết, ông cứ ra sờ cảnh sát.

- Thế còn mười ngàn quan của tôi thì sao?

- Tôi nghĩ là tôi không nợ nần gì ông nữa. Bây giờ xin ông về cho.

Tuyệt vọng, Martinho chạy xuống cầu thang từng bốn bậc một và vừa đi về nhà vừa chửi bới om sòm. Như con chó trong chuyện ngụ ngôn, hắn đã thả mỗi bắt bóng, và đã được một bài học đích đáng.

CHƯƠNG XIX

Bây giờ chúng ta lại quay về điền trang của Leoncio ở Campos, đến ngay căn phòng khách mà trước đây Isaura đã ngồi trước dương cầm khe khẽ hát bài ca yêu thích.

- Xem này! Cô chẳng có lấy một chút óc thẩm mỹ nào, Rosa ạ. Thật là vô tích sự! Rõ ràng là cô sinh ra không phải để làm việc ở phòng khách. Chỗ của cô là ở dưới nhà bếp kia!

- Andre ạ, chớ có xen vào việc của người khác, có ai mượn anh nói đâu? Với lại anh lên đây làm gì? Tốt hơn là hãy quay về chuồng ngựa ngay đi.

- Thế ra cô không biết là mấy cái ghế này không phải để ở chỗ này, - Andre vừa nói tiếp vừa nhắc ghế đặt ra chỗ khác. - Cả mấy cái bình này cũng thế. Cô chưa lau mấy tấm gương à? Sao cô lười thế? Hồi Isaura còn ở đây, cái gì cũng được bày biện đẹp mắt. Vào là thấy dễ chịu ngay.

- Nếu anh tiếc con ấy đến thế, - Rosa cười nhạt, - thì đi xuống xà lim mà dò nó ra, nó đang chết mòn ở dưới ấy đấy, và trong xà lim chẳng làm gì có hoa mà bày đâu.

- Coi chừng đấy Rosa ạ, có ngày sẽ đến lượt cô thôi.

- Không đời nào. Tôi có đi trốn đâu, thưa ngài?

- Có ai đưa cô đi trốn đâu mà đi! Tội nghiệp Isaura! Xinh đẹp, dễ thương thế mà bị người ta đối xử như con chó. Cô không thấy thương nó sao, Rosa?

- Thương gì cái thứ nó. Cho đáng đời!

- Tôi thì tôi sẵn sàng chia xẻ một nửa cực hình để được gần nó.

- Dễ lắm Andre ạ, anh chỉ có việc làm như nó. Cứ thử trốn đi mà xem, khắc được vào xà lim thôi.

- Nếu biết chắc là được nhốt chung với Isaura, tôi sẽ không do dự lấy một giây. Nhưng cái tệ nhất là nó sẽ vĩnh viễn xa chúng ta.

- Nó đi hẩn à? - Rosa hỏi. - Sao lại thế?

- Cô sẽ thấy.

- Ông chủ bán nó đi à?

- Bán là thế nào? Cô điên rồi sao?

- Đuổi à?

- Cũng không phải.

- Trả tự do à?

- Càng không phải.

- Bí mật gồm nhĩ! Biết gì cứ nói toẹt ra đi nào!

- Ô, chẳng có gì bí mật đâu, - Andre đáp. - Có điều là tôi còn nghi lắm. Và lại cô sẽ nghe người ta nói ngay ở đây thôi. Cô chỉ việc vênh tai lên mà nghe.

Vừa lúc ấy có tiếng chân bước dọc hành lang.

- Coi chừng, - Andre nói, - ông chủ đấy.

Hai tháng đã trôi qua kể từ khi Leoncio đến Recife bắt Isaura về. Malvina đã hòa giải với chồng. Hôm nay hai người vừa ở thủ đô về trang trại. Mấy người nô lệ và nô tỳ, trong đó có Andre và Rosa, đang đánh bóng sàn gỗ và lau bụi các bàn ghế trong căn phòng khách đã từng chứng kiến bấy nhiêu sự việc đầy kịch tính. Công việc chẳng thiếu, vì trong suốt thời gian Malvina vắng mặt, căn phòng khách bị đóng cửa thường xuyên.

Trong hai tháng ấy ông Miguel và Isaura ra sao? Leoncio đã quyết định số phận họ như thế nào? Làm sao Leoncio giảng hòa được với vợ?

Thoạt tiên, Leoncio vừa đưa Isaura về đến trang viên đã giam ngay nàng vào xà lim. Đây không phải chỉ là hăm muốn dùng một hình phạt thật nặng đối với người nô tỳ đã dám trốn đi. Leoncio biết rằng chàng thanh niên ở Recife có gan làm bất cứ cách nào để giải phóng người mà chàng yêu. Bên tai hăn vẫn còn văng vẳng những lời cuối cùng của Alvaro nói với Isaura: "Anh sẽ không bao giờ rời bỏ em. Em hãy tin vào Chúa và vào tình yêu của anh."

Vốn giàu có và liều lĩnh, Alvaro có đủ phương tiện và đủ quyết tâm để thực hiện những ý đồ của mình; vậy chàng là một mối đe dọa đáng gờm đối với Leoncio. Cho nên hăn đã cho nhốt Isaura và thi hành những biện pháp đề phòng cần thiết, kể cả việc bắt nô lệ canh phòng ngày đêm, thường xuyên ở trong tình trạng báo động, như quân lính canh gác một pháo đài bị vây.

Nói cho đúng ra, bây giờ không phải chỉ có tình yêu thôi thúc Leoncio hành động như vậy. Thêm vào nỗi đam mê của y từ nay có một động cơ khác xen lẫn vào: đó là niềm khao khát được trả thù Isaura và kẻ tình địch của mình, một chí phục thù man dại và hung hãn. Hăn muốn chiếm đoạt thân xác Isaura dù chỉ một lần thôi trước khi nhường nàng lại cho kẻ thù, và chưa chi hăn đã tưởng tượng là sau khi đã làm nhục nàng, hăn sẽ tuyên bố với Alvaro:

- Tao thí cho mày đấy, mày đem nó về đi. Tao bán cho mày với giá ba xu đấy. Nó chẳng còn có giá trị gì nữa.

Thế là Leoncio lại lao vào tìm cách quyến rũ Isaura, ra sức hứa hẹn đủ điều, van xin nàng hãy hiến thân cho mình dù chỉ một lần. Rồi trước sự cự tuyệt ngoan cố của nàng, ban đầu hăn còn dọa dẫm, sau đó hăn quay ra hành hạ nàng thẳng tay. Thế rồi cuối cùng hăn từ bỏ lối dùng vũ lực, tuy hăn thừa nhận tâm để dùng những nhục hình ghê gớm nhất. Vốn đã biết rõ Isaura, hăn biết rằng nàng sẽ kháng cự đến chết mới thôi. Cho nên hăn bới óc nghĩ ra những giải pháp khác để bẻ gãy sự kiêu hãnh của Isaura, ra sức nhạo báng những dự định hào hiệp của Alvaro mà hăn quyết trả thù thật đích đáng.

Mặt khác, Leoncio cảm thấy nhất thiết phải giảng hòa với Malvina, không phải vì ăn năn hay vì thương xót nàng, mà chỉ vì thấy làm như vậy là có lợi cho mình. Thế là hăn lên tìm nàng ở thủ đô, nơi nàng vẫn cư trú sau khi rời khỏi điền trang.

Dối trá và mưu mẹo chắc chắn là hai thứ vũ khí mà Leoncio sử dụng tài tình nhất. Hăn nhận hết lỗi lầm và tỏ bày lòng hối hận, thề thốt với Malvina là sẽ lấy cách xử sự trong tương lai để xóa sạch kỷ niệm của những lỗi lầm trong quá khứ. Hăn làm ra vẻ ngây thơ thú nhận rằng mình đã mềm yếu trước sức quyến rũ của Isaura: đó chẳng qua là một sự sa ngã nhất thời chẳng còn để lại mảy may dấu vết.

Để cho những lời nói dối của mình có thêm trọng lượng, Leoncio buộc cho người nô tỳ đủ các thứ tội lỗi. Hăn nói là Isaura đã sử dụng đủ các mánh khéo để mê hoặc hăn và cuối cùng hứa sẽ hiến thân cho hăn nếu hăn bằng lòng trả tự do cho. Thậm chí hăn còn làm cho Malvina tin rằng vừa qua Isaura đi trốn với một người đàn ông đã đi lại với cô ta từ lâu mà không ai hay biết. Chính hăn đã cấp cho ông Miguel số tiền cần thiết để chuộc lại con gái. Thấy ý đồ bị phá sản, hai đứa đã rủ nhau đi trốn. Khi đến Recife, có một

người đàn ông giàu có và gàn dở đem lòng mê Isaura, và lập tức cô ta bỏ người tình cũ để đi theo người đàn ông này. Isaura đã đóng vai một người tự do, và đã tỏ ra khôn khéo đến nỗi người ấy suýt cưới cô ta làm vợ. Khi đã biết Isaura chỉ là một con nô tỳ, hẳn vẫn không chịu rời bỏ cô ta, và thậm chí còn tỏ ra nhất quyết tìm cách chuộc lại tự do cho cô ta, không hề đếm xỉa đến hậu quả ô nhục của việc này. Chính vì muốn ngăn cản tội ác này mà Leoncio đã phải đi Recife.

Malvina, vốn ngây thơ thật thà, đã tha thứ hết cho chồng. Nàng tin ngay những lời phân trần và những lý do mà Leoncio bịa đặt ra để biện hộ cho những lỗi lầm đã qua cũng như để giải thích những hành vi sau này. Là người vợ đúng theo nghĩa của từ này, nàng đã cảm thấy tức giận Isaura khi bắt gặp chồng đang tán tỉnh nàng, rồi nổi oán giận của nàng tiêu tan dần đi. Lẽ ra nó đã tiêu tan hoàn toàn nếu Leoncio không bịa đặt ra những chuyện huyền hoặc kia. Nhưng ngay cả sau khi nghe những chuyện ấy, Malvina vẫn không thù ghét người bạn cũ: nàng chỉ thấy thương hại, có xen ít nhiều khinh miệt, cũng như đối với bất cứ người nô tỳ nào.

Vậy là Leoncio đã tranh thủ được sự đồng tình của Malvina đối với các ý đồ của hắn. Tuy vậy, vốn biết là vợ mình sẽ phản đối những hình phạt quá tàn nhẫn, hắn đã nghĩ ra được một cực hình nhục nhã nhất mà người ta có thể dùng đối với một người có ý thức về nhan sắc, trí thông minh và giá trị của mình. Một hôm Malvina hỏi chồng:

- Anh định thế nào về Isaura đây?
- Gả chồng và trả lại tự do cho nó.
- Anh tìm được cho nó một ông chồng rồi à?
- Việc đó chẳng có gì khó em ạ...
- Anh tính gả nó cho một người nô lệ sao? Thế thì kinh quá.
- Thì tôi sẽ trả luôn tự do cho anh chồng, có khó gì. Lúc đầu tôi nghĩ đến Andre: anh chàng này cũng mê nó lắm, nhưng chắc nó sẽ kiếm cơ từ chối. Cuối cùng tôi đã tìm được một nơi khá hơn.
- Ai vậy?
- Belchior.
- Belchior ư? - Malvina kêu lên, nghi hoặc. - Anh không đùa đấy chứ?
- Anh nói rất nghiêm chỉnh.
- Nó không đời nào chịu lấy một người có hình thù cổ quái như vậy!
- Nếu nó không chịu, - Leoncio đánh giọng lại, - nó sẽ bị nhốt xà lim suốt đời.
- Như thế ác quá, Leoncio ạ! Bắt nó lấy chồng kiểu đó thì sao còn nói chuyện tự do được? Ít nhất anh cũng phải để cho nó chọn chứ!

- Nếu anh để cho nó chọn, chắc chắn là nó sẽ quay về Recife với cái thằng tình nhân của nó, và hai đứa sẽ tha hồ cười anh.

- Thì anh cần gì? - Malvina hỏi, trong bụng chợt sinh nghi.

- Giá em thấy cái thằng đều ấy chửi anh và dọa anh như thế nào... - Leoncio đáp, hơi lúng túng trước câu hỏi này. - Giá em nghe hắc khoác lác là sẽ giải thoát Isaura ra khỏi nanh vuốt của tên đao phủ! Tên đao phủ tức là anh đấy... Malvina ạ, chính vì muốn em vui lòng và muốn thực hiện ý nguyện của mẹ mà anh hãy còn nường nhẹ con ấy.

- Em tin rằng Isaura thà chết còn hơn lấy Belchior, - Malvina ngắt lời chồng, mỗi lúc một thêm khó chịu.

- Em cứ yên tâm, ta sẽ có cách thuyết phục nó. Anh đã có cách buộc nó phải ưng thuận.

- Nếu vậy thì em không phản đối.

Quả kế hoạch của Leoncio là một âm mưu đặc biệt quỷ quyệt. Ngay hôm trở về Campos, hắn đã cho ông Miguel đi tù, và một phiên tòa đã tuyên án người cha khốn khổ này phải bồi thường cho Leoncio chi phí việc Isaura đi trốn gây ra. Đó là một số tiền khổng lồ. Ông Miguel không làm gì có đủ số tiền ấy: sau khi ở tù ra ông còn phải làm cật lực mấy năm trời may ra mới trả đủ.

Sau khi đã vạch kế hoạch mới, Leoncio đến gặp ông Miguel.

- Mặc dù cha con ông đã gây cho tôi những thiệt hại rất lớn, - hắn nói với ông ta bằng một giọng trang trọng, - tôi vẫn thương hại ông và con gái ông. Bây giờ tôi muốn bàn với ông việc này.

- Tôi sẵn sàng chấp nhận mọi cách giàn xếp, - ông Miguel kính cẩn đáp, - miễn là công bằng và lương thiện.

- Hoàn toàn lương thiện, ông Miguel ạ, ông cứ yên tâm. Tôi muốn bàn với ông việc gả con gái ông cho một người tử tế và trả tự cho cô ta. Nhưng muốn thế, tôi cần được ông giúp đỡ.

- Xin ông cho biết tôi có thể làm gì để giúp ông?

- Đây. Ông cũng như tôi đều biết rõ rằng Isaura rất có thể khước từ cuộc hôn nhân này vì cô ta hình như vẫn vương vấn cái mối tình ngu xuẩn với gã thanh niên ở Recife đã tán chuyện trên trời dưới đất làm cô ta phát rồ lên.

- Tôi biết rằng nó có biết ơn ông ta...

- Biết ơn! Ông tưởng hắn còn nghĩ đến cô ta sao? Câu chuyện ấy đối với hắn chẳng qua là một trò giải trí, một cơn bốc đồng nhất thời. Tôi có đủ chứng cứ để nói như vậy, ông Miguel ạ. Ông thử xem bức thư này. Cái thằng xỏ lá ấy dám viết thư cho tôi một cách trơ trẽn, làm như thể hắn với tôi là đôi bạn cũ càng, để báo cho tôi biết tin hắn cưới vợ. Thậm chí hắn còn nhân thể nhắc đến Isaura, yêu cầu tôi vui lòng cho hắn biết nếu có

ngày tôi muốn tổng khứ cô ta đi, vì hẳn sẽ vui lòng nhận cô ta làm người hầu phòng cho vợ hẳn. Ông cứ thử nghĩ mà xem hẳn trâng tráo và vô liêm sỉ đến mức nào...

- Thưa ông, quả thật đó là một điều đáng ngạc nhiên về phía một người như vậy.

- Ông đọc đi, ông Miguel, ông cứ đọc đi. Ông có nhận ra chữ của hẳn không?

Đoạn Leoncio đưa bức thư cho ông: chữ trong bức thư bắt chước nét chữ của Alvaro một cách hoàn hảo.

- Đúng chữ anh ta, không còn nghi ngờ gì nữa, - Miguel nói, choáng váng trước những điều mình vừa đọc được. - Ở đời nhiều khi có những chuyện thật khó hiểu.

- Những chuyện dạy cho ta những bài học thật tàn nhẫn, ông bạn ạ. Ông giữ lấy bức thư này rồi đưa cho con gái ông xem. Nó sẽ giúp cô ta hiểu rõ hơn con người ấy để xua đuổi hẳn ra khỏi tâm tư. Và ông nói cho cô ta hiểu rõ rằng khi giàn xếp cuộc hôn nhân này, tôi chỉ nghĩ đến quyền lợi của cô ta, tôi sẽ xóa hết nợ cho ông, thậm chí tôi còn hoàn lại cho ông số tiền mà ông đã trả. Ông có thể mở một cửa hiệu ở Campos và sống ở đấy cho đến hết đời với con gái và con rể của ông.

- Thế người con rể ấy là...

- À phải, tôi quên mất... Đó là Belchior, anh làm vườn của tôi. Chắc ông cũng biết anh ta.

- Ông muốn gả nó cho cái gã tiên thiên bất túc ấy sao?

- Xấu xí một chút có hề gì, anh ta là người thật thà tử tế.

- Đúng thế, thưa ông, nhưng không biết Isaura nó có bằng lòng không.

- Tôi tin chắc là cô ấy sẽ nghe lời ông. Ông là cha kia mà.

- Thưa ông, tôi sẽ cố hết sức, nhưng tôi thấy ít hy vọng lắm.

- Nếu cô ta từ chối thì chỉ thiệt thân, - Leoncio kết luận một cách lạnh lùng. - Thiệt thân cả cho ông nữa. Vì mọi việc sẽ được giữ nguyên như hiện nay.

Miguel không phải là loại người có đủ bản lĩnh để chống chọi với những cơn hoạn nạn. Ông không thể đành tâm để cho con gái bị nhốt suốt đời trong xà lim, trong khi mình phải sống những ngày tàn trong cảnh khốn cùng. Tính cho hết nước, cái giá phải trả để chuộc lại tự do cho con gái và để bảo đảm cho tuổi già của mình cũng không đến nỗi quá đắt. Ông ta bèn ưng thuận.

CHƯƠNG XX

Trong khi Andre và Rosa vừa dọn dẹp bàn ghế trong phòng khách vừa cãi vã lẫn nhau, thì Isaura ngồi trên một chiếc ghế đẩu, chân bị xích vào tường, trong một căn xà lim tối

tắm xây sát các túp lều dành cho nô lệ. Đã hai tháng nay nàng không được nhìn thấy ánh sáng ban ngày.

Sáng hôm ấy ông Miguel được phép vào thăm Isaura để trình bày cho nàng nghe dự định của Leoncio và khuyên bảo nàng ưng thuận những điều kiện do ông chủ đưa ra. Thật là một cảnh tượng não lòng: giá có ai trông thấy hai con người bị số phận vùi dập ấy, người đó sẽ không sao ghìm nổi nước mắt.

Đây là lần đầu tiên hai cha con được gặp nhau sau khi Isaura bị bắt. Họ ôm lấy nhau khóc hồi lâu. Khi những dòng lệ đã cạn, ông Miguel bắt đầu nói cho Isaura biết mục đích của buổi viếng thăm.

- Con ạ, - ông kết thúc, - cơ sự đã đến nông nỗi này, con phải đành tâm nhận lấy sự hy sinh này mà thôi. Chỉ có thể con mới ra khỏi được nơi giam cầm ghê sợ này. Cha biết là cuộc hôn nhân này sẽ là một cực hình ghê gớm đối với con, nhưng thà thế còn hơn chịu chết mòn chết héo trong căn xà lim này.

Chưa bao giờ Isaura xanh xao nhợt nhạt như bấy giờ.

- Ông chủ thật có lòng nhân đức lớn lao, - cuối cùng nàng nói, - mới để cho con được tự do lựa chọn giữa hai nhục hình. Con chưa rõ nhục hình nào nhân đức hơn. Người ta nói con đẹp, con được dạy dỗ như một tiểu thư, con biết rõ phẩm giá của con. Người ta nói là chẳng thiếu gì những người con gái con nhà ganh tị với nhan sắc và tài năng của con. Nhưng những thứ đó có ích gì khi con phải làm vợ một thằng gù chẳng ra hình người? Có thể tưởng tượng được một cách trừng phạt nào độc ác hơn không?

Rồi nàng cười phá lên, tiếng cười quắc quại có một âm vang kỳ dị trong chốn giam cầm ảm đạm này.

- Kìa con, Isaura, - ông Miguel nói, gan ruột rồi bởi, - cũng không đến nỗi khủng khiếp như con tưởng tượng đâu. Con còn trẻ, thời gian là đồng minh của con. Chỉ cần nhẫn nhục và kiên tâm một chút, rồi con sẽ quen dần với cuộc sống mới. Ít ra con cũng được tự do. Rồi con sẽ thấy, cha con mình sẽ sống được những ngày hạnh phúc.

- Những ngày hạnh phúc ư! Chỉ có cái chết mới giải thoát được con ra khỏi những nỗi thống khổ này. Chỉ có một cách thôi để con khỏi đau đớn...

- Vậy con bằng lòng đi lấy chồng chứ?

- Không đâu, cha ạ. Chỉ có một cái chết thôi, con đã nói mà...

- Con im đi con! Đừng có nói nhảm. Cha muốn con sống, cha cần con sống. Con nỡ nào bỏ cha già lại một mình, sống lay lắt những ngày tàn trong cảnh khổ cùng và vô hy vọng?

- Con xin lỗi cha, cha yêu quý của con! - Isaura kêu lên và ôm chầm lấy cha. Cha nói phải. Con biết rằng con phải sống vì cha. Nhưng quả thật nó quá sức con! Người ta giam cầm con, người ta đánh đập con, người ta đối xử với con còn tệ hơn đối xử với bất cứ con vật nào, rồi người ta lại nói rằng vì thương hại con mà bắt con lấy con quái vật ấy!

- Belchior cũng chẳng đến nỗi nào, - ông Miguel nói dối, - và lại con sẽ quen đi. Con cứ vững tâm đi con ạ. Khi đã được trả tự do rồi, con sẽ lại thanh thản và yêu đời. Chắc chắn là con sẽ sống hạnh phúc với chồng con.

- Hạnh phúc! - Isaura kêu lên với một nụ cười thảm đạm. - Con van cha, cha hãy vì thương hại con mà đừng bao giờ nói đến hạnh phúc nữa! Giá lòng con chưa bao giờ quyến luyến ai, giá con chưa bao giờ yêu! Ôi! Giá Alvaro có thể đem con về làm nô tỳ! Con sẽ không cần anh ấy yêu con. Anh ấy đã tỏ ra hào hiệp bao nhiêu, đã làm hết sức mình để cứu con ra khỏi dậm trường khổ ải này... Giá được như thế, có lẽ con sẽ có thể có hạnh phúc được. Nhưng liệu con còn có quyền được nghĩ đến anh ấy nữa không? Liệu anh ấy có còn nhớ đến một con nô tỳ thống khổ nữa không?

- Đừng nghĩ đến con người ấy nữa con ạ, - ông Miguel nói. - Con hãy xua đuổi kỷ niệm của mối tình không thể nào có được ấy đi. Đây vừa là một lời khuyên vừa là một lời cầu xin của cha.

- Nhưng tại sao, thưa cha, tại sao?

- Thân phận của con không cho con có quyền nghĩ đến người ấy, con ạ. Giữa người ấy và con có cả một vực thẳm. Cái tình yêu mà con đã khơi dậy trong lòng người con trai ấy chỉ là một cảm xúc nhất thời, chẳng có gì bền lâu cả. Cha rất khổ tâm khi phải nói như vậy, nhưng đó là sự thật.

- Có chuyện gì xảy ra thế? - Isaura lo lắng hỏi. - Anh ấy chết rồi sao?

- Không, người ấy lấy vợ rồi.

- Lấy vợ rồi? Alvaro mà lấy vợ? Con không tin. Ai nói với cha như vậy?

- Chính người ấy nói, con yêu quý và tội nghiệp của cha ạ. Con hãy đọc bức thư này.

Tay run run, Isaura cầm lấy bức thư và đọc lướt qua rất nhanh. Đọc xong, nàng như đã hoá đá. Không có lấy một lời kêu than, một giọt nước mắt. Nàng tái nhợt đi. Nàng ngồi yên như thế một hồi lâu, rồi lại ôm chầm lấy cha khóc nức nở. Nước mắt làm cho nàng nguôi đi được một chút. Khi nàng ngẩng lên để lau nước mắt, Isaura có vẻ như đã trấn tĩnh lại được. Thật ra, nàng đã bị cái sốc ấy làm cho suy sụp hoàn toàn. Isaura chỉ còn là cái bóng của mình nữa mà thôi.

- Con chết rồi, cha ạ, - cuối cùng nàng nói. - Bây giờ cha muốn làm gì con thì làm.

- Kìa con, cố lên con... - ông Miguel hôn lên trán con nói, mọi sự sẽ ổn cả, rồi con sẽ thấy.

Ông Miguel vốn nhân hậu và vị tha, nhưng những tình cảm đam mê mãnh liệt đều xa lạ đối với ông. Ông không thể hiểu rằng mình yêu cầu ở con một sự hy sinh mà nàng không thể có được. Đối với ông, hạnh phúc là ở chỗ có được một cuộc sống vật chất dễ dàng và yên ổn, và chắc chắn là ông thành thật khi ông hứa với Isaura một cuộc sống khả quan hơn trước. Ông sẽ hết sức ngạc nhiên nếu có ai nói với ông rằng bắt buộc Isaura từ bỏ một mối tình như thế tức là vĩnh viễn làm vỡ trái tim nàng.

Malvina đi bách bộ trong phòng khách, chờ đợi kết quả của cuộc diện kiến giữa hai cha con Isaura. Trên ngưỡng cửa, Rosa và Andre đứng khoanh tay, cũng trong một tâm trạng đợi chờ tương tự.

Người thiếu phụ thấy lòng se lại khi chợt trông thấy Isaura vịn cánh tay ông Miguel bước ra. Người nô tỳ trông như một bóng ma. Nước da xanh xao, tóc xoã rũ rượi, hai chân đứng không vững, nàng không còn có gì giống với người thiếu nữ tươi đẹp rạng rỡ mà giọng hát xưa kia đã từng tràn ngập gian phòng khách này, biến nó thành một cõi tiên.

Thế nhưng, mặc dầu tiêu tụy như thế, nàng vẫn còn rất đẹp. Gương mặt phờ phạc và ngơ ngác vẫn giữ những đường nét thanh tú. Đôi mắt đen và to để lộ ra ngoài một ánh sáng xa mờ như từ thế giới bên kia dội lại. Làn tóc rối xoã trên hai vai đem lại cho dáng dấp nàng một vẻ đẹp man dại và bi đát.

- Isaura đấy ư? Trời ơi, có thể nào lại như thế! - Malvina thì thào, không sao cầm được nước mắt khi trông thấy lại người bạn cũ. Nàng đã toan van xin chồng rủ lòng khoan dung, nhưng sức nhớ đến những chuyện Leoncio kể, nàng lại tự kiềm chế, và với một giọng nghe như dừng dừng, nàng hỏi Isaura:

- Thế nào, Isaura, em có bằng lòng lấy người mà chúng tôi đã chọn cho em không?

Isaura không đáp, chỉ cúi đầu nhìn xuống đất. Ông Miguel trả lời thay:

- Thừa phụ nhân có ạ. Nó bằng lòng.

- Như thế là tốt, - Malvina quay về phía Isaura. - Tôi không muốn người ta cứ tiếp tục hành hạ em. Em nên biết rằng mặc dầu đã xảy ra những sự việc như vừa qua, tôi chỉ muốn tốt cho em mà thôi. Chúng tôi sẽ trả tự do cho em, đồng thời lại tìm cho em một người chồng tốt.

Thấy Isaura im lặng, Malvina vội nói tiếp rất nhanh:

- Belchior là một chàng trai dễ thương, hiền lành và chăm chỉ. Tôi tin là hai người sẽ rất thuận thảo với nhau. Hơn nữa, để có được tự do, không có sự hy sinh nào là quá lớn, phải không Isaura?

- Thừa phụ nhân phải ạ, - cô gái đáp. - Cố sự đã như vậy, thì con cũng xin phục tùng số mệnh của con.

Nhưng nàng lại nghĩ thầm: "Người ta đưa mình ra khỏi ngục thất để đem đi hành hình."

- Tốt lắm, Isaura ạ. Thế mới biết em là một cô gái ngoan ngoãn và thông minh. Andre, đi gọi Belchior đến đây! Ta muốn tự báo tin này cho anh ta biết. Anh ta đã chờ đợi giây phút này lâu lắm rồi! Cả ông nữa, ông Miguel ạ, tôi tin chắc là ông bằng lòng với cái giải pháp mà chúng tôi đã tìm được cho con ông. Nó sẽ được tự do và được lấy một người da trắng, như thế rất có lợi. Dù sao thì cũng còn hơn một cuộc đời luôn luôn phải trốn tránh.

Malvina nói một thôi một hồi như thế để khỏi suy nghĩ gì thêm. Nàng nói tiếp:

- Isaura ạ, để tỏ lòng thương yêu em, tôi sẽ làm chứng cho lễ thành hôn này, cuộc lễ sẽ chấm dứt những nỗi khổ của em và đem lại sự yên ổn trong ngôi nhà của chúng ta.

Rồi nàng đến mở nắp một cái tráp đựng nữ trang để trên bàn, lấy ra một sợi dây chuyền vàng khá nặng quàng vào cổ Isaura.

- Isaura, xin em nhận cho tặng vật này. Đây là quà cưới của tôi.

- Xin cảm ơn nữ chủ nhân rất nhiều. Nữ chủ nhân thật tốt bụng đối với em.

Nhưng nàng nghĩ thầm: "Đây là sợi dây thông lòng của đao phủ quàng vào cổ người tử tù."

Vừa lúc ấy, Belchior bước vào bên cạnh Andre.

- Thưa phu nhân, con đây ạ. Phu nhân cần gì ạ?

- Tôi muốn chúc mừng anh, Belchior.

- Chúc mừng con? Thưa phu nhân về việc gì ạ?

- Anh nên biết rằng Isaura sắp được tự do, và... Thôi anh thử đoán phần tiếp theo đi.

- Chắc chắn là cô ấy sẽ ra đi. Thật đáng tiếc!

- Anh không đoán được rồi. Vậy anh nên biết rằng Isaura đã quyết định lấy anh.

- Thưa phu nhân sao kia ạ? Phu nhân giễu con...

- Không hề, Belchior ạ. Và lại anh cũng thấy là cô ấy đang có mặt ở đây. Cô ấy đang đợi anh. Anh mau mau chuẩn bị đi, lễ cưới sẽ cử hành vào sáng mai, ngay ở phòng này.

- Thưa phu nhân, đây là một giấc mơ, chẳng lẽ lại thật! - Belchior kinh ngạc lắp bắp, rồi sụp xuống lạy Malvina.

- Anh đứng dậy đi Belchior, - nàng nói. - Anh phải cảm ơn Isaura mới đúng.

Anh làm vờ lắp tức chạy đến quỳ xuống chân Isaura.

- Ôi! Bà chúa của tôi! - anh ta vừa nói vừa ôm lấy chân Isaura một cách đột ngột đến nỗi nàng suýt ngã lảo ra, vì nàng đã quá suy yếu.

Người ta không biết cái cảnh này nên cười hay nên thét lên nữa.

- Isaura, - anh gù lắp bắp, - em không nhìn tôi sao? Tôi đây, Belchior đây mà, đang quỳ dưới chân em. Em nhìn tôi đi. Tôi yêu em. Tôi cảm thấy mình như một ông vua! Em đưa tay cho tôi hôn nào!...

Isaura đưa ra cho anh ta một bàn tay giá lạnh và ngoảnh mặt đi, lòng tự nhủ: "Trời ơi, mình bị đẩy vào một trò hề khủng khiếp nào thế này."

Belchior hôn tay nàng và khóc hu hu như đứa con nít.

- Đồ ngu xuẩn! - Andre thì thầm với Rosa. - Làm sao hẳn lại không thấy là chuyện này quá hoang đường đối với một thằng khốn khổ như hẳn?

- Tôi thì dù có cho hàng núi vàng tôi cũng xin chịu thôi! - Ông chủ có những ý thật quý quái. Chỉ có ông ấy mới đi gả một cô tiên cho một con cóc như vậy.

- Nhưng rõ ràng là anh muốn ở vào địa vị con cóc ấy lắm.

- À! Cái đó thì đúng, - Andre reo lên. - Cô ấy với tôi hẳn là rất hợp!

CHƯƠNG XXI

Sáng hôm sau, Malvina hỏi chồng:

- Anh có chắc là đã lo đủ các biện pháp để giải quyết việc này ngay từ hôm nay chưa?

- Cô hỏi tôi câu hỏi đó đến trăm lần rồi đấy, - Leoncio cúi kính đáp. - Vậy tôi xin trả lời lần thứ một trăm rằng tôi đã lo xong hết rồi. Hôm qua tôi đã cho người ra Campos để giao cho một ông chủ cửa hàng tạp phẩm tự trả tự do cho Isaura. Lát nữa, họ sẽ đến đủ, với cả ông linh mục nữa. Cô cứ yên tâm đi, tôi không bỏ sót việc gì đâu. Bây giờ cô chỉ còn có mỗi một việc là chuẩn bị nhà nguyện để làm lễ thành hôn - cái lễ thành hôn này hình như còn làm cho cô sung sướng hơn cả buổi lễ cưới cô ấy. - Hẳn mỉm cười nói thêm.

Malvina ra khỏi phòng khách, để Leoncio ngồi lại với người bạn của hẳn tên là Jorge - một trong những kẻ ăn bám vốn rất đông đảo trong giới này.

Anh Jorge này là một con người thông minh. Vốn người dễ ưa và rất lịch sự, anh ta bao giờ cũng sống nhờ vào người này người nọ thường cho anh ta ở nhờ trong nhà. Anh ta cũng đủ tế nhị để di chuyển chỗ ở đều đều để khỏi làm cho các chủ nhân phát chán - các chủ nhân đây là hầu hết các trang chủ trong vùng. Ngoài ra anh ta lúc nào cũng có vẻ bận bịu, và cứ theo như anh ta nói thì đó bao giờ cũng là những việc tối hệ trọng, mặc dù chưa có ai trông thấy anh ta làm gì bao giờ.

Hỏi Malvina ra đi, Jorge đã tỏ ra là một người bạn quý của Leoncio. Dù là trong bữa ăn, lúc đánh bài hay khi đi săn, hai người không rời nhau nửa bước. Jorge mua vui cho chủ nhân bằng những câu chuyện thú vị hay những giai thoại tọc tẩn, Leoncio làm gì, dù có ngông cuồng rồi đại đến bao nhiêu anh ta cũng không tiếc lời tán thưởng. Tin chắc là mình đã tìm được một người bạn chân chính, Leoncio chẳng bao lâu đã sẵn sàng tuôn hết ruột gan ra, để lộ cho anh ta biết những âm mưu quỷ quyệt nhất và những điều bí mật được giấu kín nhất.

Sáng hôm ấy, Leoncio nói với anh ta:

- Jorge thân mến ạ, bây giờ tôi đã tìm được một phương kế chắc chắn và thông minh để giải quyết những nỗi khó khăn của tôi rồi. Cậu nghe kỹ đây. Cái lễ cưới mà chúng tôi sẽ

cử hành sáng nay vừa thoả mãn được những ý nguyện của vợ tôi, lại vừa phục vụ cho những ý đồ của tôi, vì kể từ nay Isaura không còn cách gì thoát khỏi tay tôi được nữa. Số phận của cha cô ta hoàn toàn lệ thuộc vào tôi, và tôi chẳng khó nhọc gì cũng có thể sai khiến cái thằng làm vườn ngu si ấy sẽ làm chồng cô ta: tôi muốn bảo hấn làm gì hấn cũng phải chịu hết. Thời gian và tính kiên nhẫn của tôi sẽ làm nốt phần còn lại. Tất cả những chuyện này cậu đều đã hiểu, nhưng bây giờ tôi sẽ cho cậu biết một điều bí mật. Tôi mong cậu giữ thật kín cho.

- Cậu có thể yên tâm. Tôi là người biết giữ bí mật.

- Vậy thì đây. Chắc cậu cũng biết là những đòi hỏi của vợ tôi lẽ ra chẳng làm cho tôi phải quá bận tâm nếu công chuyện làm ăn của tôi không nguy ngập đến thế. Vì hàng loạt lý do mà tôi không thể trình bày cho cậu nghe lúc này, gia sản của tôi đang bị đe dọa, và tôi đang có nguy cơ mất hết. Trong khi đó, ông bố của Malvina là người duy nhất có thể giúp cho tôi ra khỏi tình trạng nguy ngập hiện nay và cứu cho tôi khỏi phá sản.

- Tôi hoàn toàn hiểu cậu muốn nói gì, - Jorge nói. - Tôi biết rõ ông bố vợ cậu, gia sản của ông ta rất lớn. Ông ta thuộc một gia tộc cỡ giàu có nhất vùng Rio, ông ta sẽ không bỏ mặc cậu trong cơn khốn đốn đâu. Ông ta thương con lắm, không đời nào lại để cho Malvina phá sản.

- Cái đó có thể tin chắc được. Nhưng cuộc hôn nhân này làm cho tôi hài lòng còn vì một lý do khác nữa, - Leoncio nói tiếp. Kẻ tình địch của tôi - cái thằng Alvaro đã quyến rũ Isaura và đã che chở cho cô ta ở Recife, - vẫn khao khát cô ta như trước. Bây giờ thì chàng hiệp sĩ bảo vệ nô tỳ của kẻ khác ấy sẽ phải từ bỏ mọi hy vọng. Cậu đã thấy cuộc hôn nhân này đem lại cho tôi những mối lợi gì chưa?

- Giá cậu hoạt động trên trường chính trị thì cậu sẽ là một chính khách cừ khôi, - Jorge tán phục - và cái gã Don Quichotte của bọn nô lệ ấy sẽ chóng vánh bị cối xay gió vật ngã. Chúng ta còn có dịp cười vỡ bụng nếu hấn một mực không chịu từ bỏ những hoài bão điên rồ của hấn.

- Tôi không tin là hấn kiên trì đến thế, - Leoncio nhận xét. - Nhưng nếu hấn bỗng dưng dẫn xác đến đây thì ta sẽ được xem một màn hề lỗ bịch nhất trên thế gian.

Vừa lúc ấy Andre vào báo:

- Thưa chủ nhân, có mấy ông vừa đến, xin gặp chủ nhân.

- À phải, tôi biết rồi, - Leoncio nói. - Đó là ông linh mục và ông chương bạ mà tôi vừa cho đi mời về. Không ngờ họ đến sớm thế. Mời họ vào đi Andre.

Andre ra rồi, Leoncio rung chuông gọi Rosa.

- Rosa ơi, - hấn nói giọng hào hứng, - đi tìm vợ tôi, Isaura, Miguel và Belchior, nói với họ đến đây ngay nhé.

Cả con người Leoncio tràn ngập vẻ khích động hoan hỉ.

- Ta nóng lòng muốn giải quyết cho xong câu chuyện này đi, - hắn nói tiếp, như tự nói chuyện với mình. - Phải làm sao cho mọi việc diễn ra một cách hoàn hảo, cho đến từng chi tiết nhỏ nhất. Như vậy Malvina sẽ không nghi ngờ gì hết. Lễ cưới này là một trò hề vĩ đại. Isaura ghê sợ người chồng mà ta gán cho nó, nhưng hai người vẫn cứ thành vợ thành chồng, còn ta, ta sẽ chờ dịp tốt. Với thời gian, mọi sự sẽ được giàn xếp theo đúng ý muốn của ta.

Leoncio vừa nói xong mấy câu này thì một người thanh niên sang trọng cùng đi với mấy người nữa bước vào phòng khách. Leoncio đang chuẩn bị ra đón khách một cách hết sức niềm nở, bỗng sững sốt đứng lại, lẩm bẩm:

- Nhưng đây có phải là mấy ông khách ta mời đâu! Đây là Alvaro...

- Chào ngài, - Alvaro chào chủ nhân.

- Rất hân hạnh được đón ngài, - Leoncio trấn tĩnh lại trả lời. - Có phải tôi đang có vinh dự được thấy trang công tử thành Recife đến tị xá không ạ?

- Chính tôi đây.

- Tôi không biết ngài sẽ đến, nhưng tôi rất mừng. Xin mời ngài ngồi. Chắc ngài có việc đi qua Rio? Có lẽ ngài đi về phía nam?

Tuy bề ngoài có vẻ ung dung, Leoncio hết sức bối rối. Không có gì phiền phức hơn sự xuất hiện của Alvaro trong một giờ phút quyết định như thế này.

Ngay sau đó, Malvina, Isaura, Miguel và Belchior lần lượt bước vào phòng khách. Ăn mặc rất cẩn thận, họ đã sẵn sàng dự lễ.

Trông thấy Alvaro, Isaura giật mình nắm chặt lấy cánh tay ông Miguel, thì thầm:

- Cha ơi, sao thế này? Con chiêm bao chăng? Nếu con không lầm thì chính anh ấy kia kìa!

- Phải, con ạ, đúng là Alvaro. Trời ơi! Sao lại có thể như thế được?

Isaura không nén nổi một tiếng thở phào nhẹ nhõm. Chỉ cần trông thấy Alvaro thôi những nỗi lo sợ của nàng cũng đã nhẹ bớt. Từ lâu, tai họa và đau thương dường như đã làm cho nàng vĩnh viễn có một nước da xanh xao tiêu tụy. Nhưng bây giờ nàng lại cảm thấy hai má mình hơi đỏ ửng lên. Niềm hy vọng lại bắt đầu chớm nở đúng vào lúc nàng tưởng đã hoàn toàn tuyệt vọng, chỉ còn đón chờ một cuộc sống còn tệ hơn cái chết gấp ngàn lần.

Trong khi đó Leoncio đã dần dần lấy lại được thái độ điềm tĩnh và hách dịch thường ngày. Hắn nói, giọng đồng dục:

- Tôi không ngờ có hân hạnh được tiếp ngài ở đây vào ngày hôm nay. Nhưng đây là một sự tình cờ đáng mừng: ngài sắp cùng tham dự với chúng tôi một sự kiện trọng đại và cùng chia vui với chúng tôi.

- Tôi rất mừng, - Alvaro đáp. - Chẳng hay đó là sự kiện gì?

- Thưa ngài, số là người nô tỳ mà ngài đã từng hết lòng săn sóc ở Recife và đã có nhã ý muốn chuộc lại tự do một cách thiết tha như vậy, ngay hôm nay sẽ được trả tự do sau khi kết hôn với một người tử tế. Như vậy ngài sẽ có cái may mắn được nhìn thấy tận mắt những ý nguyện của mình được thực hiện và cũng được tham dự trực tiếp vào việc thực hiện những ý nguyện ấy. Về phần tôi, tôi rất mừng về sự có mặt của ngài trong buổi lễ của chúng tôi. Nhờ sự có mặt đó, buổi lễ sẽ có phần thêm trang trọng mà thôi.

Kể theo những lời của Leoncio có một quãng im lặng ngắn. Alvaro là người đầu tiên phá tan sự im lặng này.

- Thế thì ai là người đứng ra trả lại tự do cho người con gái này? - Chàng hỏi, giọng mỉa mai một cách khó hiểu.

- Còn ai nữa? Chính là tôi, chủ nhân của người nô tỳ này, - Leoncio đáp.

- Nếu vậy thì thưa ngài, tôi e rằng ngài phải bỏ buổi lễ này. Người nô tỳ này không thuộc quyền chiếm hữu của ngài nữa rồi.

- Không thuộc tôi nữa? - Leoncio thốt lên. - Thưa ngài, ngài mê sáng rồi. Hay là ngài định đùa?

- Cả hai đều không phải, - Alvaro điềm tĩnh nói. - Chẳng qua tôi chỉ báo cho ngài biết rằng người nô tỳ này không còn là của ngài nữa.

- Thế thì kẻ nào dám tước bỏ quyền chiếm hữu của tôi đối với các nô lệ và nô tỳ của tôi?

- Thưa ngài, đó là các chủ nợ của ngài, - Alvaro nói với một nụ cười lễ độ. - Điền trang của ngài, cùng với tất cả các nô lệ và nô tỳ của ngài, tòa nhà của ngài, bàn ghế của ngài, vàng bạc của ngài, tất cả đều đã bị tịch biên. Kể từ ngày hôm nay, ngài không còn có quyền sử dụng bất cứ vật gì trong trang viên này. Ngài cứ xem đi thì rõ, - nói đoạn chàng đưa cho Leoncio một xấp giấy có đóng dấu. Ngài đã hoàn toàn phá sản.

Alvaro ra hiệu cho viên thư lại cùng đi. Viên này đưa cho Leoncio xem một tờ lệnh tịch biên và chuyển giao tất cả các tài sản có tên Leoncio Gomes da Fonsca cho người chủ mới. Leoncio chỉ đọc lướt qua một cách lơ đãng.

- Làm sao người ta lại có thể quyết định những chuyện này một cách vội vã như thế? - Hẳn kêu lên. - Chẳng lẽ tôi lại không có thể được hưởng một kỳ hạn để tìm một giải pháp cứu vãn danh dự và tài sản sao?

- Thưa ngài, - Alvaro nói, - những người chủ nợ của ngài đã tỏ ra kiên nhẫn và thông cảm đối với ngài quá lâu rồi. Cũng xin ngài biết cho rằng hiện nay tôi là người chủ nợ duy nhất của ngài. Tất cả những món nợ của ngài đều ở trong tay tôi, và tôi không có ý định cho ngài khất nợ một lần nữa. Tất cả những tài sản trước kia là của ngài bây giờ đều thuộc quyền sở hữu của tôi. Tôi xin ngài bàn giao cho tôi ngay bây giờ. Ta đừng để mất thời gian.

Trong phòng nhốn nháo lên. Malvina vừa ngã xuống đất bất tỉnh.

CHƯƠNG XXII

Thế là Leoncio và Alvaro rốt cuộc đã lại gặp nhau, và tương quan lực lượng giữa hai người nay đã hoàn toàn đảo ngược lại. Làm sao sự tình lại xoay chuyển như vậy?

Sau khi Isaura bị bắt đi, Alvaro thoát tiên rơi vào một tình trạng chán nản trầm trọng. Chàng đã bị hạ nhục đến tận đáy sâu của tâm hồn vì thái độ xấc xược và những lời lăng mạ của Leoncio, nhưng hơn thế nữa, việc mất người chàng yêu là một cực hình không sao chịu nổi đối với chàng. Đó là những ngày tuyệt vọng.

Được biết tình trạng của Alvaro, Geraldo lập tức đến với chàng để an ủi, khích lệ chàng. Những sự săn sóc và những lời khuyên bảo của một người bạn chí tình đã làm cho Alvaro dần dần bình tĩnh lại. Sau khi đưa ra đủ các luận cứ phải chăng, Geraldo rốt cuộc đã thuyết phục được cho chàng thấy rằng tốt hơn là nên vĩnh viễn quên Isaura và dành tâm không bao giờ tìm gặp lại nàng nữa.

- Tất cả những cố gắng của cậu nhằm chuộc lại tự do cho cô ấy đều sẽ vô ích - Geraldo nói. - Cậu phải từ bỏ mọi hoang tưởng đó: nó sẽ làm cho cậu rơi vào một tình trạng lố bịch. Cậu đã trải qua những phen thất vọng nặng nề, lần thứ nhất là tối hôm có dạ hội, và lần sau là buổi gặp gỡ Leoncio, còn tệ hại và nhục nhã hơn nữa. Câu chuyện này thậm chí còn suýt gây ra những cuộc va chạm lời với cảnh sát nữa. Tôi van cậu, cậu đừng tìm cách làm cho tình hình nghiêm trọng thêm. Chắc chắn là cậu sẽ chuốc họa vào thân.

Thế là Alvaro cố làm sao quên mối tình của chàng đối với Isaura, và tạm thời từ bỏ những tư tưởng đấu tranh đòi hủy bỏ chế độ chiếm hữu nô lệ, nhưng hoàn toàn vô ích. Một tháng trôi qua, và chàng đã hiểu ra rằng mình không thể tiếp tục phẫn lại lòng mình được nữa. Những cuộc truy hoan xả láng trong giới ăn chơi thượng lưu không sao xóa mờ được hình ảnh người đàn bà duy nhất mà chàng có thể yêu được. Chàng không giây phút nào không thấy hiện ra trước mắt hình ảnh Isaura, cũng lộng lẫy như trong buổi tối ấy, khi nàng ngồi trước dương cầm cất tiếng hát tuyệt vời đã làm cho tất cả các bạn chàng mê mẩn, rồi xanh xao sợ sệt khi bị Martinho lột mặt nạ... Chàng cũng luôn luôn thấy lại đôi mắt van lơn nhìn chàng khi nàng bị người ta dùng vũ lực lôi đi, đôi mắt dường như nói với chàng: "Đừng bỏ em, ở trên đời này em chỉ còn có anh mà thôi."

Alvaro tin chắc rằng chính định mệnh đã đưa Isaura vào đời chàng, và đã tuyển chọn chính chàng làm công cụ để giải thoát nàng ra khỏi thân phận nô tỳ và đưa nàng lên một địa vị xứng đáng với nàng.

Chàng bèn lên đường đi Rio de Janeiro, không có kế hoạch gì nhất định không biết rõ cho lắm là mình sẽ phải làm những gì để đạt đến mục đích.

Nói cho đúng ra, chàng hy vọng nhiều hơn cả là vận may sẽ giúp chàng trong công cuộc khó khăn này. Trước tiên chàng tìm cách tiếp xúc với những người quen biết với Leoncio để có được những thông tin chính xác hơn về kẻ thù. Chàng muốn tìm cách gây một áp lực nào đó buộc hẳn phải trả tự do cho Isaura.

Vậy chàng lên thủ đô với ý định là sau đó sẽ về Campos. Chàng tìm cách liên hệ với những nhân vật tai mắt trong vùng. Người đầu tiên chàng gặp nói:

Tôi biết rất rõ Leoncio. Trên thực tế, gia tài của ông ta từ nay đã khánh kiệt. Ông ta chắc có nợ tiền của ngài? Ông ta nợ hầu hết mọi người ở đây, và dù có đem bán hết tài sản của ông ta đi cũng không đủ trả lấy một nửa số tiền ông ta mắc nợ.

Cái thông báo bất ngờ này chợt mở rộng ra trước mắt Alvaro những khả năng mà trước đây chàng không mấy may dám hy vọng. Chàng hỏi người đang tiếp chuyện chàng:

- Vậy bản thân ngài có phải là một trong số chủ nợ của ông ta không?
- Đáng buồn cho tôi là phải! Tôi là một trong những chủ nợ chính của ông ta.
- Của cải của ông Leoncio ước tính được bao nhiêu?
- Trên thực tế thì ông ta không còn một xu nhỏ. Như tôi đã nói với ngài, giờ này số nợ của ông ta đã vượt xa tài sản của ông ta.
- Ông có biết số nợ ấy tổng cộng là bao nhiêu không?
- Vào khoảng năm trăm ngàn quan tiền vàng cả thảy, trong khi cái điền trang của ông ta ở Campos, kể cả số nô lệ và nô tỳ trong đó, chỉ đáng giá hai trăm ngàn quan là cùng. Chúng tôi đã cho ông ta hoãn nợ nhiều lần với những thời hạn dài hơn hẳn những thời hạn do pháp luật quy định. Nhưng đến bây giờ thì chúng tôi không thể đợi được nữa, và đã quyết định yêu cầu tịch thu tài sản của ông ta.
- Ngài có biết những người chủ nợ khác không? Ngài có thể kể hết tên những người ấy không? - Alvaro hỏi, - chàng vừa chợt nảy ra một ý mới.
- Sao lại không? - Người kia đáp, đoạn lập tức vào lấy cho chàng một danh sách có đủ tên họ và địa chỉ.

Sự thật là tình hình tài chính của Leoncio đã bắt đầu suy thoái từ lâu. Khi Don Almeida đã dời lên ở thủ đô, hẳn đã phung phí hết một phần khá lớn trong tài sản thừa hưởng được. Xưa nay Don Almeida vẫn sinh hoạt chi tiêu một cách bừa bãi và đến khi định cư ở thủ đô, ông ta không còn nhìn ngó gì đến việc cai quản điền trang nữa. Từ đấy, sản lượng của điền trang cứ mỗi năm một sa sút, cũng như số lượng nô lệ. Nhiều người bị chết, hoặc bỏ trốn đi. Vì cứ phải luôn luôn mua thêm nô lệ mới mà lại không có đủ số tiền cần thiết, ông ta phải vay hết lần này đến lần khác, và số nợ cứ dần dần chồng chất lên mãi.

Từ khi Don Almeida chết đi, tình hình này lại càng thêm trầm trọng. Leoncio tỏ ra hoàn toàn bất lực trong việc quản lý các tài sản đã thừa hưởng được, và đặc biệt là không có khả năng khai thác các nguồn lợi nông nghiệp. Những thói tiêu pha hoang phí, và sau này là sự đam mê của Leoncio đối với Isaura đã làm cho quá trình suy sụp tăng lên rất nhanh. Hẳn phung phí tiền bạc không hề tính toán. Khi Isaura trốn đi, hẳn đã ném ra những số tiền rất lớn để tìm kiếm nàng, và những khó khăn về tài chính của hẳn trở nên trầm trọng hơn hẳn. Bây giờ Leoncio mắc nợ hầu hết các trang chủ lớn trong vùng, và không có cách gì trang trải được. Cuối cùng các chủ nợ của hẳn quyết định nhờ đến pháp luật can thiệp để may ra có thể thu hồi ít nhất là một phần số tiền đã cho Leoncio vay.

Alvaro xuất hiện làm cho sự tình thay đổi hẳn.

Sau khi tập hợp các chủ nợ của Leoncio lại, chàng đề nghị họ để cho mình mua lại tổng số nợ của Leoncio với giá là một nửa số tiền nợ. Để cho họ khỏi nghi ngờ, chàng cam đoan với họ là mình tuyệt nhiên không có ý định xúc phạm đến Leoncio hoặc lạm dụng cái chủ quyền mình mới có được. Ngược lại, trong khi làm như vậy chàng chỉ tìm cách tránh cho Leoncio nổi nhục nhằn phải nhìn thấy cảnh gia sản mình bị tòa án tịch thu và bản thân bị đuổi ra khỏi nhà không có lấy một đồng xu dính túi.

Quả thật như vậy, tuy căm ghét và khinh miệt Leoncio, Alvaro không hề muốn trả thù hẳn một cách cạn tài ráo máng. Chàng giàu hơn Leoncio rất nhiều, và rất sẵn lòng thương lượng với hẳn để trả cho hẳn một số tiền bằng tổng số tài sản của hẳn để đổi lấy quyền tự do của Isaura.

Nhưng cách diễn biến của sự việc đã đưa đến một tình huống khác hẳn. Sau khi chuộc lại số nợ của Leoncio, Alvaro từ nay đã trở thành chủ nhân của tất cả các điền trang và tất cả các nô lệ của hẳn, và có quyền quyết định mọi việc theo ý của mình. Nhưng một lần nữa chàng vẫn không muốn đẩy kẻ thù vào cảnh khốn cùng.

Các chủ nợ không mất thì giờ đắn đo nhiều về lời đề nghị của Alvaro. Họ nhận lời rất nhanh. Họ thừa biết chắc sẽ được thanh toán ngay một phần tiền nợ còn hơn là phải mất thì giờ vào việc kiện tụng lồi thối mà chưa chắc đã thu lại được nhiều hơn.

Thế là Alvaro lên đường đến Campos, có hai viên mã tòa và một viên chưởng bạ đi theo, trong tay có đủ những giấy tờ chứng nhận tư cách chủ nhân mới của điền trang. Lúc bấy giờ chàng chỉ có ý định dùng những thứ đó để hăm dọa Leoncio là sẽ tịch thu toàn bộ gia sản của hẳn nếu hẳn không chịu trả tự do cho Isaura.

Choáng váng và ngán ngẫm trước sự xoay chuyển bất ngờ của tình thế, Leoncio toan ra khỏi phòng khách thì Alvaro đã nắm lấy cánh tay hẳn giữ lại.

- Thưa ngài, xin ngài đợi cho một lát. Xin ngài cho tôi biết sự thật về những dự định của ngài đối với Isaura?

- Trả tự do cho cô ta, tôi đã nói rồi, - Leoncio đáp xẵng.

- Xin hỏi thêm một câu nữa. Hình như ngài còn định gả chồng cho cô ấy nữa thì phải? Ngài có thể cho biết là đã hỏi ý cô ấy chưa?

- Ô! Người ta bắt buộc tôi phải thế, thưa ngài! - Isaura kêu lên.

- Đúng đấy, anh Alvaro ạ, - Ông Miguel nói thêm. - Người ta bắt nó phải lấy người này mới chịu trả tự do cho nó.

- Người này ấy à? - Alvaro kêu lên khi nhìn thấy người gù.

- Phải, - Miguel nói. - Và nếu nó không chịu, nó sẽ bị nhốt suốt đời trong một căn xà lim, chân bị xích vào tường, và không ai được vào thăm. Và lại từ khi bị đưa từ Recife về, nó vẫn bị giam như vậy.

- Con quái vật! - Alvaro quay về phía Leoncio quát lớn. - Mà sẽ bị trừng phạt đích đáng về những tội ác ghê tởm này!

- Thật xấu hổ! - Malvina nức nở, hai tay bưng lấy mặt.

- Tội nghiệp Isaura! - Alvaro nói, hai tay giang về phía người yêu. Anh đã tự hứa với mình là sẽ giải thoát em ra khỏi nanh vuốt kẻ hành hạ ức hiếp em. Anh đã hiểu sự trong sạch và cao quý của tâm hồn em, và đã hiểu rằng đó là một sứ mệnh mà Trời đã giao cho anh. Anh sung sướng được thấy sứ mệnh ấy đã hoàn thành. Em đừng run sợ nữa, kẻ thù của em đã bị tiêu diệt. Cái thiện đã thắng cái ác.

- Thôi ông đừng khoác lác nữa! - Leoncio gầm lên. - Đây là một sự phản trắc, đây là một sự gian lận bỉ ổi!

- Isaura ạ, - Alvaro nói tiếp như thể không nghe thấy hăn nói gì, - nếu người này trước đây có toàn quyền đối với đời em, thì ngày nay hăn chẳng còn là cái gì hết. Bao nhiêu tài sản trước kia của hăn bây giờ đều thuộc quyền sử dụng của anh, và anh xin trao nó lại cho em. Trước đây em là nô tỳ của hăn, và hăn là đao phủ của em. Bây giờ em là bà chủ và hăn là tên nô lệ của em. Bây giờ em là người có toàn quyền định số phận của hăn.

- Thưa ngài, - Isaura quỳ sụp xuống chân Alvaro, - ngài là người nhân từ và đại lượng, em van xin ngài hãy tha thứ cho ông ta.

- Em đứng dậy đi Isaura, - Alvaro giơ tay đỡ nàng dậy. - Chỗ của em không phải ở dưới chân anh. Em biết anh yêu em đến nhường nào. Mặc cho những định kiến của người đời, em hãy biết rằng anh sẽ là người sung sướng nhất trên thế gian nếu em nhận lời lấy anh.

Một tiếng hét ghê rợn, như tiếng rống của một con vật bị thương, vang lên trong phòng khách. Đó là Leoncio.

- Thưa ngài, - hăn nói với Alvaro, mặt tái mét, hai mắt trợn ngược, - ngài đã lấy hết của tôi, ngài đã trả thù xong nhưng ngài không thể hưởng cái thú được trông thấy tôi cầu xin lượng khoan hồng của ngài đâu.

Nói đoạn hăn nhảy bổ sang phòng bên.

- Leoncio! Leoncio! Anh đi đâu thế? - Malvina vừa gọi vừa lao theo.

Nàng vừa bước qua ngưỡng cửa thì một phát súng nổ.

Bằng một phát đạn bắn vào đầu, Leoncio vừa kết liễu đời mình.

HẾT